

FORVALTNINGSREVISJON AV
**SAMARBEID MED FRIVILLIGE
ORGANISASJONER**

STAVANGER KOMMUNE
SEPTEMBER 2019

INNHold

Innhold	3
Sammendrag	4
Rådmannens kommentar	10
Rapporten	14
1 Innledning	15
1.1 Formål og problemstillinger	15
1.2 Revisjonskriterier og metode.....	15
2 Fakta og vurderinger.....	18
2.1 Innledning	18
2.2 Frivillighetspolitikk	18
2.3 Samhandlingsstrategi Stavanger kommune.....	20
2.4 Tilskuddsordninger	48
Vedlegg	69

SAMMENDRAG

FORMÅL

Formålet med prosjektet har vært å undersøke og vurdere kommunens samhandling og samspill med frivillige organisasjoner, med utgangspunkt i hovedmålene i samhandlingsstrategiene. I tillegg har vi gjennomgått kommunens tilskuddsordninger med tanke på rutiner for kontroll av dokumentasjon, tilgjengelighet, forskjellsbehandling, bruk og hvorvidt ordningene er rettferdige og samordnet.

Metodisk har vi blant annet benyttet spørreundersøkelse til alle organisasjoner som har mottatt tilskudd fra kommunen i 2018 samt at vi ved hjelp av intervju har undersøkt nærmere hvordan samhandlingsstrategien er fulgt opp innen Idrett, Ungdom og fritid samt sykehjem/dagsenter.

HOVEDBUDSKAP

Kommunen gjør mye for å legge til rette for frivillig aktivitet, men informasjonen om hva den gjør er mangelfull og få deltar på de etablerte møteplassene. De frivillige organisasjonene er ganske fornøyd med kommunens tilrettelegging for samarbeid, men samarbeidet beskrives hovedsakelig som ad hoc eller enkeltsakspreget. Dataene tyder og på at organisasjonene mener kommunen bør bli flinkere til å ta imot innspill. Kommunens tilskuddsordninger oppleves lite samordnet og rettferdigheten av tilskuddsordningene kan også forbedres. Kommunen har ikke kontroll på om organisasjonene får innvilget tilskudd flere ganger og det foreligger derfor en mulighet for at de mest ressurssterke organisasjonene får tilskudd flere ganger. Det foreligger et betydelig fordringspotensial knyttet til standardisering av søknads- og rapporteringsprosessen.

SAMHANDLINGSSTRATEGI

Kommunen har som mål å systematisere innsatsen på frivillighetsfeltet. Strategier for å nå målet er at strategiplanen skal være forpliktende i alle ledd samt at kommunen skal ha kontaktpersoner for frivillighet. Kommunens strategiplan for frivillighet 2015-2018 ble vedtatt i bystyret i Stavanger i april 2015. Halvparten av respondentene i spørreundersøkelsen oppgir at de ikke kjenner til innholdet i strategiplanen og de fleste intervjuobjektene har kun lest den ved ansettelse eller da den ble vedtatt. Hvis kommunen skal nå målet, må den gjøre strategiplanen bedre kjent. Kommunen har kontaktpersoner for frivillighet, rådgiver frivillighet samt frivilligsentralene. I tillegg har kommunen kontaktpersoner tilknyttet de ulike tilskuddsordningene og de fleste sykehjemmene har aktivitets- og frivillighetskoordinator. Det er positivt at kommunen skal omorganisere frivillighetsarbeidet til tjenesteområdet Innbygger- og samfunnskontakt. En slik organisering fremstår mer oversiktlig og tydeliggjør at det gjelder all frivillighet i kommunen.

Idrett

Det er et overordnet prinsipp i samarbeidsavtalen mellom kommunen og Idrettsrådet at alle saker av felles interesse for idretten skal formidles til kommunen gjennom idrettsrådet. Vi får opplyst at idrettslagene kontakter både Idrettsavdeling og Idrettsrådet om hverandre og at kommunikasjonen mellom Idrettsavdeling og Idrettsrådet ikke alltid er optimal. Vi vil anbefale kommunen å vurdere å sette i verk tiltak som tydeliggjør prinsippene i samarbeidsavtalen slik at prinsippene overholdes og saksbehandlingen blir mest mulig effektiv.

Frivillighetskoordinator på sykehjem

Kommunen har som delmål å videreutvikle ordningen med frivillighetskoordinator ved alders- og sykehjemmene. Tilbakemeldingene fra frivillighetskoordinatorerne tyder på at kommunen har et stykke igjen for å videreutvikle ordningen. For det første oppgir to av tre sykehjem revisjonen har intervjuet at tiden som brukes til å koordinere frivillighetsarbeidet avhenger av tilgjengelige ressurser, og per i dag har de ikke kapasitet til å følge opp flere. For det andre savner frivillighetskoordinator som har fulltidsstilling muligheter til å videreutvikle stillingen. Å gjøre arbeidet til lag og organisasjoner på levekårsområdet bedre kjent for ansatte samt å heve kompetansen til de frivillige innen helse- og omsorg er også delmål i samhandlingsstrategien. Bortsett fra Røde Kors er det hovedsakelig enkeltpersoner som er frivillige på sykehjemmene revisjonen har intervjuet og aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne oppgir at de får lite informasjon om arbeidet til aktuelle lag og organisasjoner på levekårsområdet. Det arrangeres enkelte kurs for de frivillige på sykehjemmene, men vi har fått tilbakemelding på at de frivillige ofte burde fått mer informasjon om hva det innebærer å være frivillig på sykehjem. Det er positivt at sykehjemmene revisjonen har intervjuet har faste besøksvenner. Dette er eksempel på at kommunen har lagt til rette for at frivillige kan bidra og utforme kommunens tjenester. Det er viktig å presisere at det krever betydelige ressurser å tilrettelegge, følge opp og kvalitetssikre de frivillige, særlig enkeltpersoner som ikke er en del av en profesjonell organisasjon. Forskning¹ viser at de institusjonene som bruker mest ressurser på tilrettelegging drar størst nytte av den frivillige innsatsen. Kommunen bør vurdere tilgjengelig ressursinnsats på de enkelte sykehjem knyttet til å følge opp og kvalitetssikre de frivillige, for eksempel om deler av dette arbeidet bør sentraliseres. Kommunen bør også vurdere å innhente politiattest² for frivillige på sykehjem for å sikre tryggheten til brukerne.

Oversikt over lag og foreninger

Kommunen har som mål å gi en oversikt over alle registrerte frivillige lag og foreninger. Per juni 2019 har ikke kommunen en fullstendig oversikt over alle frivillige lag og organisasjoner. I spørreundersøkelsen oppgir 23 prosent av respondentene at de ikke er registrert i tilskuddsportalen. Dette er organisasjoner som har mottatt tilskudd fra kom-

¹ Kilde: De regionale forskningsfondene, *Frivillig innsats gjør ikke eldreomsorgen billigere*, publisert 25. juli 2016.

² Spørsmålet om en kan kreve politiattest må vurderes ut ifra hvilke oppgaver den frivillige skal utføre, jfr. Helse- og omsorgstjenesteloven § 5-4. 5. ledd.

munen. Ifølge strategiplanen bør det være en forutsetning for å få tilskudd fra kommunen at en er registrert. For å få oversikt over alle frivillige lag og organisasjoner i kommunen anbefaler vi at kommunen sikrer rutinene på området slik at alle frivillige organisasjoner som mottar tilskudd må være registrert i tilskuddsportalen for å motta tilskudd.

Arenaer for dialog og samhandling

Et av målene i samhandlingsstrategien er å utvikle gode arenaer for dialog og samhandling slik at kommunikasjonen mellom de frivillige og kommunen blir enklere. Tilskuddsportalen er kommunens primære plattform for kommunikasjon med de frivillige organisasjonene. Det er derfor viktig at de frivillige organisasjonene er registrert her. Ettersom de fleste frivillige på sykehjem er enkeltpersoner bør kommunen vurdere andre informasjonskanaler dersom det er arrangementer og kurs som også er aktuelle for dem. Kommunens nettside på området - *frivillighet* - inneholder mye nyttig informasjon for de frivillige organisasjonene, men den er etter revisjonens vurdering noe vanskelig å finne og den er mangelfull. Blant annet mangler den informasjon om arrangementer og møteplasser som kommunen arrangerer, en må klikke seg inn på den enkelte tilskuddsordning for å finne kontaktinformasjon til rådgivere og det er ingen informasjon om at sykehjemmene har aktivitets- og frivillighetskoordinator på nettsiden eller at idrettslagenes kontakt med kommunen i prinsippet skal gå gjennom Idrettsrådet Stavanger.

Spørreundersøkelsen viser at de frivillige organisasjonene er ganske fornøyd med hvordan kommunen legger til rette for samarbeid, men de beskriver hovedsakelig samarbeidet som ad hoc eller uformelt enkeltsakssamarbeid. Dataene tyder på at kommunen bør bli flinkere til å ta imot innspill. Idrettslagene er minst fornøyd med hvordan kommunen legger til rette for samarbeid og det er også de som er minst fornøyd når det gjelder om kommunen tar imot innspill.

Verdsette frivillig arbeid og legge til rette for mangfold

Kommunen har som mål å uttrykke at den verdsetter frivillig arbeid og legger til rette for mangfold. Kommunen legger til rette for frivillig aktivitet ved å tilby organisasjonene å leie gratis lokaler, etablere flere frivilligsentraler, tilby tilskuddsordninger samt oppretter nye møteplasser for frivilligheten. Det å opprette stillinger internt som rådgiver frivillighet og frivillighetskoordinatorer på sykehjem som skal jobbe mot frivilligheten er også en måte å uttrykke at kommunen verdsetter frivillighet. Frivillighetstorget, hvor en viser befolkningen hva som finnes av tilbud og frivillighetens dag hvor det årlig deles ut frivillighetspris trekkes frem av mange av intervjuobjektene som svært positivt og en fin måte å anerkjenne de frivillige på. Kommunen har blant annet lagt til rette for mangfold ved å inkludere internasjonalt kulturnettverk i arbeidsgruppen som har ansvar for samarbeid og samspill med de frivillige organisasjonene. Kommunen er også med på å arrangere møteplasser som språkkafé flere ganger i uken.

Møteplasser

Et av målene i samhandlingsstrategien er at kommunen skal legge til rette for gode møteplasser. Kommunen har opprettet flere møteplasser, arrangerer kurs og har per i dag fem frivilligsentraler som er lokale møteplasser for frivilligheten i bydelene. Respondentene i spørreundersøkelsen mener at kommunen har et forbedringspotensial³ når det gjelder å legge til rette for gode møteplasser mellom kommunale virksomheter og de frivillige organisasjonene. Totalt sett er det idrettslagene som er minst fornøyd med møteplassene.⁴ Svært få respondenter oppgir at de har deltatt på møteplassene som kommunen arrangerer og over halvparten av respondentene har aldri deltatt på kurs. En av årsakene til at få organisasjoner oppgir å ha deltatt på de ulike møteplassene kan skyldes mangel på informasjon. En annen årsak kan være at møteplassene og kursene ikke er aktuelle på grunn av tema. Vi vil anbefale kommunen å være mer aktiv i utadrettet kommunikasjon om møteplasser og kurs samt å vurdere tiltak for å gjøre møteplassene mer aktuelle for flere.

Kommunen har mål om å kartlegge sine lokaler for å se på muligheter for felles arealer for frivillig virksomhet. Det er positivt at kommunen bruker *Aktiv kommune* – en portal hvor en kan søke om bruk av idrettsanlegg og skolelokaler - og at den er i gang med å registrere bydelshusene i systemet. I spørreundersøkelsen oppgir flere av respondentene at de mangler lokaler. Frivilligsentralene bruker tid på å hjelpe organisasjonene med å finne lokaler, vi får opplyst at enkelte av lokalene som benyttes er personavhengig og ikke registrert noen plass og vi får opplyst at eksempelvis Ramsvigtunet sykehjem har ledige lokaler på ettermiddagen som kunne ha vært benyttet av frivillige organisasjoner. Vi anbefaler kommunen å kartlegge sine lokaler for å se på muligheter for arealer som ikke er fullt ut utnyttet og som dermed kan benyttes av de frivillige organisasjonene. Kommunen bør også vurdere å registrere alle tilgjengelige lokaler for å skape oversikt.

TILSKUDDSDORDNINGER

På kommunens hjemmeside under *frivillighet* finner en informasjon om tilskuddsordninger som de frivillige organisasjonene kan søke på. Oversikt over tilskuddsordningene er også tilgjengelig på tilskuddsportalen, men vi får opplyst at det kan forekomme lokale ordninger som det ikke informeres om her og at kommunens kvalitetssikring per i dag når det gjelder fullstendigheten av lokale tilskuddsordninger på tilskuddsportalen ikke er god nok. Vi anbefaler kommunen å sette inn tiltak for å sikre at oversikten over tilgjengelige tilskuddsordninger på hjemmesiden *frivillighet* og tilskuddsportalen er komplett.

Det er positivt at i overkant av halvparten av tilskuddsordningene som er tilgjengelige på kommunens hjemmeside under *frivillighet* har elektronisk søknad og rapportering. Det er også positivt at en har mulighet til å se tidligere søknader, men slik ordningen er nå med at en må etterspørre opplysningene og registrere opplysningene på ny ved neste

³ Gjennomsnittsscore på 3,6.

⁴ Gjennomsnittsscore på 3,3.

søknad utnyttes ikke hele potensialet som ligger i å ha elektroniske søknader. Vi vil anbefale kommunen å vurdere dagens søknads- og rapporteringsprosess med henblikk på å gjøre det enklest mulig for søker å registrere og lagre opplysninger samt gjøre saksbehandlingen i ettertid mer effektiv.

Spørreundersøkelsen viser at kommunen har et forbedringspotensial knyttet til hvorvidt tilskuddsordningene den administrerer oppleves som rettferdige. Idrettslagene og organisasjonene innen barn og unge er under middels fornøyd med rettferdigheten i tilskuddsordningene. Dette kan skyldes at det er noen organisasjoner som ikke direkte omfattes av noen tilskuddsordninger eller at de ikke har ressurser til å søke på alle mulighetene som foreligger. Idrettslagene opplever tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrerer som mer rettferdige enn de som administreres i kommunen. Tilskuddsordningen *Integrering i Idretten* som administreres av Idrettsavdelingen i kommunen fordeles til idrettslag som holder til i områder som slår dårlig ut i levekårsundersøkelsen. Enkelte idrettslag i de utvalgte områdene blir invitert til å søke. Revisjonen anbefaler at alle idrettslag i områdene som slår dårlig ut i levekårsundersøkelsen får mulighet til å søke slik at en sikrer en mest mulig rettferdig fordeling av midlene.

Kommunen har et forbedringspotensial knyttet til om tilskuddsordningene den administrerer er samordnet. I spørreundersøkelsen og intervjuene har revisjonen fått mange tilbakemeldinger angående dårlig samordning av kommunens tilskuddsordninger. Det er idrettslagene og organisasjonene som er rettet mot barn og unge som er minst fornøyd med samordningen av kommunens tilskuddsordninger, mens organisasjonene som har et kulturelt formål er mest fornøyd. Dette kan ha sammenheng med at tilskuddene som idrettslagene kan søke på både administreres av Idrettsavdelingen i kommunen og Idrettsrådet. Idrettslagene oppgir at de opplever tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrerer som mer samordnet enn kommunens ordninger. Dette kan blant annet ha sammenheng med at når idrettslagene søker om driftstilskudd fra Idrettsrådet søker de automatisk om lokale aktivitetsmidler. For organisasjoner med barn og unge som formål er det nok ikke alltid like tydelig hvilke tilskuddsordninger som er bestemt for dem i tillegg til at det per i dag ikke er en standard søknadsprosedyre.

Spørreundersøkelsen viser at kommunen også har et forbedringspotensial i forhold til søknads- og rapporteringsprosessen tilknyttet tilskuddsmidlene. Det er hovedsakelig organisasjoner innen idrett og barn og unge som oppgir at de er lite tilfreds med søknads- og rapporteringsprosessen. Dette kan nok skyldes at det er mange ulike typer søknadsskjema og at informasjonen må fylles ut hver gang, selv om flere tilskuddsordninger har elektronisk søknadsskjema. Faktum at det er mange potensielle tilskudd å søke på samt at det kun søkes for ett år av gangen for de fleste tilskuddsordningene gjør prosessen tidkrevende. Det er positivt at kommunen er i gang med et prosjekt innen barn og unge som har som mål å gjøre tilskuddsordningene enklere og bedre for frivillige lag, foreninger og organisasjoner. Revisjonen anbefaler kommunen å gjennomføre prosjektet

for alle kommunens tilskuddsordninger slik at ordningene blir mer samordnet og dermed bidrar til en mer effektiv søknads- og rapporteringsprosess for de frivillige organisasjonene samt mer effektiv saksbehandling internt.

Gjennomgangen viser at kommunen har flere støtteordninger som behandles i ulike kommunalstyrer som er rettet mot samme målgruppe. I underkant av halvparten av de kontrollerte tilskuddsordningene finner vi informasjon om at søker skal opplyse om at det søkes om andre tilskuddsmidler i kommunen. Kommunen har ikke kontroll på om organisasjonene får innvilget tilskudd flere ganger og det foreligger derfor en mulighet for at de mest ressurssterke organisasjonene får innvilget tilskudd flere ganger. Vi får flere tilbakemeldinger knyttet til at det ligger til rette for å få uttelling på samme formål/sak flere ganger. Dette er også bekreftet ved egen kontroll av tilskuddsmidler knyttet til fattigdomsproblematikk. Vi anbefaler at kommunen skaffer seg oversikt over hvilke tilskudd den enkelte organisasjon har fått innvilget, eksempelvis ved at en kan søke på organisasjonsnummer. Dette vil kunne effektivisere saksbehandlingen samtidig som en sikrer en mer rettferdig fordeling av tilskuddsmidlene.

Gjennomførte kontroller i regnskapsrevisjonen viser hovedsakelig at tilskuddene brukes i henhold til sin hensikt, men at det til tider er mangel på dokumentasjon som skal sendes inn sammen med søknaden. Det er også avdekket avvik knyttet til kravet om innsendt rapport i etterkant av mottatt tilskudd.

REVISJONEN ANBEFALER KOMMUNEN Å:

- Vurdere å sette i verk tiltak som tydeliggjør prinsippene i samarbeidsavtalen mellom Idrettsrådet og kommunen slik at prinsippene overholdes og saksbehandlingen blir mest mulig effektiv.
- Sette i verk tiltak knyttet til frivillighetskoordinator på sykehjem slik at delmålene i samhandlingsstrategien nås. Herunder å vurdere tilgjengelig ressursinnsats på det enkelte sykehjem knyttet til å følge opp og kvalitetssikre de frivillige samt vurdere å innhente politiattest for frivillige på sykehjem for å sikre tryggheten til brukerne.
- Sikre at alle frivillige organisasjoner som mottar tilskudd fra kommunen må være registrert i tilskuddsportalen.
- Informere om møteplasser, kurs og hva kommunen gjør for å legge til rette for frivillighet.
- Kartlegge sine lokaler for å se på muligheter for arealer som ikke er fullt utnyttet og som dermed kan benyttes av de frivillige organisasjonene. Kommunen bør også vurdere å registrere alle tilgjengelige lokaler i et system for å skape oversikt.
- Sikre at oversikten over tilskuddsordninger er komplett.
- Sikre mest mulig rettferdige tilskuddsordninger gjennom å forenkle og samordner støtteordningene og samtidig kontrollere at søker kun får støtte for et tiltak en gang.

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Rådmannens kommentarer mottatt 10.09.19.

Rådmannen takker forvaltningsrevisjonen for en grundig rapport. Rapporten konkluderer med at det gjøres mye fra kommunens side for å legge til rette for frivillig aktivitet. Samtidig peker rapporten på klare forbedringsområder knyttet til informasjon, tilskuddsforvaltning og kommunens evne til å ta imot og respondere på innspill fra frivillige lag og organisasjoner.

Rådmannen vil benytte denne anledningen til å intensivere arbeidet knyttet til de forbedringsområdene som forvaltningsrevisjonen påpeker. Dette arbeidet vil pågå utover høsten, og samordnes med arbeidet knyttet til rullering av frivillighetsstrategien i 2020. Det er allerede iverksatt prosjekter som har som mål å forbedre kommunens praksis knyttet til tilskuddsforvaltning og utleie av lokaler.

Rådmannen kommenterer de ulike forslagene i teksten punkt for punkt.

Foreslått tiltak 1:

Vurdere å sette i verk tiltak som tydeliggjør prinsippene i samarbeidsavtalen mellom Idrettsrådet og kommunen slik at prinsippene overholdes og saksbehandlingen blir mest mulig effektiv.

Rådmannens kommentar:

Rådmannen vil ha fokus på at saker av felles interesse for idretten skal formidles til kommunen via idrettsrådet. Kommer det henvendelser direkte fra idrettslag eller andre, vil Stavanger kommune orientere idrettsrådet om dette. Idrettsavdelingen deltar på alle styremøter i idrettsrådet som observatør, og søker å ha faste drøftinger av politiske idrettsaker som skal opp i kommunalutvalget for kultur, idrett og samfunnsdialog.

Foreslått tiltak 2:

Sette i verk tiltak knyttet til frivillighetskoordinator på sykehjem slik at delmålene i samhandlingsstrategien nås. Herunder å vurdere tilgjengelig ressursinnsats på det enkelte sykehjem knyttet til å følge opp og kvalitetssikre de frivillige samt å innhente politiattest for alle frivillige på sykehjem for å trygge brukerne.

Rådmannens kommentar:

Rådmannen har som ambisjon at alle alders- og sykehjem skal ha avsatt ressurser til stilling som frivillighetskoordinator, og at arbeidsoppgavene i stillingen som frivillighetskoordinator prioriteres. Rådmannen vil i høst sette ned en arbeidsgruppe som skal vurdere følgende tiltak for å forsterke dette arbeidet:

- Alle alders- og sykehjem har frivillighetskoordinator.
- Arbeidsoppgavene i stillingen som frivillighetskoordinator prioriteres.
- Frivillighetskoordinatorer får mulighet til å utvikle egen stilling.

- Det vurderes å la frivillighetskoordinatorene på sykehjem ta videreutdanningen «Frivillighet i eldreomsorgen» ved Verdigehetscenteret i Bergen.
- En kommunal rolle sørger for at samordning av innholdet i frivillighetskoordinator stillingene er sentralisert.
- Det etableres kanaler som gir Frivillighetskoordinatorene informasjon om arbeidet til lag og foreninger.
- Frivillighetskoordinatorene informerer om arbeidet til frivillige lag og foreninger til ansatte.
- Det innføres felles rutiner for kvalitetssikring av de frivillige ved sykehjem gjennom intervju, taushetsavtale og oppfølging.
- Det etableres systematisk kompetanseheving av frivillige gjennom opplæring, veiledning bl.a. om hva det innebærer å være frivillig på alders- og sykehjem og innen frivillige helse og omsorg.
- Opprettes informasjonskanaler for kommunikasjon med enkeltpersoner som bidrar med frivillig innsats.
- Ordningen med faste besøksvenner kan videreutvikles.

Foreslått tiltak 3:

Foreslå at alle organisasjoner som mottar tilskudd fra kommunen må være registrert i Tilskuddsportalen.

Rådmannens kommentar:

Antallet organisasjoner som er registrert både i Frivillighetsregisteret og i Tilskuddsportalen har økt jevnt og trutt siden Samhandlingsstrategien ble vedtatt. Det har vært dialogmøter med lag og organisasjoner på Finnøy og i Rennesøy nå i høst med informasjon om hvordan en kan registrere seg i registrene. Rådmannen er nå i gang med å ta direkte kontakt med alle organisasjoner som er registrert i Frivillighetsregisteret, men ikke i Tilskuddsportalen med postadresse Stavanger, Finnøy eller Rennesøy. I henvendelsen informerer rådmannen om fordelene for organisasjonene ved å være registrert i Tilskuddsportalen, deriblant at det er et krav å være registrert der for å søke tilskudd under enkelte ordninger. Til dette arbeidet samarbeider rådmannen med prosjektet Ungjobb, som gir ungdom arbeidstrening.

Foreslått tiltak 4:

Informere om møteplasser, kurs og hva kommunen gjør for å tilrettelegge for frivillighet.

Rådmannens kommentar:

Nettsiden frivillighet oppdateres nå med informasjon om møteplasser og kurs. Stavanger kommune vil fortsette å benytte Tilskuddsportalen som den viktigste kommunikasjonskanalen til frivillige lag og organisasjoner. Tiltakene under «Foreslått tiltak 3» forventes å øke nytteverdien av denne kanalen ytterligere.

Foreslått tiltak 5: (Rådmannens oppdeling i A og B)

A) Kartlegge sine lokaler for å se på muligheter for arealer som ikke er fullt ut utnyttet og som dermed kan benyttes av de frivillige organisasjonene.

B) Kommunen bør også vurdere å registrere alle tilgjengelige lokaler i et system for å skape oversikt.

Rådmannens kommentar:

Til A) kartlegging av lokaler:

Rådmannen er i startfasen med å kartlegge tilgjengelige lokaler og gjøre lokalene tilgjengelig for frivillige organisasjoner. Blant annet åpnes det opp for at lokalene i Kvitsøygata 3 knyttet til levekårsløftet på Storhaug kan benyttes. Dette er lokaler som består på rundt 700 m² som kan dekke en rekke formål for de lokale organisasjonene. Rådmannen ønsker å intensivere dette arbeidet, og vil i høst sette ned en gruppe som skal planlegge og iverksette en prosess for å få kartlagt hvilke ytterligere lokaler som kan legges inn i Aktiv kommune. Det vil være kostnader knyttet til dette i form av låsesystemer, nødvendige tiltak for å ivareta sikkerhet og eventuelt økning av renhold. Implementeringen av dette vil tilpasses kommunens økonomiske situasjon.

Til B), registrere alle tilgjengelige lokaler i en oversikt:

Dette arbeidet er i gang under prosjektet Aktiv kommune som er en digital tjeneste for leie og utlån av lokaler og utstyr fra kommunen. Løsningen eies av Stavanger, Bergen, Ålesund og Fjell kommune. Rundt 15 andre kommuner benytter løsningen. Bydelshusene legges nå inn som leieobjekter sammen med idrettsanlegg og skoler, andre bygg vurderes fortløpende. Det er igangsatt et pilotprosjekt på Storhaug knyttet til lokaler i Kvitsøygata 3 for å utforske hvor enkelt en organisasjon kan bestille lokaler uten at nødvendige hensyn til sikkerhet og rettferdig fordeling blir for dårlig ivaretatt.

Foreslått tiltak 6:**Sikre at oversikten over tilskuddsordninger er komplett.**

Rådmannens kommentar:

Dette arbeidet er i gang gjennom prosjektet TRUM. (Treffsikker forvaltning av utlyste midler) Som et tiltak som raskt kan gjøre oversikten bedre lager nå rådmannen en samlet oversikt på nettsiden «frivillighet» som viser de ulike tilskuddsordningene. Oversikten inneholder kort informasjon om hva det kan søkes til, hvem som kan søke, søknadsfrist og kontaktperson. Kort informasjon om ordningene blir da tilgjengelig uten at en må logge seg inn.

Foreslått tiltak 7:**Sikre mest mulig rettferdige tilskuddsordninger gjennom å forenkle og samordne støtteordningene og samtidig kontrollere at søker kun får støtte for et tiltak en gang.**

Rådmannens kommentar:

Dette arbeidet er også i gang gjennom prosjektet TRUM. I samarbeid med frivilligheten er prosjektet i gang med å kartlegge forvaltningen av eksisterende tilskuddsordninger for helsefremmende arbeid blant barn og unge og innhente beste praksis.

Med bakgrunn i kartleggingen skal en i prosjektperioden utarbeide et løsningsforslag for hvordan Stavanger kommune kan sikre forvaltningen av utlyste midler. Løsningsforslaget vil kunne omfatte alle tilskuddsordningene i Stavanger kommune. Løsningsforslaget skal presenteres for Folkehelseforum, aktuelle faggrupper og Rådmannens lederteam. Det skal videre utarbeide forslag til tiltak hvor aktører og politikere involveres i en høring.

RAPPORTEN

1 INNLEDNING

1.1 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Kontrollutvalget i Stavanger kommune bestilte 20.11.18 en forvaltningsrevisjon om samarbeid med frivillige organisasjoner.

Formålet med dette prosjektet har vært å undersøke og vurdere kommunens samhandling og samspill med frivillige organisasjoner, med utgangspunkt i hovedmålene i samhandlingsstrategien.

Følgende problemstillinger er besvart:

- Hvordan har Stavanger kommune fulgt opp samhandlingsstrategien innenfor tre sektorer?
- I hvilken grad er målene i samhandlingsstrategien nådd?
- I hvilken grad har kommunen funnet gode modeller for samhandling og samspill med frivillige organisasjoner?
- Er det etablert tilfredsstillende rutiner for kommunens vurdering, godkjenning og utbetaling av det enkelte tilskudd, f.eks. om tilskuddets grunnlag?
  - Hvilken dokumentasjon kreves og hvordan blir den kontrollert?
  - Tilgjengelighet?
  - Forskjellsbehandling?
  - Brukes det i henhold til sin hensikt?
  - Samordnet?

1.2 REVISJONSKRITERIER OG METODE

Revisjonskriteriene er krav eller forventninger som brukes for å vurdere funnene i undersøkelsene. Revisjonskriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området, f.eks. lovverk og politiske vedtak. I dette prosjektet er følgende kriteriegrunnlag anvendt:

- Stortingsmelding nr. 39 (2006-2007) «Frivillighet for alle»
- KS – Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor
- Frivillighet i Stavanger – Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune 2015-2018, *Greie folk*
- Kommuneplan for Stavanger kommune 2014-2019

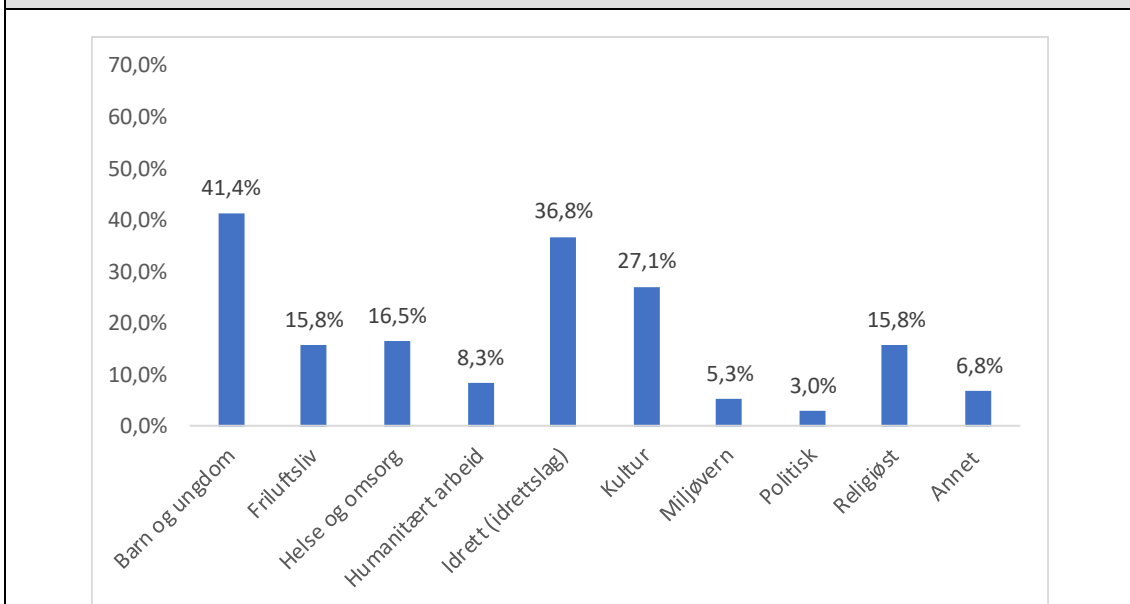
Revisjonskriteriene fremkommer i rapporten.

Metodisk er det benyttet intervju med sentrale personer i kommunen, spørreundersøkelse til frivillige organisasjoner, samt dokumentgransking. Spørreundersøkelsen er

sendt til alle frivillige lag og organisasjoner som har mottatt tilskudd fra Stavanger kommune i 2018⁵. Dette innebærer blant annet idrettslag og organisasjoner innen barn og ungdom, helse og omsorg, kultur, friluftsliv og organisasjoner med religiøst formål. Vi har intervjuet rådgiver frivillighet og avdelingsleder for frivilligsentralene i kommunen som administrerer all frivillighet i kommunen. I tillegg har vi intervjuet daglig leder for tre av kommunens frivilligsentraler som har ansvar for frivilligheten i bydelene; Eiganes og Tasta, Madla og Storhaug. Utvalget av frivilligsentraler er gjort på bakgrunn av hvor lenge de har eksistert. I tillegg har vi valgt å undersøke nærmere hvordan samhandlingsstrategien er fulgt opp innen Idrett - som administreres både av Idrettsrådet og idrettsavdelingen i kommunen, Barn og ungdom samt sykehjem/dagsenter. Vi har intervjuet leder bymiljø og utvikling samt rådgiver for Idrettsavdelingen, leder Idrettsrådet Stavanger, leder og rådgiver for Ungdom og fritid, prosjektleder og leder for Helse og velferd, samt aktivitets- og frivillighetskoordinator for tre sykehjem; Stokka, Vågedalen og Ramsvigtunet. I tillegg har vi intervjuet leder samt koordinator for frivillige ved Skipper Worse Ågesentunet. Organisasjonene innen idrett består av idrettslag som er tilsluttet Norges Idrettsforbund. Barne- og ungdomsorganisasjonene består hovedsakelig av speidergrupper og menigheter samt andre enkeltstående organisasjoner som eksempelvis CISV, Stavanger Røde Kors og Norsk-Tysk familiegruppe. De frivillige på dagsenter og sykehjem består hovedsakelig av enkeltpersoner samt Røde Kors.

Spørreundersøkelsen er sendt til 366 frivillige organisasjoner og vi har fått svar fra 133, det vil si en svarprosent på 36 %. Figuren under viser respondentene inndelt etter formål.

Figur 1 – Respondenter fordelt på formål. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=133)

En nærmere omtale av kriterier, metode og kildehenvisninger ligger i rapportens [vedlegg1](#).

⁵ Innen idrett er undersøkelsen sendt til alle idrettslag som er «medlem i» idrettsrådet Stavanger.

Vår samlede vurdering er at metodebruk og kildetilfang har gitt et tilstrekkelig grunnlag til å besvare prosjektets formål og de problemstillinger kontrollutvalget vedtok.

2 FAKTA OG VURDERINGER

2.1 INNLEDNING

En frivillig organisasjon er en sammenslutning av personer eller virksomheter som driver frivillig virke på ikke-fortjenestebasert og ikke-offentlig basis⁶. Frivillig virke har et ikke-kommersielt formål og baserer en vesentlig del av sin virksomhet på gaver, kontingenter, innsamlede midler, eller frivillig innsats og tidsbruk. Sammenslutninger av personer eller virksomheter kan være frivillige lag, foreninger, stiftelser, nettverk eller paraplyorganisasjoner.

Det er viktig å skille mellom frivillig deltakelse og frivillig arbeid. Medlemmene i en forening, for eksempel en idrettsklubb, driver frivillig aktivitet, men det er trenerne og de som påtar seg verv og andre lederoppgaver for klubben som gjør frivillig arbeid og kan klassifiseres som frivillig. Det samme gjelder for kor og korps. Men hvis koret opptrer på en institusjon som frivillig, defineres det som frivillig arbeid. Det er også flere organisasjoner som drives profesjonelt og har betalte heltidsansatte. Disse defineres ikke som frivillige.

Frivillig sektor er betydningsfull både for demokratiet, velferden og den generelle samfunnsutviklingen, blant annet fordi frivillige lag og organisasjoner fungerer som verdiformidlere og kulturformidlere og skaper identitet, fellesskap og sosial kapital mellom mennesker i lokalmiljøet⁷. Det er derfor av avgjørende betydning at kommunene tar et ansvar for å tilrettelegge for frivillig aktivitet. I denne sammenhengen er det viktig å utvikle gode modeller for samhandling og samspill mellom frivilligheten og kommunesektoren.

2.2 FRIVILLIGHETSPOLITIKK

I Stortingsmelding nr. 39 (2006-2007) «*Frivillighet for alle*», slo regjeringspartiene fast at det skal utarbeides en ny og helhetlig frivillighetspolitikk. Regjeringen ønsket å sikre utviklingen av et levende sivilsamfunn gjennom å utvikle et nært samspill med frivillige organisasjoner og ved å legge til rette for frivillig engasjement. «*Selv om flere kommuner i dag har en omfattende og variert samhandling med frivillig sektor, er det i de fleste kommuner en manglende forståelse for hvilken rolle de frivillige kan og bør spille i kommunene. Manglende koordinering, rutiner og informasjonsflyt synes å være noen av hovedutfordringene.*»

Regjeringen vil sikre en helhetlig frivillighetspolitikk gjennom⁸:

⁶ Kilde: www.frivillighetnorge.no

⁷ Kilde: www.frivillighetnorge.no

⁸ Stortingsmelding nr. 39 (2006-2007) *Frivillighet for alle*

- Å sikre frivillighetens uavhengighet og mangfold.
- Å legge til rette for at alle kan delta i frivillig arbeid.
- Å sørge for bedre vilkår for frivillig virke lokalt.
- Å øke kunnskapen og oppmerksomheten om frivillighetens rolle og betydning for samfunnet.
- Å samordne og utvikle statlig frivillighetspolitikk.

I Stortingsmelding nr. 10 (2018-2019) «*Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfaldig*» har regjeringen fire frivillighetspolitiske mål som grunnlag for prioriteringene den gjør:

- **Bred deltakelse** - Frivillig innsats er kilde til fellesskap, demokratiutøving og kompetanse. Regjeringen vil at denne kilden skal være tilgjengelig for alle, uansett alder, kjønn, etnisitet, inntekt, funksjonsnivå eller interessefelt.
- **En sterk og uavhengig sektor** - Dette innebærer blant annet å styrke de brede støtteordningene, gjøre kriteriene for tildeling åpnere og legge til rette for at frivilligheten kan skaffe seg midler fra andre kilder som privatpersoner og næringsliv.
- **Forenklingsreform** - Det skal være enkelt å drive en frivillig organisasjon. Det skal være enkelt for frivilligheten å søke, ta i mot og rapportere på offentlig støtte. Effektiv forvaltning og digitalisering er blant virkemidlene for å oppnå forenkling.
- **En samordnet frivillighetspolitikk** - God koordinering og samordning vil bygge opp under de andre frivillighetspolitiske målene. Dette gjelder også lokalt. Frivilligheten skal sikres en plass rundt bordet - fordi det gjør politiske vedtak bedre.

Frivillighet Norge⁹ og KS har utviklet et dokument for samhandling; *Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor*, som de anbefaler kommunene og frivillig sektor å legge til grunn for sin egen lokale frivillighetspolitikk. En fornyet samarbeidsplattform mellom KS og Frivillighet Norge ble underskrevet i august 2017. Samarbeidsplattformen handler om utvikling av frivillighetspolitikken i kommunen. Plattformen fastsetter prinsipper og handlinger for å styrke relasjonen mellom offentlig og frivillig sektor i Norge. Ifølge de overordnede prinsippene skal blant annet det offentlige tilrettelegge for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer, slik at en gir grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor. Prinsippene er å finne i [vedlegg](#).

Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor sier blant annet følgende om relasjonen mellom frivillig sektor og kommunen:

«Frivillig aktivitet skjer først og fremst i et lokalsamfunn, i en kommune. En aktiv og levende frivillig sektor er av grunnleggende betydning for et aktivt og levende lokalsamfunn. Kommunene må tilrettelegge for frivillig sektor, og bør derfor utvikle en egen lokal frivillighetspolitikk i dialog med frivilligheten lokalt.»

⁹ Frivillighet Norge representerer frivillige organisasjoner på alle områder og ideelle aktører på helse- og velferdsområdet som driver virksomhet på ikke fortjenestebasert og ikke-offentlig basis.

Den lokale frivillighetspolitikken bør ifølge dokumentet inneholde virkemidler som tilrettelegger for frivilligheten, eksempelvis økonomisk støtte, infrastruktur/lokaler/møteplasser med universell utforming og kontakt- og informasjonsmuligheter innad i kommunen. Kommunen bør jevnlig sikre at de har oppdatert kjennskap til den lokale frivillighetens utfordringer, ressurser og utviklingsmuligheter. Kommunen bør videre ha en arena for kontinuerlig dialog med frivillig sektor. Hva dokumentet sier om relasjonen mellom frivillig sektor og kommunen er i sin helhet gjengitt i [vedlegg 2](#).

Frivillig Norge har i «*Hvordan lykkes samarbeid mellom kommune og frivillighet?*» listet opp en del kriterier for hvordan en kan lykkes i samarbeidet mellom kommune og frivillighet:

- Ha et bevisst forhold til merverdien frivilligheten representerer og ikke ta den for gitt
- Skaffe oversikt over frivilligheten i kommunen
- Kartlegge kommunens ulike behov
- Bestemme seg for økt samarbeid med frivilligheten
- Invitere frivillig sektor til samarbeid

2.3 SAMHANDLINGSSTRATEGI¹⁰ STAVANGER KOMMUNE

Samhandlingsstrategien skal være en plattform for samarbeid og samspill mellom frivillig og kommunal sektor, og den skal fastsette prinsipper og virkemidler for å styrke relasjonene. Stortingsmelding nr. 39 Frivillighet for alle, Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor samt interne kommunedelplaner og handlings- og økonomiplan har vært sentrale ved utforming av samhandlingsstrategien.

Strategiplanen omhandler frivillighet hvor organisasjoner eller enkeltpersoner utfører ulønnet, humanitært og/eller samfunnsnyttig arbeid uten å ha profitt eller egen nytte som mål. Planen inkluderer ikke frivillige organisasjoner som utfører oppgaver på grunnlag av oppdrags- eller driftsavtaler med kommunen, innen områder som er lov-pålagt eller hvor kommunen selv kunne valgt å gi tjenestene.

Kommunens samhandlingsstrategi har følgende hovedmål:

- Mål 1: Systematisere innsatsen på hele frivillighetsfeltet i Stavanger kommune
- Mål 2: Gi en oversikt over alle registrerte frivillige lag og foreninger
- Mål 3: Utrede aktuelle arenaer for dialog og samhandling slik at kommunikasjonen mellom de frivillige og kommunene blir enklere.
- Mål 4: Vise hvordan Stavanger kommune verdsetter frivillig arbeid og tilrettelegger for større mangfold.
- Mål 5: Legge til rette for gode møteplasser:

¹⁰ Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune 2015-2018 – *Greie folk*

Tabellen under viser kommunens strategier for å nå målene:

Tabell 1: Hovedmål og strategi. Kilde: Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune for 2015-2018
<p>Mål 1: Systematisere innsatsen på hele frivillighetsfeltet i Stavanger kommune</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategiplanen må være forpliktende i alle ledd. • Kommunale kontaktpersoner for frivillighet   <ul style="list-style-type: none"> ○ Det skal være en kommunal arbeidsgruppe som har ansvaret for samarbeid og samspill med de frivillige.
<p>Mål 2: Gi en oversikt over alle registrerte frivillige lag og foreninger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilgang til Tilskuddsportalen
<p>Mål 3: Utvikle aktuelle arenaer for dialog og samhandling slik at kommunikasjonen mellom de frivillige og kommunene blir enklere.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Felles plattform for kommunikasjon ○ Videreutvikle nettsiden Frivillighet ○ Forenkling av søknader og rapportering ○ Frivillighetsforum   <ul style="list-style-type: none"> ○ Forumet skal fortsette som en viktig arena for dialog og samhandling mellom de frivillige og kommunen.
<p>Mål 4: Vise hvordan Stavanger kommune verdsetter frivillig arbeid og tilrettelegger for større mangfold.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Stavanger kommune ønsker å gi de frivillige anerkjennelse   <ul style="list-style-type: none"> ○ Dvs. legge til rette for ulike dialogsamlinger, kurs og seminarer for frivillige. ○ «Månedens frivillig» skal etableres på nettsiden. ○ En årlig frivillighetspris skal deles ut under arrangementet <i>Frivillighetstorget</i>.   ○ Stavanger kommune vil prioritere og styrke frivillighet som har fokus på inkludering i sin virksomhet og vil ha som målsetting at flest mulig tilbud skal være tilgjengelig for alle.
<p>Mål 5: Legge til rette for gode møteplasser:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ny frivilligsentral (bystyret sak 14/785)   <ul style="list-style-type: none"> ○ Alle bydeler skal ha sin egen frivilligsentral. ○ Frivilligsentralene og bydelshusene skal samarbeide om å motivere frivillige i lokalmiljøet ved å tilby møteplasser, låne ut lokaler, veilede og koordinere for sambruk av utstyr.   ○ Andre møteplasser   <ul style="list-style-type: none"> ○ Frivillighetstorget   <ul style="list-style-type: none"> ▪ Målsettingene er å videreutvikle Frivillighetstorget som et årlig arrangement og møtested for frivilligheten i Stavanger. Det skal deles ut årlig Frivillighetspris under arrangementet.   ○ Naturdagen og miljø søndag ○ Innflytter til Stavanger ○ Kommunale lokaler   <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stavanger kommune skal kartlegge sine lokaler for å se på muligheter for felles arealer for frivillig virksomhet. Bl.a. kartlegges aktiviteten på bydelshusene og i idrettshallene. ▪ Arbeidsgruppe som skal vurdere å utvikle en egen arenaplan for frivilligheten i.l.a. 2016.

Det er laget delmål og strategier for å nå disse målene for områdene:

- Barn og unge
- Levekår (helse og omsorg)
- Kultur
- Idrett
- Park, nærmiljø, natur og friluftsliv

Delmål og strategier innen barn og unge, levekår samt idrett fremgår av figuren under:

Tabell 2: Delmål og strategier. Kilde: Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune for 2015-2018

Barn og unge

- Legge til rette for at flere organisasjoner har mulighet til å ha ansatte som legger til rette for frivillighet
  - Tilskudd til barne- og ungdomssekretær endres til administrative stillinger og knyttes opp mot aktivitet.
  - Vurdere om tilskuddsrammen til barne- og ungdomssekretær kan bli styrket.
- Få på plass tilskuddsordninger som fremmer aktivitet og forenkling av søknadsskjemaene.
  - Nye retningslinjer utarbeides.
- Utarbeide en klarere og ny definisjon på hva som er et medlem.
  - Definisjon utarbeides.
- Legge til rette for frie ungdomsgrupper og organisasjoner som satser på aktivitet og ikke medlemskap.
  - Metropolis, Nytorget 1, bydelshus og frivilligsentraler tilbyr gratis utlån av lokaler, utstyr og tilgang til kompetanse for ungdomsorganisasjoner.
  - Videreutvikle *Unginfo*, *Kjapt svar* og videreutvikle bookingsystemet for gratis utlån av bydelshus og Metropolis.
  - Tilskuddsordninger for frie ungdomsgrupper.
- Legge til rette for at organisasjoner kan få drive med egen kjernevirksomhet.
  - Utarbeide nye retningslinjer.

Levekår – helse om omsorg

- Legge til rette for at frivillige lag og organisasjoner i større grad enn i dag kan bidra til å utvikle og utforme kommunens tjenester.
  - Gjøre arbeidet til lag og organisasjoner på levekårsområdet bedre kjent for ansatte.
  - Samarbeid med frivillige lag og organisasjoner vurderes i forbindelse med utvikling av nye tjenester.
  - Videreutvikle ordningen med frivillighetskoordinator ved alders- og sykehjemmene.
- Bidra til bedre rekruttering og fastholdelse av frivillige knyttet til levekårsvirksomheter
  - Målrettede tilskuddsordningene mot aktiviteter som bidrar til å rekruttere og beholde frivillige medarbeidere i organisasjonene.
  - Delta i organiseringen av Frivillighetstorget.
- Bidra til samarbeid mellom frivillige lag og organisasjoner.
  - Fasilitere samarbeid mellom ulike frivillige lag og organisasjoner på levekårsområdet
- Mer målrettet bruk av tilskuddsmidler
  - Systematisk oppfølging av lag og organisasjoner som mottar tilskudd.
  - Målrette tilskuddsordningen mot prioriterte innsatsområder.
- Legge til rette for trening og helsefremmende tiltak i bydelene i samarbeid med fysioterapitjenesten, frivilligsentralene og frivillige.
  - Trinn 1: Gratis trening og sosialt treff i Storhaughallen hver tirsdag med påfølgende aktiviteter
  - Trinn 2: Hillevåg bydel. Fallforebyggende trening for eldre. Gratis tilbud.
- Kompetanseheving av frivillige.
  - Instruktørkurs i fallforebyggende trening for eldre.

Idrett

- Opprettholde og videreutvikle tilskuddsordningene knyttet til frivillighet i idretten.
  - Følges opp i forbindelse med Handlings- og økonomiplaner
  - Øke tilskuddet til administrative stillinger hos idrettslag som hjelp til arbeidet med å øke frivilligheten
- Legge bedre til rette for frivilligheten gjennom at idretten får tilgang til sosiale møteplasser
  - Arbeide for at flere idrettslag kan få tilgang til en klubbhusfunksjon som sosial møteplass
- Forenkle søknadsprosesser slik at det blir mindre administrasjon for idrettslagene.
  - Iverksette og følge opp tilskuddsportalen
  - Enkle kriterier for tildeling av treningstid, samt bruk av elektroniske verktøy i søknadsprosessen
- Arbeide for å videreutvikle samhandling og dialog med idrettslag
  - Være tilgjengelig, imøtekomme idrettens utfordringer, og fremme dialog.

I juni 2017, to år etter at planen ble vedtatt, ble det lagt frem en statusrapport av strategiplanen for samarbeid mellom frivillige og Stavanger kommune. Planen ble behandlet i kommunalstyret for oppvekst, kommunalstyret for levekår, ungdommenes bystyre, innvanderrådet, eldrerådet og funksjonshemmedes råd.

Rapporten viser at noen av målene i planen kan sies å være ferdigstilt, mens de fleste er langsiktige mål under arbeid som krever fokus over tid. For enkelte av målene er ikke arbeidet kommet så langt, enten på grunn av kapasitetshensyn eller fordi de ikke har blitt prioritert i de årlige budsjettprosessene. Status for hovedmålene i planen er å finne i [vedlegg 4](#). Planen skal rulleres i 2020.

REVISJONSKRITERIER

Med bakgrunn i gjennomgangen over utleder vi følgende revisjonskriterier for kapittel 2.3. Vi har delt inn revisjonskriteriene i de som gjelder hele kommunen og de som gjelder kun for helse og omsorg. Ettersom det hovedsakelig er enkeltpersoner som er frivillige på alders- og sykehjem og spørreundersøkelsen er sendt til frivillige lag og organisasjoner, har vi valgt å ta med noen sektorspesifikke delmål innen levekår som revisjonskriterier rettet mot alders- og sykehjem.

Hele kommunen:

- Kommunen skal systematisere innsatsen på frivillighetsfeltet.
- Kommunen skal ha oversikt over alle registrerte lag og foreninger.
- Kommunen skal utvikle gode arenaer for dialog og samhandling.
- Kommunen skal uttrykke at den verdsetter frivillig arbeid.
- Kommunen skal tilrettelegge for mangfold.
- Kommunen skal legge til rette for gode møteplasser.
- Det skal være enkelt for frivilligheten å søke og rapportere på tilskudd fra Stavanger kommune.

Sykehjem/ dagsenter:

- Kommunen skal videreutvikle ordningen med frivillighetskoordinator ved alders- og sykehjemmene.
- Kommunen skal heve kompetansen til de frivillige innen alders- og sykehjem.
- Kommunen skal gjøre arbeidet til lag og organisasjoner på levekårsområdet bedre kjent for ansatte på alders- og sykehjem.
- Kommunen skal legge til rette for at frivillige lag og organisasjoner i større grad enn i dag kan bidra til å utvikle og utforme kommunens tjenester innen helse og omsorg.

Revisjonskriteriene er vurdert opp mot kommunens strategier for å nå hovedmålene i samhandlingsstrategien, jamfør tabell 2. Revisjonskriteriene som omhandler kommunens tilskuddsordninger er undersøkt i kapittel 2.3 i tillegg til revisjonskriteriene som er utledet der.

2.3.1 ORGANISERING

Revisjonskriterier

- Kommunen skal systematisere innsatsen på frivillighetsfeltet.
- Kommunen skal videreutvikle ordningen med frivillighetskoordinator ved alders- og sykehjemmene.
- Kommunen skal heve kompetansen til de frivillige innen helse- og omsorg.
- Kommunen skal gjøre arbeidet til lag og organisasjoner på levekårsområdet bedre kjent for ansatte.
- Kommunen skal legge til rette for at frivillige lag og organisasjoner i større grad enn i dag kan bidra til å utvikle og utforme kommunens tjenester innen helse og omsorg.

Med å systematisere innsatsen oppfatter vi at arbeidet som gjøres innen frivillighetsfeltet i kommunen skal være oversiktlig og satt i system.

Frivilligheten i Stavanger kommune representerer et vidt spekter av aktiviteter fra idrettslag, kor og korps, revy og teater, friluft- og miljøforeninger, tros- og livssynssamfunn, humanitære organisasjoner til en rekke ulike interesseorganisasjoner.

Stavanger kommune hjelper til med å koordinere det frivillige arbeidet i byen. Kommunen tilbyr gratis lokaler, veileder organisasjoner og frivillige, har oversikt over tilskuddsordninger, arrangerer kurs og driver per i dag fem frivillighetsentraler. Stavanger kommune ønsker å legge til rette for at det frivillige arbeidet kan få utvikle seg på egne vilkår, styrt av de frivillige selv¹¹. Stavanger kommune opprettet i 2014 en stilling som frivillighetskoordinator, i 2016 ble stillingen omgjort til rådgiver frivillighet. Årsaken til endringen var at en ønsket å skille stillingen fra frivillighetskoordinator på sykehjem/ dagsenter og fra frivillighetskoordinator i flyktingeseksjonen. Stillingen innebærer blant annet å følge opp målene i strategiplanen, veilede i forhold til kompetanseutvikling og samarbeid, lage strukturer basert på målene som gjør det enkelt å drive frivillig arbeid og legge til rette for møteplasser. Rådgiver frivillighet bistår også i prosjekter der det ønskes samarbeid med kommunen og ønsker å være tilgjengelig for organisasjonene. Å fremme forslag til råd og utvalg ligger også i stillingen. Per i dag er frivilligsentralene og rådgiver for frivillighet organisert under Oppvekst og utdanning. Ellers er arbeidet med tilskuddsordninger og andre henvendelser rettet mot de frivillige organisasjonene spredt i de ulike sektorene/etatene som tilbyr tilskudd. Dvs. at Ungdom og fritid koordinerer i forhold barne- og ungdomsorganisasjoner, Idrettsavdelingen og Idrettsrådet i forhold til idrettslagene og Helse og omsorg i forhold til Alders- og sykehjem, bofelleskap og dagsenter eldre.

I september 2019 flytter frivillighetsarbeidet i kommunen fra tjenesteområdet Oppvekst og utdanning til tjenesteområdet Innbygger- og samfunnskontakt. Rådmannen mener

¹¹ Kilde: Strategiplan for samhandling mellom frivillige og Stavanger kommune 2015-2018.

det er mer hensiktsmessig å plassere frivilligheten i et mindre tjenestoområde og at det da rent strategisk er lettere å sette frivillighet på dagsorden¹². En annen grunn for endringen er at frivillighet er i skjæringspunktet mellom mange av tjenestene i Innbygger- og samfunnskontakt, som politisk sekretariat, næring, kultur og innbyggjerservice. Den nye seksjonen vil etter hvert bestå av ni frivilligsentraler (inkludert en på Finnøy og en på Rennesøy), en frivillighetskoordinator samt en seksjonsleder.

SAMHANDLINGSSTRATEGI

Strategiplan for frivillighet ble vedtatt i bystyret i april 2015 og planen er tilgjengelig på internett. I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om i hvilken grad de frivillige organisasjonene kjenner til innholdet i kommunens strategiplan for frivillighet. 49 % av respondentene oppgir at de ikke kjenner til strategiplanen mens de resterende avgir en gjennomsnittsscore på 5,7 hvor scoren 6 tilsvarer i liten grad. Åtte respondenter oppgir at de kjenner godt til innholdet i kommunens strategiplan for frivillighet.

Kommunen har en kommunal arbeidsgruppe som har ansvar for samarbeid og samspill med de frivillige organisasjonene. Arbeidsgruppen består av en representant for administrasjonen innen fagstabile Ungdom og fritid, Levekår, Park og vei, Kultur, Idrett og Internasjonalt kulturnettverk. Leder for frivilligsentralene er også invitert til å delta i gruppen. Gruppen har møter hver annen måned og ved behov. Rådgiver frivillighet leder arbeidsgruppen. Arbeidsgruppen jobber med å følge opp strategiplanen samt utarbeide ny plan for 2020 og utover.

Gjennom intervjuene får vi inntrykk av at det er stort fokus på strategiplanen i arbeidsgruppen, ellers er det kun leder for Ungdom og fritid som oppgir at det er fokus på planen, også ut mot frivilligheten. De andre intervjuobjektene oppgir at de kjenner til planen, ved at den ble lest da den kom, eventuelt da de startet i sin stilling.

I 2018 var Stavanger kommune nominert til prisen *Årets frivillighetskommune*. KS og Frivillighet Norge opprettet prisen i 2016 og retningslinjene for prisen er basert på hovedelementene i «*plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og offentlig sektor*» Retningslinjene ligger i [vedlegg 5](#). Juryen trakk frem at Stavanger kommune har egen frivillighetspolitikk, den har etablert et eget frivillighetsforum med representanter fra både frivillige organisasjoner og kommunalt ansatte, og den jobber systematisk med å følge opp målene i strategiplanen gjennom en arbeidsgruppe som møtes jevnlig.

FRIVILLIGSENTRALER

Per i dag er det fem frivilligsentraler i Stavanger; Storhaug, Hillevåg, Hinna, Eiganes og Tasta samt Madla. Frivilligsentralene skal være bindeledd mellom frivillige, offentlig sektor og frivillig sektor. De skal være støtte og samarbeidspartner for frivillige organi-

¹² Kilde: Stavanger kommunes intranett – nyheter.

sasjoner og de kan bistå i ulike prosesser, som tilskuddsordninger, veiledning i søknadsprosesser, rekruttering av nye frivillige, hjelpe til å finne gode samarbeidspartnere, etablere nye tilbud eller ved oppstart av nye organisasjoner. Sentralene tilrettelegger møteplasser for de frivillige og for organisasjonene. Frivilligsentralene eies av kommunen og er per juni 2019 administrativt tilknyttet Ungdom og Fritid. I 2018 åpnet Stavangers femte frivilligsentral i Hillevåg bydel. Kommunen har fra 2020 mål om å opprette to nye frivilligsentraler samt at den får en på Finnøy og en på Rennesøy i forbindelse med kommunesammenslåingen.

De fem frivilligsentralene har hver sin hjemmeside med blant annet informasjon om hvem som kan være frivillig, eksempler på aktiviteter som de driver med og hvordan de kan ta kontakt. En kan også søke i databasen til frivillig.no etter aktiviteter en kan engasjere seg i. Lenke til databasen ligger på kommunens hjemmeside under frivillighet. Frivillig.no ble startet av Frivillighet Norge i 2015 og er en oppslagstavle for frivillige oppdrag. Målet var å gjøre det enklere for folk å bli frivillig samt enklere for organisasjoner å finne frivillige. Søk på Stavanger kommune i juni 2019 viser 105 oppdrag fordelt på 71 organisasjoner, eksempelvis besøkstjeneste og flyktningguide gjennom Røde Kors. Til sammenligning viser søk på Oslo, Bergen og Sandnes kommune hhv. 427, 155 og 56 oppdrag fordelt på 528, 95 og 19 organisasjoner.

Ifølge avdelingsleder for frivilligsentralene er de ulike frivilligsentralene veldig ulike, noen har eksistert i mange år, mens andre er nye og aktivitetene som etterspørres i de ulike bydelene er forskjellige.

Madla frivilligsentral

Madla frivilligsentral ble startet 01.08.2017 og arbeider for å skape mer frivillig aktivitet i Madla bydel. Frivilligsentralen skal være en støttespiller for de frivillige organisasjonene og satser hovedsakelig på den organiserte frivilligheten. Leder startet arbeidet med å kartlegge hvilke aktiviteter som eksisterte i området og hva som manglet. Noen av aktivitetene er startet på initiativ av frivilligsentralen selv, mens andre er startet på grunn av henvendelser. Frivilligsentralen organiserer en del aktiviteter selv, men ønsker å organisere de sammen med andre organisasjoner. Veiledning i forhold til søknad på tilskudd prioriteres. Frivilligsentralen henvender seg også til organisasjoner som gjør viktige ting for egne medlemmer i forhold til om det er aktuelt å favne flere hvis de eksempelvis hjelper til med å tilby lokaler. Eksempelvis hjelper frivilligsentralen organisasjonen *Open hands for you* med mor og barn aktiviteter – uorganisert trening og lager mat- og låner gymsal og mat- og helserommet på en skole og dekker maten til eventuelle eksterne midler kan overta. Frivilligsentralen har i dette samarbeidet all kommunikasjon med kommunen. Frivilligsentralen utarbeider også ressurspakker, eksempelvis i forhold til å bli leksehjelp eller følgesvenn for eldre. Dette innebærer blant annet hjelp til å utarbeide kurs, skjema for taushetsplikt, møte med frivilligsentralen og søknad om midler til samlinger.

Eiganes og Tasta

Eiganes og Tasta frivilligsentral er en av de eldste frivilligsentralene i kommunen og holder til på Byhaugkaféen. Frivilligsentralen lager møteplasser og formidler informasjon om frivillighet. Det jobbes blant annet for at allerede eksisterende organisasjoner skal vurdere å utvide sine aktiviteter og samarbeide med andre eksisterende organisasjoner. Frivilligsentralen driver søndagskafé' på Byhaugen, Vålandstårnet og Dyrnes naturlåve. Frivillige organisasjoner og skoleklasser har mulighet for å være vertskap for kafeene. Frivilligsentralen lager rutiner og prisliste og organisasjonene får vist frem aktivitetene sine samt samlet inn penger, samtidig som det er et lavterskeltilbud for bydelen. Frivilligsentralen arrangerer også julearrangement for de frivillige organisasjonene, noe som gir organisasjonene en mulighet til å snakke sammen og eventuelt starte samarbeid. Sentralen hjelper de frivillige organisasjonene med å markedsføre aktiviteter o.l. og tilbyr dem gratis utlån av Byhaugkaféen og Vålandstårnet.

Storhaug frivilligsentral

Storhaug frivilligsentral ble opprettet i 1992 og er en av de eldste frivilligsentralene i landet. Frivilligsentralen er en møteplass som formidler kontakt mellom mennesker i lokalmiljøet – noen trenger hjelp og andre ønsker å hjelpe¹³. Vi får opplyst at det er en naturlig gjennomtrekk av frivillige og mange som tar kontakt er innflyttere. I 2018 var det ca. 70 enkeltpersoner som bidro med jevnlig, hverdagslig frivillig innsats og ca. 30-40 som deltok sporadisk. Frivilligsentralen arbeider blant annet med å fange opp nye frivillige som ønsker å gjøre en innsats og å starte aktiviteter som ikke er tilgjengelig i bydelen. Eksempelvis arrangerer sentralen gratis trening i Storhaughallen etterfulgt av et måltid fem dager i uken mot en forventning om at de som deltar utfører frivillig innsats. Når enkeltpersoner melder seg, forsøker daglig leder å kartlegge hva de ønsker å gjøre. Ønsker de seg inn i en organisasjon henviser daglig leder de videre. Frivilligsentralen hjelper også til å starte opp nye organisasjoner, med håp om at organisasjonen skal klare seg på egen hånd.

UNGDOM OG FRITID

Ungdom og fritid består av Fritid Vest og Fritid Øst, Metropolis, Helsestasjon for ungdom, Uteseksjonen, UNGBO og Frivilligsentraler¹⁴. Tjenestene dekker et bredt spekter, fra fritids- og kulturtilbud, forebyggende og helsefremmende tilbud og behandlingsstart for unge med rusproblemer. Ungdommene engasjeres i utformingen av fritidstilbudet, og virksomheten legger stor vekt på barns behov og rettigheter.

Barne- og ungdomsorganisasjonenes kontaktutvalg (BUK) skal ivareta de frivillige organisasjoners interesser overfor offentlige myndigheter og andre instanser¹⁵. BUK skal også fremme kontakt og kommunikasjon mellom medlemsorganisasjonene. Alle frivil-

¹³ Kilde: Hjemmesiden til Storhaug frivilligsentral.

¹⁴ Kilde: Handlings- og økonomiplan Stavanger kommune 2019- 2022.

¹⁵ Kilde: BUK sine vedtekter.

lige barne- og ungdomsorganisasjoner som har fått driftstilskudd fra Stavanger kommune ved siste tildeling er medlemmer i BUK. BUK skal være en høringsinstans i saker som vedrører barne- og ungdomsarbeidet i Stavanger kommune og gir uttalelse til kommunale styrever og utvalg, samt administrasjonen, vedrørende barne- og ungdomsorganisasjonene. Vi får opplyst gjennom intervjuene at BUK ikke alltid blir invitert til arenaer som det oppleves naturlig at de er med, eksempelvis var det bare idrett som var invitert i forhold til prosessen om ny kommune.

Vi får opplyst at det er ønskelig med en oversikt over arbeidet som gjøres innen barn og unge, som synliggjør det frivillige arbeidet. Rådgiver Ungdom og fritid har opplevd å være i kontakt med gutter på Johannes læringscenter som ikke visste at de kunne spille fotball organisert. En utfordring knyttet til å informere eller tipse om ulike organisasjoner og aktiviteter oppgis å være at de da gir en «offentlig godkjenning».

IDRETT

Innen idrett koordineres arbeidet rettet mot de frivillige organisasjonene av Idrettsavdelingen i kommunen og Idrettsrådet Stavanger. Idrettsrådet (IR) er en del av Norges Idrettsforbund (NIF). Det finnes et idrettsråd i nesten alle landets kommuner. Idrettsrådet Stavanger er et serviceorgan for idrettslagene i Stavanger kommune med ca. 40.000 medlemmer i 160 idrettsklubber/ lag i Stavanger, i tillegg til 17.000 medlemmer i bedriftsidretten. Idrettsrådet har følgende hovedoppgaver¹⁶:

- Arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen.
- Styrke idrettens rolle og rammevilkår i lokalsamfunnet.
- Være en møteplass og utviklingsarena i skjæringspunktet mellom offentlig og frivillig virke.
- Være en arena for samarbeid mellom lagene og de kommunale myndighetene.
- Foreta prioriteringer på vegne av idrettslagene.
- Dokumentere og synliggjøre idrettens lokale omfang.

Idrettsrådet skal bidra til en helhetlig utvikling av idretten i kommunen og sikre et mangfoldig tilbud til medlemmene og befolkningen. Rådmannen utreder og fremmer saker for politisk behandling, administrasjonen iverksetter politiske beslutninger. De folkevalgte prioriterer og fastsetter mål og prinsipper samt beslutter omfang, kvalitet og fordeling av ressurser. Kontakten mellom idrettslagene og kommunen skal i utgangspunktet gå gjennom idrettsrådet.

Det foreligger en samarbeidsavtale mellom Stavanger kommune og Idrettsrådet Stavanger (IRS) som har til hensikt å fastsette rammene for samarbeidet og å tydeliggjøre ansvarsdelingen mellom IRS og Stavanger kommune¹⁷. Et overordnet prinsipp i avtalen er at alle saker av felles interesse for idretten skal formidles til kommunen gjennom Id-

¹⁶ Kilde: <http://idrettsraadet.no/idrettsradet/om-oss/>

¹⁷ Avtalen ble inngått i 2016.

rettsrådet. Prinsippet skal ifølge avtalen ikke være til hinder for at Idrettsrådet og kommunen kan avtale at en sak behandles direkte mellom idrettslag og Stavanger kommune. Begge parter oppfordres til smidighet som i praksis betyr en kort informasjon om hva saken dreier seg om. Avtalen begrenser ikke idrettslagenes adgang til å ta direkte kontakt med politikere og politiske partier. Idrettslagene anbefales å ta kontakt med Idrettsrådet for å avklare Idrettsrådets standpunkt og råd i den aktuelle saken. Generell informasjon som sendes til idrettslagene, skal samtidig sendes med kopi til den andre part. Dette gjelder alle saker som er av fellesidrettslig interesse.

Ansvarsdelingen er i avtalen fordelt slik:

Tabell 3 – Ansvarsdeling Idrettsrådet Stavanger og Administrasjonen i Stavanger kommune (Kilde: Samarbeidsavtale mellom Stavanger kommune og IRS)

Idrettsrådet:

- Er et rådgivende organ for idrettssaker i kommunen
- Er en arena for samarbeid mellom lagene og de kommunale myndigheter
- Utarbeider anbefaling til prioritering på vegne av Stavanger-idretten i saker om drift og ressurstildelinger. Dette innebærer blant annet anleggsutnyttelser, anleggsinvesteringer, tildeling av kommunale tilskudd etc.
- Gir innspill og faktainformasjon i aktuelle planprosesser.
- Tildeler driftstilskudd på vegne av Stavanger kommune.
- Tildeler treningstid i idrettshallene og utendørsanlegg på kveldstid.

Administrasjonen i Stavanger kommune

Rådmannen:

- IRS involveres og høres i utarbeidelsen av politiske saker.
- Informerer om saker som p.t. ikke har saknummer, men som er vesentlige med hensyn til IRS' rolle som rådgivende organ.
- IRS sine innspill følger saken som vedlegg.
- Politisk sekretariat setter IRS på kopi når sakspapirene sendes til politisk behandling.
- Idrettsrådet deltar på møter mellom idrettslag og idrettsavdelingen der det er hensiktsmessig.
- Inviterer IRS til deltakelse i prosesser/plangrupper rundt planlegging av større kommunale anleggsinvesteringer, idrettspolitiske planer o.l.

Politisk nivå:

- Kontakter IRS der det er behov for mer informasjon.
- Der idrettslag tar direkte kontakt på politisk nivå, oppfordres politikerne til å henvise til IRS slik at også IRS blir informert på et tidlig stadium.
- SK skal etterstrebe å legge til rette for en forutsigbar drift av IRS.

Leder for Bymiljø og utbygging, idrett deltar på alle styremøter med Idrettsrådet og har fast spalte på hvert styremøte hvor kommunen orienterer om saker som har skjedd i Idrettsavdelingen. Vi får opplyst i intervjurunden at samarbeidet mellom Idrettsavdelingen og Idrettsrådet er tett og ryddigere etter at samarbeidsavtalen kom på plass, men at det til tider er uenigheter mellom dem og at kommunikasjonen ikke alltid er optimal. Idrettsavdelingen opplyser at de har daglig kontakt med idrettslag i kommunen. Idrettsrådet mener at grensene som foreligger er klare, men at kommunen ikke er like flinke til å holde de. Idrettsrådet påpeker til kommunen når grensene overskrides.

HELSE OG OMSORG - ALDERS- OG SYKEHJEM, BOFELLESKAP OG DAGSENTER ELDRE

Tabell 4 viser hvilke sykehjem/ dagsenter i kommunen som har aktivitets- og frivillighetskoordinator.

Tabell 4 – Oversikt over sykehjem/ dagsenter som har aktivitets- og frivillighetskoordinator. (Kilde: Stavanger kommune)

Bergåstjern	Sparekassen
Blidensol	St. Johannes (ikke besatt)
Boganes	Stokka
Domkirken (ikke besatt)	Sunde
Frue Gamlehjem (ikke besatt)	Tasta
Haugåstunet	Vågedalen
Lervik	Øyane
Ramsviktunet	
Rosendal SH	
Slåtthaug	

Tabellen viser at per juni 2019 har 14 sykehjem/ dagsenter i kommunen aktivitets- og frivillighetskoordinator. Aktivitets- og frivillighetskoordinator arrangerer blant annet aktiviteter for pasientene og har ansvar for oppfølging av de frivillige. Eksempelvis besøksvenn, bussturer, konserter og andre kulturarrangementer, handleturer, avislesing, trim og baking. Sykehjemmene har kontaktinformasjon på hjemmesiden hvis en ønsker å bli frivillig medarbeider. Av de tre aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne revisjonen har intervjuet har en heltidsstilling mens de to andre har det som del av sin stilling. Tilgjengelig tid avgjør hvor mye tid som brukes til rollen.

Kommunen har laget en felles avtale for frivillig arbeid på sykehjem som må signeres av sykehjemmet og frivillighetsarbeider. Her finner en informasjon om avtaleforholdet samt om frivillighetsarbeiderens plikter. Frivillighetsarbeideren plikter å følge reglene om taushetsplikt som står i Helsepersonelloven og følger vedlagt avtalen. Kommunen har i tillegg en forsikringsavtale for de frivillige som jobber i kommunale virksomheter eller gjennom frivilligsentralene. Det kreves ikke politiattest av frivillighetsarbeider på sykehjem.

Spørsmålet om en kan kreve politiattest må vurderes ut ifra hvilke oppgaver den frivillige skal utføre¹⁸. Helse- og omsorgstjenesteloven (hotjl.) § 5-4, 1. ledd, 1. punkt fastslår følgende: «Plikten til å kreve politiattest omfatter ikke personer som bare sporadisk yter tjenester etter loven her og som i alminnelighet ikke vil være alene med pasienten eller brukeren». Dette innebærer at selv om man skulle komme til at en frivillig utfører tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven, er det ikke aktuelt å kreve politiattest av vedkommende dersom han/hun kun sporadisk yter tjenesten og i alminnelighet ikke er alene med pasienten.

Vågedalen sykehjem har rutiner for rekruttering og oppfølging av frivillige som er tilgjengelig på kommunens intranett. Verken Stokka eller Ramsvigtunet sykehjem har slike rutiner og vi får opplyst at kommunen ikke har utarbeidet felles rutiner som gjelder alle aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne på sykehjem/ dagsenter. Ifølge rutine for rekruttering og oppfølging av frivillige ved Vågedalen sykehjem har aktivitets- og frivillighetskoordinator ansvar for følgende:

¹⁸ Jamfør Rådmannens kommentar til faktadelen i rapporten.

- Har hovedansvar for oppfølging av de frivillige og det frivillige arbeidet ved sykehjemmet.
- Har kontakt med frivilligsentralen i bydelen, frivillighetskoordinatorene i bydelen, de øvrige sykehjemmene og aktuelle organisasjoner.
- Rekrutterer bl.a. via brosjyrer kontakt med nærmiljø og annonser i aviser/blad. Disse skal godkjennes av lederteamet først.
- Forsøker å finne rett frivillig til rette oppgaver og pasient.
- Avtale møte og gjennomfører førstegangssamtale og omvisning ved sykehjemmet med nye frivillige.

På førstegangssamtalen skal aktivitet- og frivillighetskoordinatoren sikre:

- At den frivillige kjenner til retningslinjene for frivillig arbeid ved sykehjemmet.
- At den frivillige undertegner taushetserklæringen.
- At den frivillige fyller ut registreringsskjemaet.
- At det skrives avtale med den frivillige.

Vi får opplyst at på Stokka sykehjem fremgår aktivitets- og frivillighetskoordinators ansvar av stillingsbeskrivelsen og dette gjennomgås på første møte med den frivillige. På Ramsvigtunet sykehjem har ikke aktivitets- og frivillighetskoordinator fått noen skriftlig stillingsbeskrivelse og vi får opplyst at dette er noe de skal ta tak i.

Det er hovedsakelig enkeltpersoner som er frivillige på sykehjemmene vi har intervjuet. Dette viste også en kartlegging som ble gjort i kommunen i 2017 som blant annet omhandlet frivillighet i sykehjem. I tillegg oppgis samarbeid med Røde Kors. Røde Kors har egne kontaktpersoner for sykehjem og det arrangeres faste møter.

Vågedalen, Ramsvigtunet og Stokka sykehjem oppgir at de per juni 2019 har henholdsvis ca. 7, 12 og 40 faste frivillige enkeltpersoner. I tillegg har de noen som er mer tilfældige. Det varierer på de tre sykehjemmene hvem disse faste frivillige er. På Vågedalen er det hovedsakelig tidligere ansatte, på Ramsvigtunet er en del av dem tidligere pårørende mens på Stokka sykehjem har ingen vært tidligere ansatte og noen er fortsatt yrkesaktive. De frivillige er hovedsakelig besøkesvenner for enkeltpersoner eller hjelper til å arrangere gruppeaktiviteter, ut ifra egne ønsker. Besøksvenner oppgis som svært positivt for den enkelte og kommer ofte som ønske fra pårørende. Det gjennomføres ingen referansesjekk av de frivillige og det kreves ikke politiattest. Kvalitetssikringen består av en samtale med aktivitets- og frivillighetskoordinator.

Prosjektleder for helse og velferd oppgir at det er stor vilje på det enkelte sykehjem for å legge til rette for de frivillige. Utfordringene er å finne og skolere dem, samt å få de til å binde seg. De tre sykehjemmene har ulike erfaringer knyttet til hvordan og hvor lett det er å rekruttere faste frivillige. Stokka sykehjem benytter frivilligsentralen i bydelen til å etterspørre frivillige ved behov. Eksempelvis legger frivilligsentralen ut «anbud» på frivillig.no om turvenner og får ofte henvendelser fra frivilligsentralen om frivillige som

ønsker å hjelpe til. På Vågedalen sykehjem arrangerer de per i dag aktiviteter med pårørende, eksempelvis café på kveldstid med mål om få flere pårørende til å aktivisere seg. Ramsvigtunet har blant annet søkt aktivt etter frivillige i Storhaugavisen og på Facebook samt at de jobber med å få med flere pårørende. På sykehjemmene som ikke har full stilling som aktivitets- og frivillighetskoordinator oppgis kapasitet til å følge opp de frivillige som en større utfordring enn å rekruttere frivillige.

Aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne oppgir at de har nettverkstreff med andre stillinger i bydelen samt rådgiver for frivillighet to ganger i året. Av aktivitets- og frivillighetskoordinator ved Stokka og Vågedalen sykehjem får vi oppgitt at leder for frivillighetsentralen i bydelen også deltar. Nettverk oppgis av alle aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne som veldig viktig og to av frivillighetskoordinatorerne oppgir at det er ønskelig med hyppigere treff. Vi får delte tilbakemeldinger knyttet til kursing av de som jobber med frivillighet. Samlinger i kommunen om blant annet hvordan en skal ta imot frivillige og rekruttere oppleves positivt av de to aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne som har deltatt. Virksomhetsleder ved Stokka sykehjem oppgir at det er lite muligheter for å videreutvikle stillingen som aktivitets- og frivillighetskoordinator. Stillingen oppgis å være utformet ulikt i de ulike virksomhetene. I kvalitetsmeldingen blir det rapportert på antall frivillige de ulike sykehjemmene har, ikke aktivitetene som utføres. Vi får opplyst at det arrangeres enkelte kurs for de frivillige på sykehjemmene, eksempelvis om demens, men at de frivillige ofte burde fått mer informasjon om hva de kan forvente seg samt prosessen med å være frivillig. Ramsvigtunet sykehjem oppgir at de for tiden samarbeider om kurs for de frivillige med Storhaug frivillighetsentral, eksempelvis har de hatt kurs i hvordan en skal opptre på et sykehjem og om demens.

Vi får opplyst at det er tidkrevende å følge opp de frivillige, spesielt ved sykehjemmene som ikke har heltidsstilling som aktivitets- og frivillighetskoordinator. Aktivitets- og frivillighetskoordinator arrangerer ulike arrangementer i løpet av året som de frivillige får delta på, i tillegg til den faste dialogen gjennom året.

Nasjonalforeningen for folkehelse og Blindeforbundet har hatt presentasjon for frivillighetskoordinatorerne på sykehjem. Ellers oppgir aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne at de får lite informasjon om arbeidet til aktuelle lag og organisasjoner på levekårsområdet. Felles epost fra rådgiver frivillighet til alle aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne oppgis som en god måte å informere alle på.

VURDERING

Kommunen har som mål å systematisere innsatsen på frivillighetsfeltet. Strategier for å nå målet er at strategiplanen skal være forpliktende i alle ledd samt at kommunen skal ha kontaktpersoner for frivillighet. Halvparten av respondentene i spørreundersøkelsen oppgir at de ikke kjenner til innholdet i strategiplanen og de fleste intervjuobjektene har kun lest den ved ansettelse eller da den ble vedtatt. Selv om strategiplanen er tilgjengelig på internett, bør kommunen for å nå målet gjøre strategiplanen bedre kjent. Kommunen

har en arbeidsgruppe som har ansvaret for samarbeid og samspill med de frivillige. Arbeidsgruppen som ble opprettet i forbindelse med utarbeidelsen av strategiplanen eksisterer fortsatt og har ansvar for å følge opp planen.

Kommunen har kontaktpersoner for frivillighet, rådgiver frivillighet samt frivillighetsentralene. I tillegg har kommunen kontaktpersoner – rådgivere - tilknyttet de ulike tilskuddsordningene og de fleste sykehjemmene har aktivitets- og frivillighetskoordinator. Slik organiseringen er per i dag ved at frivilligsentralene og rådgiver frivillighet er organisert under Oppvekst og utdanning fremstår det noe utydelig at dette gjelder alle, ikke bare barn og unge. Det er positivt at kommunen skal omorganisere frivillighetsarbeidet til tjenesteområdet Innbygger- og samfunnskontakt. En slik organisering fremstår mer oversiktlig og tydeliggjør at det gjelder all frivillighet i kommunen. Lokaliseringen vil også fremstå mer tilgjengelig, ved at det er lettere for frivilligheten å «komme innom».

Det er et overordnet prinsipp i samarbeidsavtalen mellom kommunen og Idrettsrådet at alle saker av felles interesse for idretten skal formidles til kommunen gjennom idrettsrådet. Vi får opplyst at idrettslagene kontakter både Idrettsavdeling og Idrettsrådet om hverandre og at kommunikasjonen mellom Idrettsavdeling og Idrettsrådet ikke alltid er optimal. Vi vil anbefale kommunen å vurdere å sette i verk tiltak som tydeliggjør prinsippene i samarbeidsavtalen slik at prinsippene overholdes og saksbehandlingen blir mest mulig effektiv.

Det er positivt at de fleste sykehjemmene i kommunen har aktivitets- og frivillighetskoordinator ettersom det krever ressurser å organisere frivillig arbeid. Kommunen har som delmål å videreutvikle ordningen med frivillighetskoordinator ved alders- og sykehjemmene. Tilbakemeldingene fra frivillighetskoordinatorerne tyder på at kommunen har et stykke igjen for å videreutvikle ordningen. For det første oppgir to av tre sykehjem revisjonen har intervjuet at tiden som brukes til å koordinere frivillighetsarbeidet avhenger av tilgjengelige ressurser, og per i dag har de ikke kapasitet til å følge opp flere. For det andre savner frivillighetskoordinator som har fulltidsstilling muligheter til å videreutvikle stillingen. Kun et av de tre sykehjemmene revisjonen har intervjuet har rutiner for aktivitets- og frivillighetskoordinator. Kommunen bør sikre at alle sykehjem/ dagsenter har rutiner som sier hvilke ansvar og oppgaver som ligger i stillingen. Å gjøre arbeidet til lag og organisasjoner på levekårsområdet bedre kjent for ansatte samt å heve kompetansen til de frivillige innen helse- og omsorg er også delmål i samhandlingsstrategien. Bortsett fra Røde Kors er det hovedsakelig enkeltpersoner som er frivillige på sykehjemmene revisjonen har intervjuet og aktivitets- og frivillighetskoordinatorerne oppgir at de får lite informasjon om arbeidet til aktuelle lag og organisasjoner på levekårsområdet. Det arrangeres enkelte kurs for de frivillige på sykehjemmene, men vi har fått tilbakemelding på at de frivillige ofte burde fått mer informasjon om hva det innebærer å være frivillig på sykehjem. Kommunen bør sette i verk tiltak for å gjøre arbeidet til lag og organisasjoner på levekårsområdet bedre kjent for ansatte på sykehjem samt vurdere mulighetene for å sette i verk tiltak som hever kompetansen til de frivillige slik at det krever mindre ressurser å følge dem opp på det enkelte sykehjem.

Det er positivt at sykehjemmene revisjonen har intervjuet har faste besøksvenner, de fleste i flere år. Dette er eksempel på at kommunen har lagt til rette for at frivillige kan bidra og utforme kommunens tjenester. Det gjennomføres ingen referansesjekk av de frivillige og det kreves ikke politiattest. Spørsmålet om en kan kreve politiattest må vurderes ut ifra hvilke oppgaver den frivillige skal utføre. I de tilfellene frivillige er faste besøksvenner for beboere på sykehjemmene bør kommunen vurdere å innhente politiattest. Det er viktig å presisere at det krever betydelige ressurser å tilrettelegge, følge opp og kvalitetssikre de frivillige, særlig enkeltpersoner som ikke er en del av en profesjonell organisasjon. Forskning¹⁹ viser at de institusjonene som bruker mest ressurser på tilrettelegging drar størst nytte av den frivillige innsatsen. Kommunen bør vurdere tilgjengelig ressursinnsats på de enkelte sykehjem knyttet til å følge opp og kvalitetssikre de frivillige samt vurdere å innhente politiattest for frivillige på sykehjem for å sikre tryggheten til brukerne.

2.3.2 OVERSIKT OVER LAG OG FORENINGER

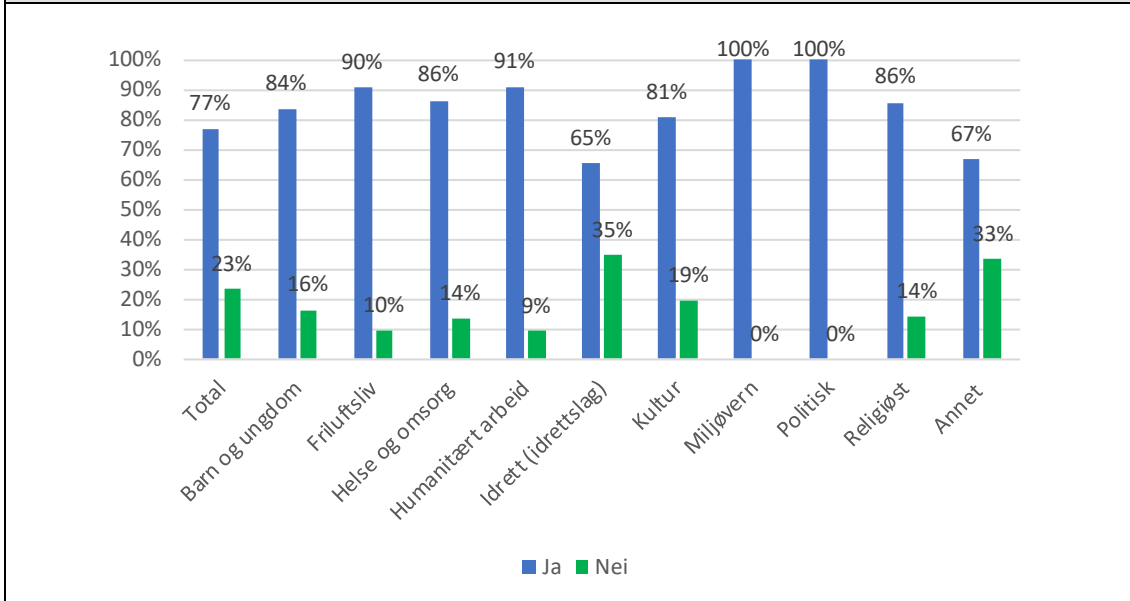
Revisjonskriterier:

- Kommunen skal ha oversikt over alle registrerte lag og foreninger.

Stavanger kommune tok i bruk tilskuddsportalen i november 2014. Tilskuddsportalen gir mulighet til å overvåke tilskuddsordninger, forskrifter, anbud, nyheter, ny forskning og innovasjon. I tillegg gis det informasjon om å skrive gode søknader og om enkel rapportering. Organisasjonen får tilgang til nettportalen ved å registrere seg, og slik får kommunen en systematisk oversikt over alle frivillige organisasjoner. Alle lag og organisasjoner med adresse i Stavanger kommune samt alle ansatte med kommunal epost-adresse har tilgang til tilskuddsportalen. Det er informasjon om tilskuddsportalen på kommunens nettside *frivillighet*. Per juni 2019 får vi opplyst at det er 436 organisasjoner som er registrert i foreningskatalogen. Her er det mulighet for å dele inn organisasjonene etter målgruppe og bydel. Hvis en krysser av for eksempelvis Storhaug får en ikke opp de organisasjonene som er bydekkende. Samme tidspunkt er det 858 registrerte brukere av tilskuddsportalen, det vil si at det ofte er flere brukere per registrert organisasjon. Vi får opplyst at 607 av disse har vært aktive de siste seks månedene. Etter seks måneder uten aktivitet blir brukeren passivisert og får ikke lenger informasjon fra portalen. Brukeren må selv be om ny tilgang.

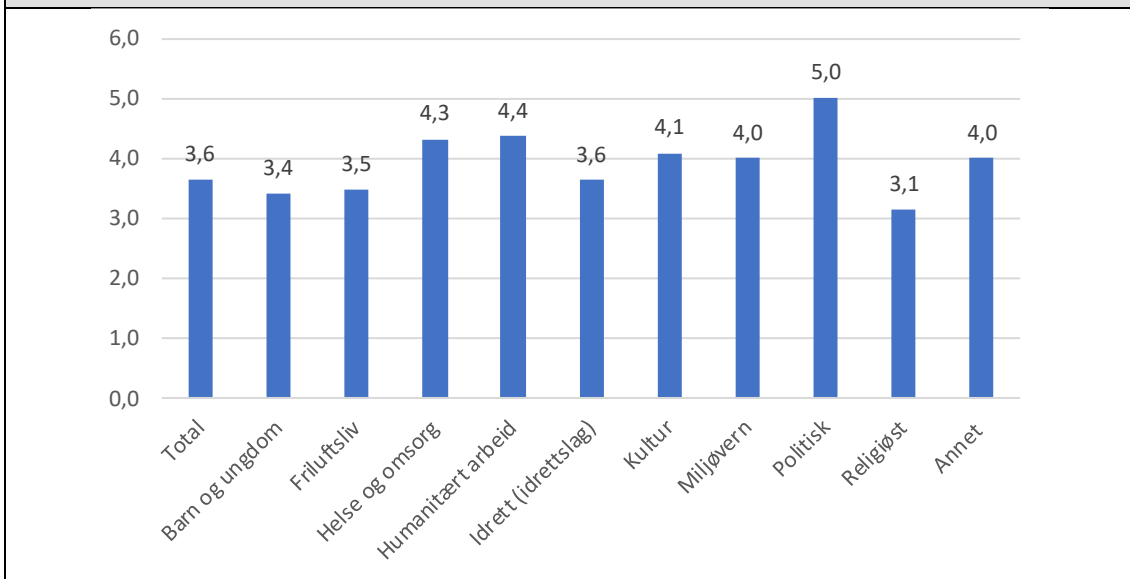
Av figuren under ser vi at 77 prosent av respondentene i spørreundersøkelsen er registrert i tilskuddsportalen.

¹⁹ Kilde: De regionale forskningsfondene, *Frivillig innsats gjør ikke eldreomsorgen billigere*, publisert 25. juli 2016.

Figur 2 – Er organisasjonen registrert i tilskuddsportalen? Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=133)

Det er hovedsakelig idrettslag og organisasjoner innen barn og unge samt kultur som ikke har registrert seg i tilskuddsportalen.

På spørsmål om i hvilken grad en vil si at det er en fordel å være registrert i tilskuddsportalen avgir respondentene en gjennomsnittsscore på 3,6. Det er organisasjonene som har et religiøst formål eller er rettet mot barn- og unge som avgir lavest gjennomsnittsscore, henholdsvis 3,1 og 3,4.

Figur 3 – I hvilken grad vil du si at det er en fordel å være registrert i tilskuddsportalen? Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=127)

22 prosent av respondentene oppgir at det i liten grad er en fordel å være registrert i portalen, det vil si at de avgir score en og to. Disse respondentene er hovedsakelig tilknyttet organisasjoner rettet mot barn og unge samt idrettslag. I intervjuene har vi fått

flere tilbakemeldinger på at kommunen ikke har en god løsning når det gjelder å gi oversikt over hva som fins av tilbud, for frivilligheten og kommunen.

I spørreundersøkelsen hadde respondentene som avga en score på 4, 5 eller 6 på spørsmålet over mulighet til å kommentere hva de mener er de største fordelene med å være registrert i tilskuddsportalen. Følgende fordeler oppgis:

- Oversikt over mulig økonomisk støtte.
- Påminnelse om aktuelle tilskudd.
- At en er godkjent for å søke midler.

FRIVILLIGHETSREGISTERET

Frivillighetsregisteret ble opprettet i 2009 etter initiativ fra de frivillige organisasjonene. Med registrering av informasjon om den frivillige aktiviteten i Norge, skal samarbeidet mellom frivillige organisasjoner og offentlige myndigheter bli bedre og enklere²⁰. Registeret skal også sikre systematisk informasjon som kan styrke det rettslige grunnlaget til og kunnskapen om den frivillige aktiviteten og legge til rette for den offentlige politikken overfor frivillig sektor.

På kommunens nettside er det lagt ut lenke som gir tilgang til oppdatert oversikt over alle organisasjoner som er registrert i Frivillighetsregisteret med adresse i Stavanger kommune. Per 25. juni 2019 har 961 foreninger fra Stavanger registrert seg.

76 prosent av respondentene i spørreundersøkelsen oppgir at de er registrert i Frivillighetsregisteret. Lavest andel som er registrert finner vi hos organisasjonene som har oppgitt kultur som formål. Innen barn og unge, helse og omsorg og idrett oppgir henholdsvis 87, 73 og 85 prosent av respondentene at de er registrert i frivillighetsregisteret.

Rutinen i kommunen er at organisasjonene innen barn og unge må være registret i frivillighetsregisteret for å få driftstilskudd fra barn og unge. Alle som søker tilskudd fra idrettsavdelingen i kommunen skal også være registrert her.

VURDERING

Kommunen har som mål å gi en oversikt over alle registrerte frivillige lag og foreninger. Per juni 2019 har ikke kommunen en fullstendig oversikt over alle frivillige lag og organisasjoner i kommunen. I spørreundersøkelsen oppgir 23 prosent av respondentene at de ikke er registrert i tilskuddsportalen og 24 prosent er ikke registrert i frivillighetsregisteret. Dette er organisasjoner som har mottatt tilskudd fra kommunen. Ifølge strategiplanen bør det være en forutsetning for å få tilskudd fra kommunen at en er registrert. I intervjuene har vi fått flere tilbakemeldinger på at kommunen mangler en oversikt over hva som fins av tilbud, for frivilligheten og kommunen. For å få oversikt over alle frivillige lag og organisasjoner i kommunen anbefaler vi at kommunen sikrer rutine på

²⁰ Kilde: Brønnøysundregistrene, om frivillighetsregisteret

området slik at alle frivillige organisasjoner som mottar tilskudd må være registrert i tilskuddsportalen og frivillighetsregisteret for å motta tilskudd.

2.3.3 ARENA FOR DIALOG OG SAMHANDLING

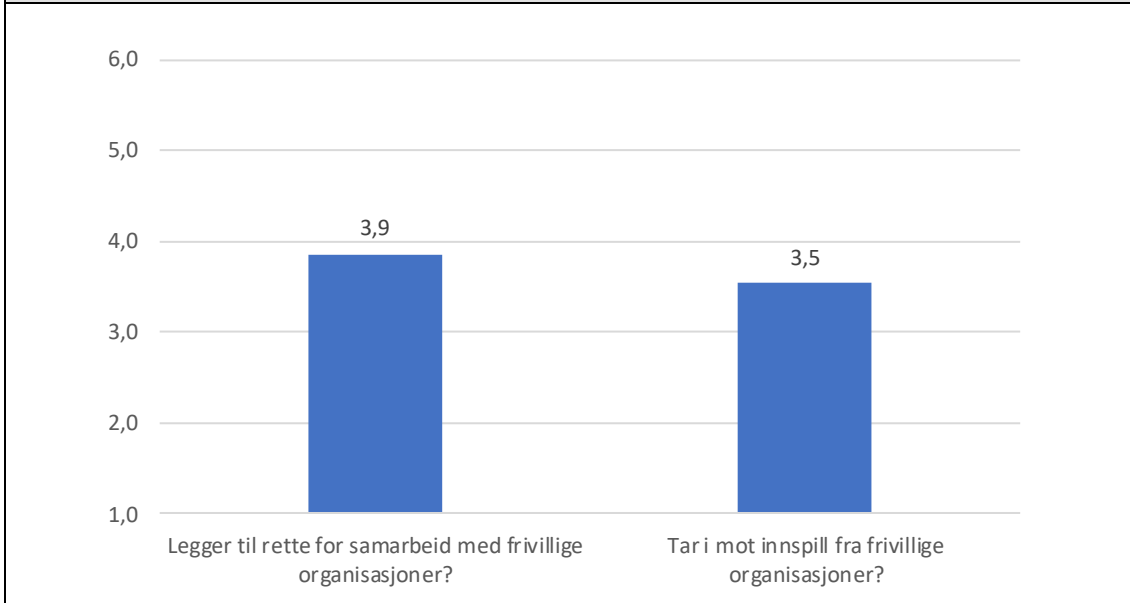
Revisjonskriterier:

- Kommunen skal utvikle gode arenaer for dialog og samhandling.

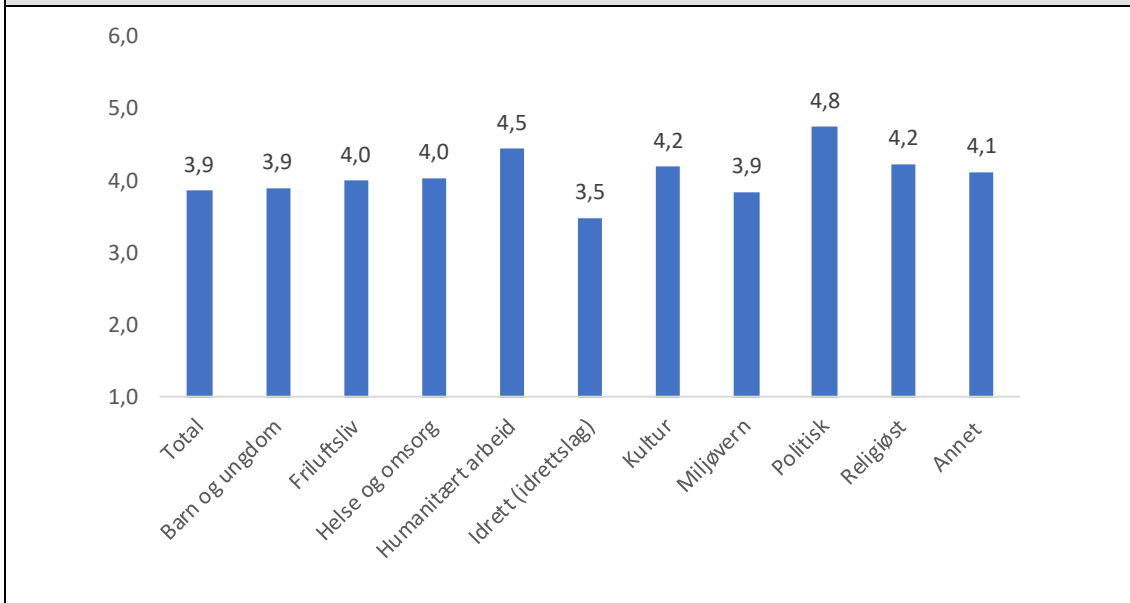
Tilskuddsportalen er kommunens primære plattform for kommunikasjon med de frivillige og kommunen. Her informerer kommunen blant annet om tilskuddsordninger, aktuelle arrangementer og kurs. Kommunen har i samarbeid med Helsehuset i Stavanger utviklet en aktivitetskatalog som tilknyttes tilskuddsportalen. Aktivitetskatalogen gir lag og foreninger mulighet til å informere om sine tilbud. Det er lenke til katalogen på kommunens hjemmeside *frivillighet*. En finner nettsiden *frivillighet* hvis en klikker på *kultur og fritid*, deretter *frivillighet*, eventuelt søker på frivillighet på kommunens hjemmeside. Her finner en informasjon om kommunens frivilligsentraler, hva en skal gjøre for å bli frivillig, lenke til foreningsportalen samt frivillighetsregisteret. En finner også informasjon om at frivillige organisasjoner kan låne gratis lokaler i bydelshusene, oversikt over tilskuddsordninger, samt kontaktinformasjon til rådgiver frivillighet. Informasjonen er tilgjengelig på norsk og engelsk. I spørreundersøkelsen fikk vi tilbakemelding på at kommunen burde samle informasjonen knyttet til frivillighet på ett sted slik at en lettere får oversikt.

Frivillighetsforum er et «samspillverksted» som ble opprettet under utvikling av strategiplanen. Det var 11 kommunalt ansatte samt 11 personer fra organisasjonslivet som deltok. I etterkant av dette har det vært to møter hvor representantene fra organisasjonslivet er invitert tilbake, blant annet i forbindelse med ny kommuneplan.

I spørreundersøkelsen til de frivillige organisasjonene stilte vi vi spørsmål om kommunen legger til rette for samarbeid med frivillige organisasjoner og om kommunen tar imot innspill fra frivillige organisasjoner. Resultatet er presentert i figur 4.

Figur 4 – Legge til rette for samarbeid og tar i mot innspill. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N= 130 og 128)

Av figuren under ser vi at respondentene avgir en høyere score når det gjelder om kommunen legger til rette for samarbeid med frivillige organisasjoner, score 3,9, enn om kommunen tar imot innspill, score 3,5. I figur 5 har vi på spørsmålet om kommunen legger til rette for samarbeid splittet respondentene ut ifra formål.

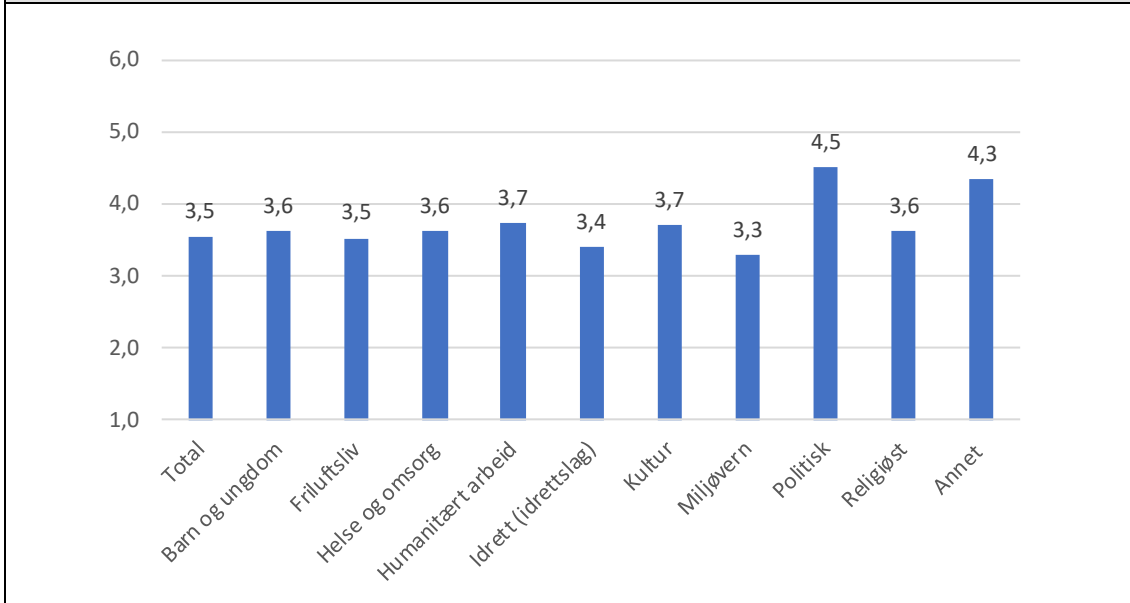
Figur 5 – Legge til rette for samarbeid - respondentene er fordelt ut i fra formål. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N= 130)

Figuren viser at det er idrettslagene som avgir lavest gjennomsnittsscore, score 3,5. Ti prosent av respondentene er lite fornøyd med hvordan kommunen legger til rette for samarbeid. Dette er hovedsakelig respondenter fra idrettslag og barn og ungdom.

Ungdom og fritid og Idrettsavdelingen opplever at de har god kontakt med frivillig sektor og at det er stort fokus på frivillig sektor i kommunen. Ifølge idrettsavdelingen er det

alltid rom for forbedring. Figuren under viser at det også er idrettslagene som avgir lavest gjennomsnittsscore når det gjelder indikatoren *tar imot innspill fra frivillige organisasjoner*.

Figur 6 – Tar imot innspill fra frivillige organisasjoner - respondentene er fordelt ut i fra formål. Kilde: spørreundersøkelse 2019. (N= 128)

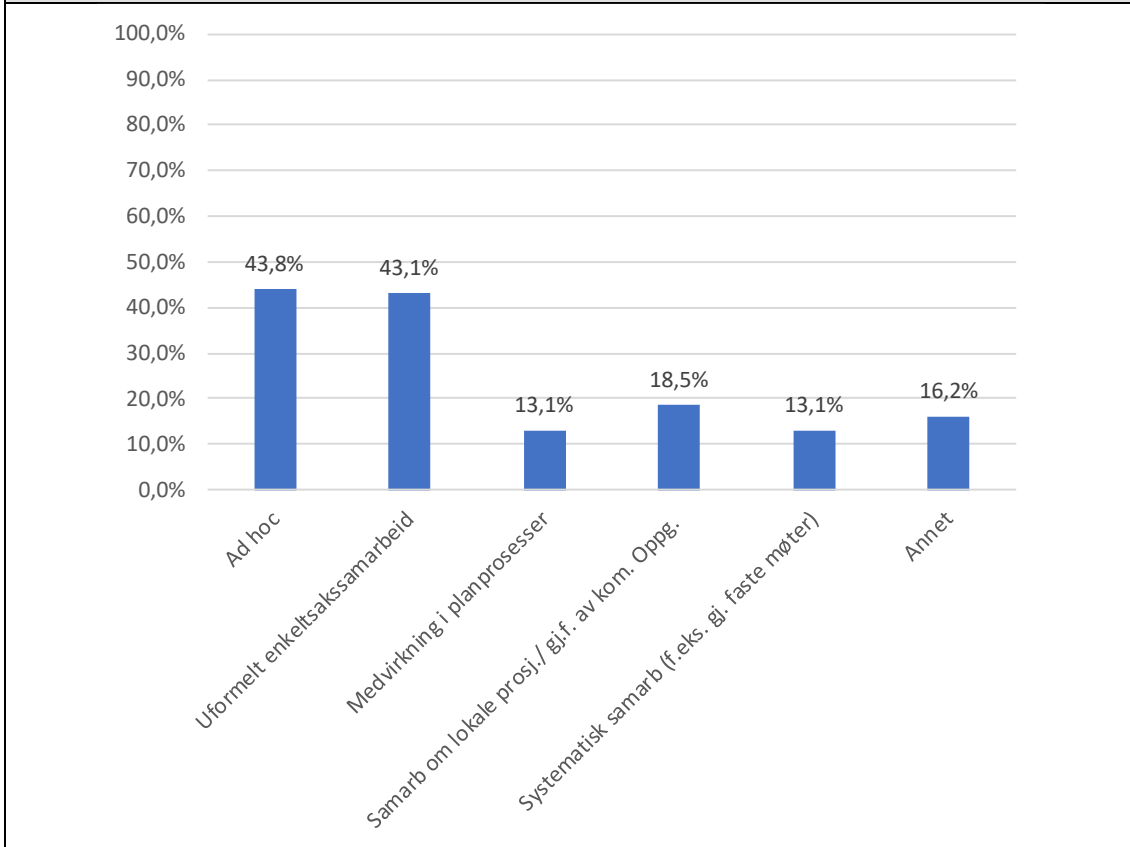

18 prosent av respondentene mener at kommunen i liten grad tar imot innspill, det vil si at de avgir score en og to. Det er så å si kun respondenter fra idrettslag og barn og ungdom som avgir score en og to.

Avdelingsleder for frivilligsentralene oppgir at samspillet med de frivillige organisasjonene er bra, men at de får tilbakemeldinger og korrigeringer fra frivilligheten. Eksempelvis fikk kommunen negativ tilbakemelding angående kontingenttilskudd – hvor organisasjoner kan søke om å få dekket kontingent for medlemmer med betalingsproblemer – da det var for mye arbeid for organisasjonene å søke. Vi kommer tilbake til kommunens tilskuddsordninger i kapittel 2.3.

Figur 7 viser hvordan respondentene i spørreundersøkelsen beskriver sitt samarbeid med kommunen.

Figur 7 – Hvordan vil du beskrive din organisasjons samarbeid med Stavanger kommune?
 Kilde: spørreundersøkelse 2019. (N=130)

Vi ser av figuren at hoveddelen av de frivillige organisasjonene som har deltatt i spørreundersøkelsen oppfatter samarbeidet med kommunen som ad hoc eller som uformelt enkeltsakssamarbeid. Hvis en splitter opp svarene ut ifra organisasjonenes formål gir det et nokså likt bilde som totalen.

Aktivitetsskalender

20. mai 2019 ble det i Fellesnemnda Nye Stavanger vedtatt ny handlingsplan for fellesskap og identitet i Nye Stavanger. I planen er et av de langsiktige satsingsområdene for kultur og identitetsbygging når det gjelder frivilligheten en felles aktivitetsskalender for frivillige lag og organisasjoner, kulturformidlere og innbyggere. Vi får opplyst at kommunen per i dag har testet ut to aktivitetsskalendere i samråd med organisasjonene. En aktivitetsskalender vil blant annet gi innbyggerne oversikt over alle aktiviteter, arrangement og frivillig-oppdrag. For organisasjonene innebærer det et verktøy til å organisere aktiviteter, rekruttere nye medlemmer, kommunisere med andre og gjøre tilbudet synlig for kommunen.

VURDERING

Kommunen har som mål å utvikle gode arenaer for dialog og samhandling slik at kommunikasjonen mellom de frivillige og kommunen blir enklere. Strategier for å nå målet er å ha en felles plattform for kommunikasjon, videreutvikle nettsiden *frivillighet*, forenkle søknader og rapportering samt bevare frivillighetsforum.

Tilskuddsportalen er kommunens primære plattform for kommunikasjon med de frivillige og kommunen. Her informerer kommunen blant annet om tilskuddsordninger, aktuelle arrangementer og kurs. Det er derfor viktig at de frivillige organisasjonene er registrert her slik at informasjonen når ut. Ettersom de fleste frivillige på sykehjem er enkeltpersoner bør kommunen vurdere andre informasjonskanaler dersom det er arrangementer og kurs som også er aktuelle for dem.

Nettsiden *frivillighet* inneholder mye nyttig informasjon for de frivillige organisasjonene, men den er etter revisjonens vurdering noe vanskelig å finne og den er mangelfull. For det første mangler den informasjon om arrangementer og møteplasser som kommunen arrangerer. Ettersom en stor del av respondentene i spørreundersøkelsen ikke kjenner til arrangementene/ møteplassene som kommunen arrangerer og det er vanskelig å finne informasjon om hva de ulike arrangementene/ møteplassene er, bør kommunen informere om dette på nettsiden *frivillighet*. For det andre må en klikke seg inn på den enkelte tilskuddsordning for å finne kontaktinformasjon til rådgivere. Det er ingen informasjon om at sykehjemmene har aktivitets- og frivillighetskoordinator på nettsiden *frivillighet* eller at idrettslagenes kontakt med kommunen i prinsippet skal gå gjennom Idrettsrådet Stavanger.

Det er positivt at felles aktivitetskalender er et langsiktig satsingsområde i handlingsplan for fellesskap og identitet i Nye Stavanger. På den måten vil all informasjon samles på ett sted.

Spørreundersøkelsen viser at de frivillige organisasjonene er ganske fornøyd med hvordan kommunen legger til rette for samarbeid, men de beskriver hovedsakelig samarbeidet som ad hoc eller uformelt enkeltsakssamarbeid. Dataene tyder på at kommunen bør bli flinkere til å ta imot innspill. Idrettslagene er minst fornøyd med hvordan kommunen legger til rette for samarbeid og det er også de som er minst fornøyd når det gjelder om kommunen tar imot innspill.

Kommunen har i etterkant av strategiplanen hatt to møter i frivillighetsforum hvor representantene fra organisasjonslivet er invitert tilbake, blant annet i forbindelse med ny kommuneplan. Forenkling søknader og rapportering kommer vi tilbake til i kapittel 2.3 om tilskuddsordninger.

2.3.4 MØTEPLASSER, VERDSETTE FRIVILLIG ARBEID OG TILRETTELEGGE FOR MANGFOLD

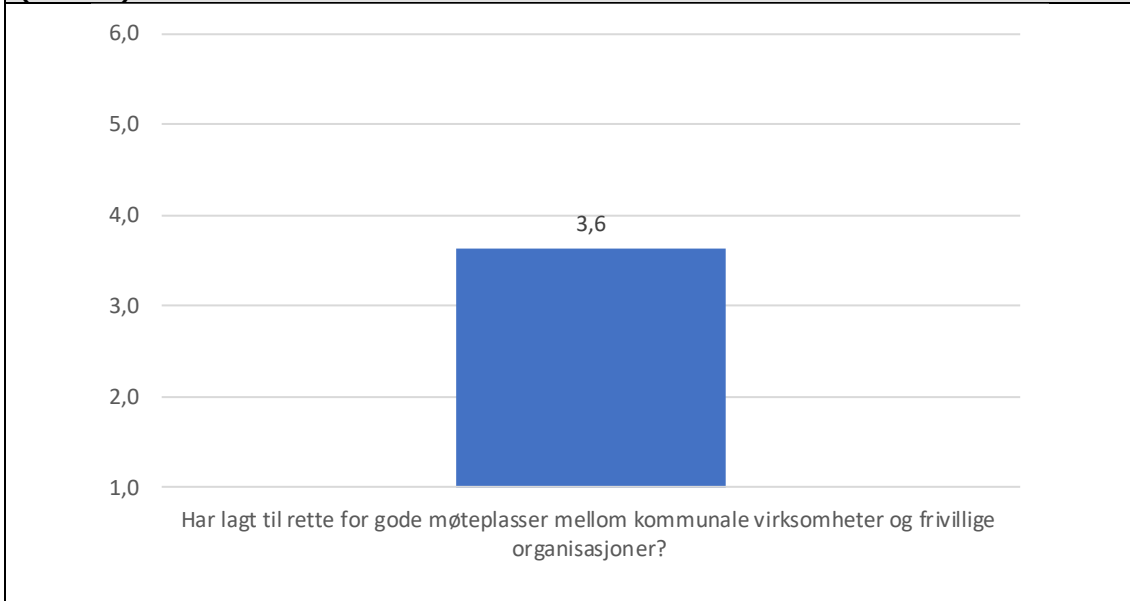
Revisjonskriterier:

- Kommunen skal legge til rette for gode møteplasser.
- Kommunen skal uttrykke at den verdsetter frivillig arbeid.
- Kommunen skal tilrettelegge for mangfold.

Kommunen har opprettet flere møteplasser, som Frivillighetstorg, Miljøsøndag, arrangement på frivillighetens dag, månedlig dialogkafé og bydelsdager. I tillegg har den frivilligsentraler som er lokale møteplasser for frivilligheten i bydelene. Kommunen arrangerer og jevnlig ulike kurs som handler om ledelse av frivillige, hvor organisasjoner og kommunalt ansatte møtes.

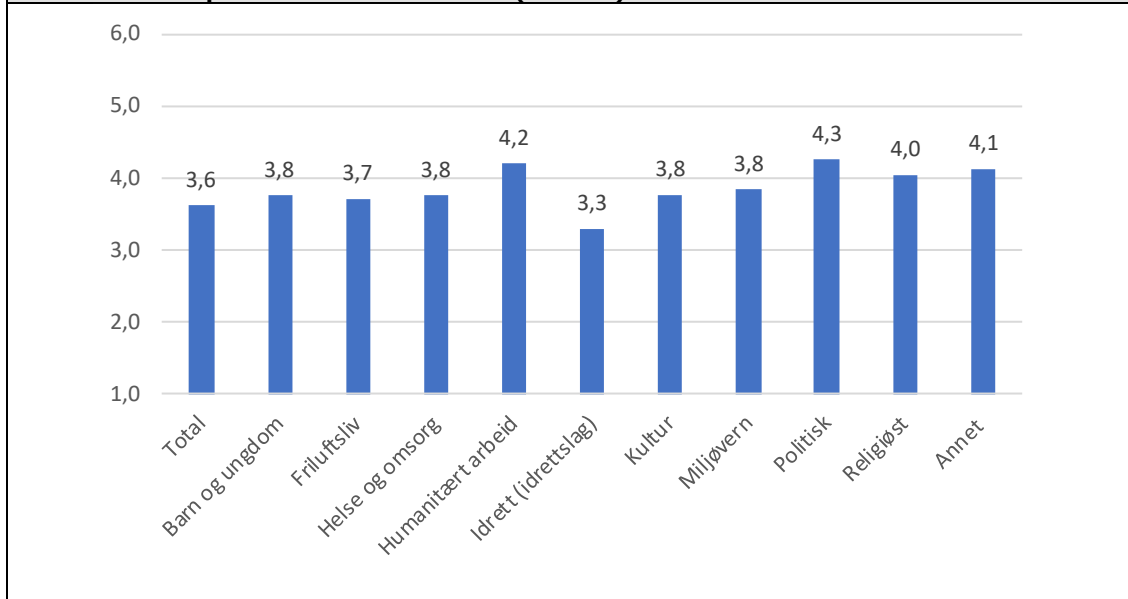
I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om kommunen har lagt til rette for gode møteplasser mellom kommunale virksomheter og frivillige organisasjoner. Respondentene avgir her en gjennomsnittsscore på 3,6.

Figur 8 – I hvilken grad har kommunen lagt til rette for gode møteplasser mellom kommunale virksomheter og frivillige organisasjoner? Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N= 127)

15 prosent av respondentene mener kommunen i liten grad legger til rette for gode møteplasser mellom kommunale virksomheter og frivillige organisasjoner, det vil si at de avgir score en og to. Det er hovedsakelig respondenter innen idrett, barn og unge samt kultur som avgir score en og to. Av figur 9 ser en at det totalt sett er idrettslagene som avgir lavest gjennomsnittsscore med 3,3 på denne indikatoren.

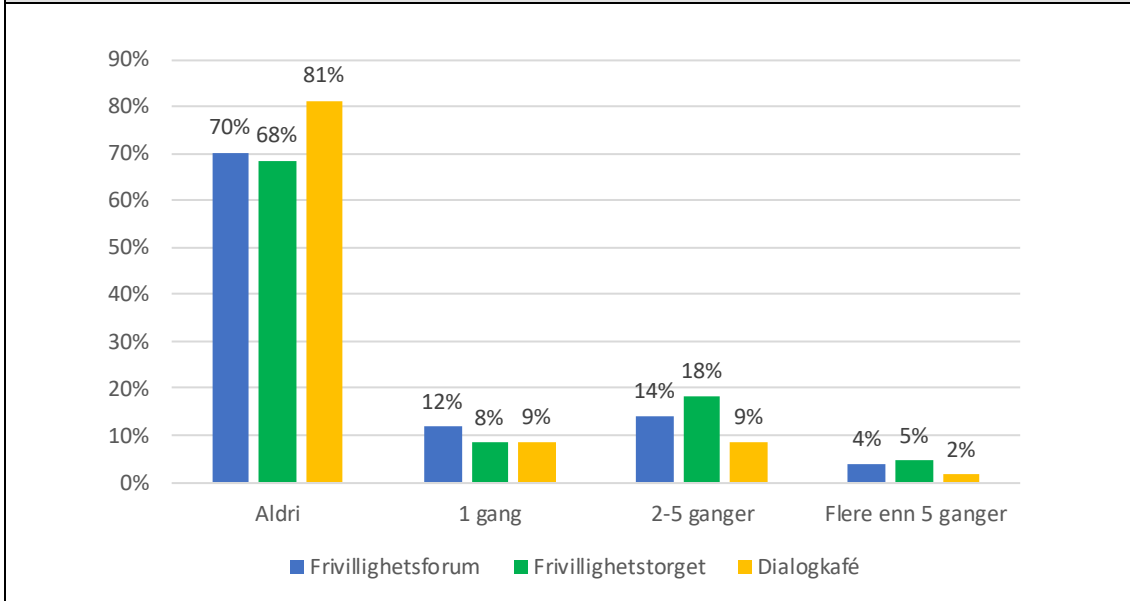
Figur 9 – I hvilken grad har kommunen lagt til rette for gode møteplasser mellom kommunale virksomheter og frivillige organisasjoner – respondentene er inndelt etter formål. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N= 127)

I spørreundersøkelsen fikk vi tilbakemelding knyttet til at det er ønskelig at idrettsavdelingen i kommunen i større grad møter idrettslagene gjennom egne møteplasser, for eksempel hvert kvartal eller to ganger i året.

Kommunen har per i dag fem frivilligsentraler. I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om organisasjonen har hatt kontakt med frivilligsentralene i kommunen. 36 prosent av respondentene oppgir at de har hatt kontakt. Disse fikk videre spørsmål om å rangere på en skala fra en til seks, hvor seks er best, hvor tilfreds de er med kontakten med frivilligsentralene. Respondentene avgir her en score på 4,1. Organisasjonene med kulturelt formål avgir lavest gjennomsnittsscore med 3,6 på denne indikatoren. Barn og ungdom og Helse og omsorg avgir en gjennomsnittsscore på 4,2, mens idrettslagene gir en score på 3,9.

Frivillighetstorget er en møteplass mellom frivillige organisasjoner og innbyggerne. Det handler om å vise frivilligheten sin bredde. Frivillighetstorget blir arrangert av Stavanger kommune, Sølvberget, Røde Kors Stavanger, mental Helse Ungdom, Innvandrerrådet, Internasjonalt kulturnettverk og Stavangers frivilligsentraler. Én gang i måneden inviterer Stavanger kommune frivillige og ansatte fra organisasjoner og lag i kommunen til en månedlig dialogkafé. Her vil det være mulig å ta opp tema en lurer på samt høre på relevante foredrag. Frivillighetstorget og dialogkafé arrangeres på Sølvberget. I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om respondentene har deltatt i Frivillighetsforum, på frivillighetstorget og på dialogkafé.

Figur 10 – Har din organisasjon deltatt på Frivillighetsforum, frivillighetstorget eller på dialogkafé. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N= 127, 130 og 127)

Mellom 69 og 81 prosent av respondentene oppgir at de aldri har deltatt på disse møteplassene. Mellom 13 og 23 respondenter oppgir at de har deltatt på disse arrangementene mer enn to ganger. Respondentene som har deltatt mer enn to ganger tilhører organisasjoner med ulike formål. Rådgiver frivillighet registrerer ikke hvor mange som deltar på de ulike møteplassene, men oppgir at det som regel er fullt når kommunen arrangerer kurs og at antallet varierer mellom 10-50 på dialogkafé. Frivillighetstorget, hvor en viser befolkningen hva som finnes av tilbud og frivillighetens dag hvor det årlig deles ut frivillighetspris trekkes frem av flere intervjuobjekter, spesielt av frivillighetskoordinatorerne på sykehjemmene, som en veldig positiv markering av de frivillige.

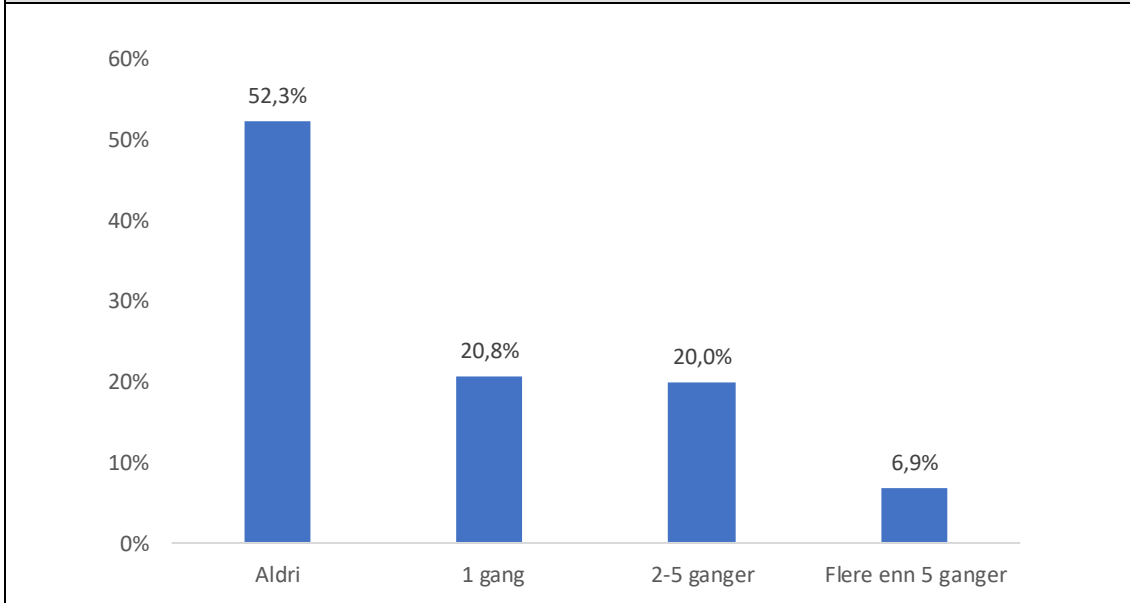
Skipper Worse Ågesentunet²¹ trekkes frem av prosjektleder helse og velferd som et selskap som har fått til et godt samarbeid med de frivillige. Her har de mellom 17-20 frivillige som kommer hver uke og har vært frivillige i mange år, flere er menn, noen kommer tre ganger i uken, og enkelte er sjåførere. Atmosfæren på huset, at de opplever å bli sett, at de føler seg velkommen når de kommer samt at de betaler kjøregodtgjørelse oppgis av koordinator for de frivillige på Ågesentunet som viktige faktorer for å beholde de frivillige over tid.

Kommunen tilbyr kurs både for frivillige organisasjoner og virksomheter som samarbeider med frivillige. Våren 2019 har kommunen blant annet arrangert tre dagers kurs i ledelse av frivillige organisasjoner, om tilskuddsportalen og søknadsskriving samt om rekruttering av frivillige. I tillegg inviteres organisasjoner til fagdager og konferanser i regi av kommunen der det vurderes som relevant for organisasjonslivet.

²¹ Aktivitetssenter for hjemmeboende personer som har demens. Skipper Worse er et heleid selskap av Nasjonalforeningen for folkehelsen, som er interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende.

I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om organisasjonene har deltatt på kurs arrangert av kommunen. Figur 11 viser at over 50 prosent av respondentene aldri har deltatt på kurs.

Figur 11 – Har din organisasjon deltatt på kurs for frivillige organisasjoner arrangert av Stavanger kommune? Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=130)

Hvis vi splitter opp svaret ut ifra hvilke formål organisasjonene har, er det størst andel idrettslag som oppgir at de aldri har deltatt på kurs, 63 prosent. I antall er det flest organisasjoner innen barn og ungdom som har deltatt på kurs 2-5 ganger og flere enn 5 ganger, henholdsvis 12 og 7 organisasjoner.

I spørreundersøkelsen hadde respondentene mulighet til å komme med kommentarer knyttet de ulike møteplassene kommunen arrangerer samt kurs. Vi fikk 36 kommentarer og hoveddelen av kommentarene angikk at organisasjonene mangler informasjon om de ulike møteplassene kommunen arrangerer. Et utvalg av kommentarene gjengis under:

- «Mangler informasjon om dette.»
- «Skulle vært mer promotert»
- «Eg har i samband med dette skjema søkt etter frivillighetsforum på kommunen sine nettsider utan å få opp informasjon.»
- «Kjenner ikke til disse arrangementene, og kan ikke huske å ha fått informasjon om det tidligere heller.»
- «Dette burde jeg visst mer om. Og nå vil jeg finne ut av det.»
- «Det finnes for lite informasjon om disse møteplassene, eller bare vanskelig å finne.»
- «Vi er ganske nyetablert i kommunen og har ikke hørt om dette frem til nå, men veldig fint om vi blir invitert med.»
- «Informere mer om hva kommunen gjør.»
- «Være tidlig ute med å informere om og invitere til arrangementer.»
- «Legge til rette for møteplasser på de frivilliges premisser.»
- «Et frivillighetens hus der alle småforeninger kan søke støtte og ha møteplasser.»

- «Årlige/ faste møter der vi blir invitert til dialog slik at vi i større grad kan være med å bidra til å utvikle og utforme kommunens tjenester.»

Tilgjengelige lokaler

Frivillige organisasjoner får låne gratis lokaler i alle bydelshusene i kommunen. På www.ungistavanger.no kan en booke tid. Kommunen har lenke til nettsiden på egen hjemmeside under frivillighet.

Stavanger kommune bruker *Aktiv kommune*, en portal hvor en kan søke om bruk av idrettsanlegg og skolelokaler. Her kan en også finne informasjon om treningstid og arrangement i de ulike anleggene. Idrettslagene har benyttet systemet i flere år og idrettsavdelingen oppgir at det er et viktig grep i forhold til å legge til rette for frivilligheten ved at en kan sjekke hvor det er ledig bane og lignende. Vi får opplyst av rådgiver frivillighet at det er ønskelig at alle bygg skal registreres i *Aktiv kommune* og at det per i dag arbeides med å registrere bydelshusene i en egen bydelshusportal. I tillegg arbeides det med å åpne nye lokaler som kan brukes av organisasjonslivet.

Frivilligsentralene hjelper organisasjonene med å finne samt søke kommunen om leie av lokaler. Leder for Storhaug frivilligsentral oppgir at hun vet om flere lokaler som de frivillige organisasjonene får låne gjennom at hun tar kontakt, men at dette ikke er registrert noen plass. Leder for Madla frivilligsentral oppgir at det ofte oppleves krevende for organisasjonen å søke om kommunale lokaler ettersom en eksempelvis må søke om leie av gymsal og skolekjøkken på samme skole to ulike plasser. Vi får opplyst at hun får rask respons på henvendelser om leie av kommunale lokaler, både når hun søker for frivilligsentralen og for andre organisasjoner.

Vi har fått flere tilbakemeldinger angående lokaler som benyttes eller kan benyttes av de frivillige organisasjonene. Første etasje i lokalet som Idrettsrådet holder til leies blant annet ut gratis til idrettslagene, slik at de kan ha årsmøter, styremøter, kurs o.l. på kveldstid. Ramsvigtunet sykehjem oppgir at de har lokaler som kunne ha vært benyttet til korøvelse og lignende på ettermiddag mot at de eksempelvis holder små konserter på sykehjemmet i gjengjeld.

I spørreundersøkelsen fikk vi flere tilbakemeldinger fra organisasjoner som manglet lokaler som kontorer, møterom og treningslokale. Vi fikk også tilbakemelding knyttet til at bydelshusene ofte er opptatt og at det er urettferdig fordeling av haller blant idrettslagene.

Frilager.no

Kommunen har inngått samarbeidsavtaler med lokale organisasjoner om drift av tiltak som Frilager (utleie/ lån av fritidsutstyr) og Home Star (foreldrestøtteprogram drevet

av Frelsesarmeen). På Frilager.no kan en finne utstyr som leies ut til foreninger, lag, skoler, private og bedrifter. Private og bedrifter må betale litt mer enn skoler, foreninger og lag. Frilager.no trekkes frem av flere av intervjuobjektene som veldig positivt.

Mangfold

Internasjonalt kulturnettverk er tatt med i arbeidsgruppen som har ansvar for samarbeid og samspill med de frivillige organisasjonene. Kommunen arrangerer blant annet språk-kafé i samarbeid med Røde Kors og Stavanger Active People Society (SAPS) flere ganger i uken. Stavanger bibliotek stiller med lokaler, mens Røde Kors og SAPS skaffer frivillige. Oversikten revisjonen mottok i forbindelse med spørreundersøkelsen over organisasjoner som mottok tilskudd i 2018 fra Stavanger kommune består av organisasjoner med mange ulike formål og fra forskjellige land. Kommunen forvalter flere tilskuddsordninger som har fokus på inkludering, dette kommer vi tilbake til i kapittel 2.3 om tilskuddsordninger.

VURDERING

Kommunen har som mål å uttrykke at den verdsetter frivillig arbeid. Kommunen legger til rette for frivillig aktivitet ved å tilby organisasjonene å leie gratis lokaler, etablere flere frivilligsentraler, tilby tilskuddsordninger og oppretter nye møteplasser for frivilligheten. Det å opprette stillinger internt som rådgiver frivillighet og frivillighetskoordinatorer på sykehjem som skal jobbe mot frivilligheten er også en måte å uttrykke at kommunen verdsetter frivillighet. Frivillighetstorget og frivillighetens dag trekkes frem av mange av intervjuobjektene som svært positivt og en fin måte å anerkjenne de frivillige på. Frivillighetskoordinatorene på sykehjem bruker en del tid på å følge opp samt vise at de verdsetter de frivillige, eksempelvis ved å arrangere julebord, lunsj og lignende. Skipper Worse Ågesentunet oppgir at det å vise at de setter pris på de de frivillige og at de blir sett, er avgjørende faktorer for å beholde de frivillige over tid.

Kommunen har som mål å legge til rette for gode møteplasser. Kommunen har opprettet flere møteplasser, arrangerer kurs og har per i dag fem frivilligsentraler som er lokale møteplasser for frivilligheten i bydelene. Det er positivt at det skal opprettes to nye frivilligsentraler i kommunen fra 2020 samt at frivilligsentralene på Finnøy og Rennesøy blir en del av kommunen ved sammenslåingen. Organisasjonene som har deltatt i spørreundersøkelsen mener at kommunen har et forbedringspotensial²² når det gjelder å legge til rette for gode møteplasser mellom kommunale virksomheter og de frivillige organisasjonene. Totalt sett er det idrettslagene som er minst fornøyd med møteplassene. Revisjonen oppfatter at frivilligsentralene har god kompetanse og er villige til å hjelpe organisasjonene blant annet med å starte aktiviteter, finne lokaler og assistere når det gjelder søknad og rapportering i forbindelse med tilskudd. Frivilligsentralene revisjonen har kontaktet oppleves som gode møteplasser i bydelene som tilpasser aktiviteter etter hva det er behov for i bydelene. I overkant av en tredjedel av respondentene i spørreundersøkelsen har hatt kontakt med en frivilligsentral og de som har hatt kontakt er

²² Gjennomsnittsscore på 3,6.

litt over gjennomsnittlig fornøyd med kontakten, men oppgir at kommunen har forbedringspotensial også her²³. Svært få respondenter oppgir at de har deltatt på møteplasser som Frivillighetsforum, frivillighetstorget og dialogkafé som kommunen arrangerer og over halvparten av respondentene har aldri deltatt på kurs. En av årsakene til at få organisasjoner oppgir å ha deltatt på de ulike møteplassene kan skyldes mangel på informasjon. I spørreundersøkelsen fikk vi svært mange tilbakemeldinger knyttet til at respondentene ikke hadde kjennskap til de ulike møteplassene som kommunen arrangerer. En annen årsak kan være at møteplassene og kursene ikke er aktuelle på grunn av tema. Flere idrettslag oppga i spørreundersøkelsen at møteplassene ikke var aktuelle for dem. Vi vil anbefale kommunen å gjøre informasjon om møteplasser og kurs mer tilgjengelig samt å vurdere tiltak for å gjøre møteplassene mer aktuelle for flere.

Kommunen har som mål å kartlegge sine lokaler for å se på muligheter for felles arealer for frivillig virksomhet. Det er positivt at kommunen bruker *Aktiv kommune* – en portal hvor en kan søke om bruk av idrettsanlegg og skolelokaler - og at den er i gang med å registrere bydelshusene i systemet. I spørreundersøkelsen oppgir flere av respondentene at de mangler lokaler og frivilligsentralene bruker tid på å hjelpe organisasjonene med å finne lokaler. Enkelte lokaler som lånes ut er personavhengig og ikke registrert noen plass og vi får opplyst at eksempelvis Ramsvigtunet sykehjem har ledige lokaler på ettermiddagen som kunne ha vært benyttet av frivillige organisasjoner. Vi anbefaler kommunen å kartlegge sine lokaler for å se på muligheter for arealer som ikke er fullt ut utnyttet og som dermed kan benyttes av de frivillige organisasjonene. Kommunen bør også vurdere å registrere alle tilgjengelige lokaler for å skape oversikt.

Kommunen har som mål å tilrettelegge for mangfold gjennom blant annet å prioritere og styrke frivillighet som har fokus på inkludering. Kommunen har lagt til rette for mangfold ved å inkludere internasjonalt kulturnettverk i arbeidsgruppen som har ansvar for samarbeid og samspill med de frivillige organisasjonene. Kommunen er også med på å arrangere møteplasser som språkkafé flere ganger i uken.

2.4 TILSKUDDSORDNINGER

Et hjelpemiddel for å bidra til at kommunen sikrer at tilskudd blir forvaltet på en tillitskappende måte, er at det utarbeides mål og retningslinjer for den enkelte tilskuddsordning. Tydelige retningslinjer kan gjøre det lettere for søkerne, men også for kommunen i saksbehandlingsarbeidet og oppfølgingen av rapportering av søkerne, og de bør være tilgjengelige på kommunens hjemmeside.

Offentlighetsloven § 6 gir forbud mot forskjellsbehandling:

---

²³ Gjennomsnittsscore på 4,1.

«Ved behandling av saker etter lova her eller i andre tilfelle der det blir gitt tilgang til informasjon, er det ikkje høve til noka slags forskjellsbehandling mellom samanliknbare tilfelle eller til å avtale at nokon skal ha einerett på tilgang til informasjon.»

I Stortingsmelding nr. 10 (2018-2019) «Frivilligheita - sterk, sjølvstendig, mangfaldig» har regjeringen fire frivillighetspolitiske mål som grunnlag for prioriteringene den gjør, jamfør side 17:

- **Bred deltakelse**
- **En sterk og uavhengig sektor**
- **Forenklingsreform**
- **En samordnet**

Ifølge Stortingsmelding nr. 27 (2015-2016) *Digital agenda for Norge* er målet at innbyggere, næringsliv og frivillig sektor i sin kontakt med offentlige virksomheter ikke må levere samme opplysninger mer enn én gang - «*Kun én gang*». For frivillig sektor vil denne kontakten ofte bestå av for eksempel søknad om tilskudd, skattefritak, lån av lokaler eller uteområder. Denne kontakten er nødvendig for at organisasjoner skal kunne utføre kjerneoppgavene sine på best mulig måte. Regjeringen er derfor opptatt av at kontakten skal være enkel og forutsigbar, slik at de frivillige organisasjonene kan bruke mest mulig tid på eget formål.

I forbindelse med strategiplanen for frivillighet hadde kommunen blant annet følgende delmål knyttet til tilskuddsordningene:

Barn- og unge:

- Få på plass tilskuddsordninger som fremmer aktivitet og forenkling av søknads-skjemaene

Idrett

- Forenkle søknadsprosesser slik at det blir mindre administrasjon for idrettslagene.

REVISJONSKRITERIER:

Ut ifra gjennomgangen over utleder vi følgende revisjonskriterier for kapittel 2.3:

- Informasjon om tilskuddsordninger skal være tilgjengelig for alle.
- Kommunen skal ha utarbeidet mål og retningslinjer for de ulike tilskuddsordningene.
- Retningslinjene skal finnes på kommunens hjemmeside.
- Tilskuddsordningene skal være rettferdige.
- Tilskuddsordningene skal være samordnet.
- Det skal være enkelt for de frivillige organisasjonene å søke og rapportere på tilskudd fra Stavanger kommune.
- Tilskuddene skal brukes i henhold til sin hensikt.

2.4.1 OVERSIKT OVER TILSKUDDSDORDNINGER

I tabellen under har vi presentert tilskuddsordningene som frivillige lag og organisasjoner kunne søke på i 2018²⁴. Tabellen viser den totale rammen for tilskuddsordningen samt antall lag og organisasjoner som ha fått innvilget søknad i de tilfellene dette er tilgjengelig. Tilskudd til administrative stillinger gjelder både idrettslag og barne- og ungdomsorganisasjoner. Bydelsutvalgenes tilskuddsmidler skal blant annet bidra til å stimulere lag og organisasjoner til å gjennomføre aktiviteter og arrangementer som bidrar til å styrke det sosiale fellesskapet i nærmiljøet.

Tabell 5 – Oversikt over tilskuddsordninger lag og organisasjoner kan søke på, 2018. Kilde: Stavanger kommune²⁵

Hvem	Tilskudd	Ramme 2018	Antall mottakere
Barn og unge	Kontingenttilskudd for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner	180 000	7
	Driftstilskudd til barne- og ungdomsarbeid	1 350 640	57
	Kjøpt svar	100 000	4
	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	180 000	
	Stimuleringstilskudd	164 000	12
	Storbymidler - Barne og ungdomstiltak i større bysamfunn	1 650 000	4
	Tilskudd fra ungdommenes bystyre	110 000	8
	Sum barn og unge	3 290 640	
Idrett	Driftstilskudd idrettslag	3 814 000	99
	Idrett+	400 000	
	Idrettsutveksling	125 000	
	Idrettsstipend	100 000	10
	Idrettspatruljen	300 000	
	Anleggstilskudd	850 000	22
	Integrering i idretten	400 000	3
	Sum idrett	5 989 000	
Barn og unge/idrett	Tilskudd til administrative stillinger i idrettslag og barne- og ungdomsorganisasjoner	5 258 000	65
	Bydelsutvalgenes tilskuddsmidler	3 543 000	
	Sum barn og unge samt idrett	18 080 640	
Levekår	Tilskudd fra eldrerådet	288 600	58
	Tilskudd til lag og organisasjoner og private institusjoner	27 494 000	
	Midler til helsefremmende og forebyggende arbeid 2018	5 000 000	29
	Tilskudd til lokale innvandrerorganisasjoner og frivillig virksomhet i lokalsamfunn	687 500	28
Sum levekår	32 782 600		

²⁴ Tabellen består av tilskuddsordningene som er tilgjengelige på kommunens hjemmeside *frivillighet* samt de som er tilgjengelig på idrettsavdelingens samt Idrettsrådets hjemmeside.

²⁵ Merknader til tabell:

- Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, total ramme på kr 3 mill. herav er kr 180 000 satt av til kontingenter og utstyr for at barn og unge skal ha mulighet til å delta i frivillige lag og foreninger.
- Storbymidler – barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, kr 1 650 000 er tildelt for 2018, totalt kr 5 450 000 for 3 år.

2.4.2 TILGJENGELIGHET

Revisjonskriterier:

- Informasjon om tilskuddsordninger skal være tilgjengelig for alle.
- Kommunen skal ha utarbeidet mål og retningslinjer for de ulike tilskuddsordningene.
- Retningslinjene skal finnes på kommunens hjemmeside.

På kommunens hjemmeside under *frivillighet* finner en oversikt over tilskudd som frivillige lag og foreninger kan søke på i Stavanger kommune. Tilskuddsordningene er delt inn i:

- Statlige tilskuddsordninger
- Tilskuddsordninger for barn og unge
- Tilskudd fra bydelsutvalgene
- Tilskudd fra ungdommenes bystyre
- Tilskudd fra eldrerådet
- Tilskudd til sosialt og helsefremmende arbeid
- Tilskudd til lag, organisasjoner og stiftelser innenfor levekårsområdet
- Tilskudd fra IMDi²⁶

Kommunens hjemmeside har også lenke til foreningsportalen og tilskuddsportalen. I foreningsportalen kan alle lag og organisasjoner registrere seg, og herfra vil en få tilgang til tilskuddsportalen. Her finner en informasjon om tilskuddsordninger fra hele Norge, internasjonale tilskuddsordninger samt kommunale. Vi får opplyst at det kan forekomme lokale tilskuddsordninger som ikke er tilgjengelig her, og at kommunen per i dag ikke har god nok kvalitetssikring når det gjelder fullstendigheten av tilskuddsordninger som er tilgjengelig på tilskuddsportalen.

Revisjonen har gjennomgått tilskuddsordningene²⁷ som er tilgjengelige på kommunens hjemmeside, under *frivillighet*. Vi har kontrollert om det foreligger informasjon om målet med ordningene, retningslinjer for hvem som kan søke, søknadsfrist, om søknaden er elektronisk, hvilken dokumentasjon som kreves i forbindelse med søknaden samt hva som skal rapporteres i etterkant. Det ligger informasjon for 14 tilskuddsordninger hvorav to av dem gjelder ordninger hvor de frivillige organisasjonene kan søke direkte til Bufdir.

Gjennomgangen viser at noen tilskuddsordninger krever innlogging via ID-porten for å få informasjon om ordningen samt registrere søknad. Dette gjelder alle de syv ordningene knyttet mot barn og unge. Skjemaet som registreres blir kort tid etter at opp-

---

• Tilskudd til administrative stillinger i idrettslag og barne- og ungdomsorganisasjoner er fordelt på 35 idrettslag, og 30 BUK organisasjoner.

²⁶ Organisasjoner som er registrert i Stavanger og 19 andre kommuner skal søke støtte til lokale tiltak og prosjekter fra sin kommune.

²⁷ Ikke de som ligger under kulepunkt 1 Statlige tilskuddsordninger.

lysningene er sendt videre til mottakende instans inaktiv. Hvis en ønsker å se innsendte opplysninger, må en ta kontakt med mottakende instans. Saksbehandler innen barn og unge som behandler de elektroniske søknadene registrerer per i dag søknadene manuelt i et regneark. To av tilskuddsordningene mangler informasjon om mål og retningslinjer. For ordningen *Driftstilskudd lag og organisasjoner – sosialt/helsefremmende arbeid* er det publisert retningslinjer for en annen tilskuddsordning, mens *Stimuleringsstilskudd* ikke har retningslinjer. Søknadsfrist er oppgitt for alle tilskuddsordningene det er aktuelt for, bortsett fra tilskudd fra ungdommenes bystyre hvor fristen er foreldet, mai 2018 er oppgitt. I underkant av halvparten av de kontrollerte tilskuddsordningene finner vi informasjon om at søker skal opplyse om det søkes om andre tilskuddsmidler i kommunen. Ut ifra retningslinjene krever tilskuddsordningen *Kontingenttilskudd for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner* ingen dokumentasjon i forbindelse med søknad eller rapportering i etterkant. De resterende ordningene vi har kontrollert krever at det vedlegges budsjett og/ eller årsberetning samt regnskap fra året før. Kun tre av ordningene²⁸ som er kontrollert krever rapportering i etterkant av mottatt tilskudd. En ordning – *Tilskudd fra eldrerådet – sosialt, forebyggende arbeid blant eldre* – forventer at de som søker, på forespørsel, kan legge frem oversikt over hvordan tilskuddet er benyttet.

Tilskuddsmidlene innen idrett i kommunen administreres både av Idrettsrådet og Idrettsavdelingen i kommunen. I 2019 er Idrettsrådet fordelingsinstans for følgende tilskudd²⁹:

- Driftstilskudd idrettslag
- Idrett+
- Idrettsutveksling
- Idrettsstipend
- Idrettspatruljen

Mens Idrettsavdelingen i kommunen er fordelingsinstans for følgende tilskudd:

- Anleggstilskudd
- Tilskudd til administrative stillinger
- Integrering i idretten

Kommunens hjemmeside – *frivillighet*- inneholder ikke informasjon om tilskuddsmidlene som Idrettsrådet administrerer. Det er heller ikke informasjon om tilskuddsordningen *Integrering i idretten* som administreres av idrettsavdelingen. Søknad om anleggstilskudd – spillemidler – får vi opplyst ligger ferdig utfylt fra forrige år, men dette gjelder ikke de andre ordningene som idrettsavdelingen administrer.

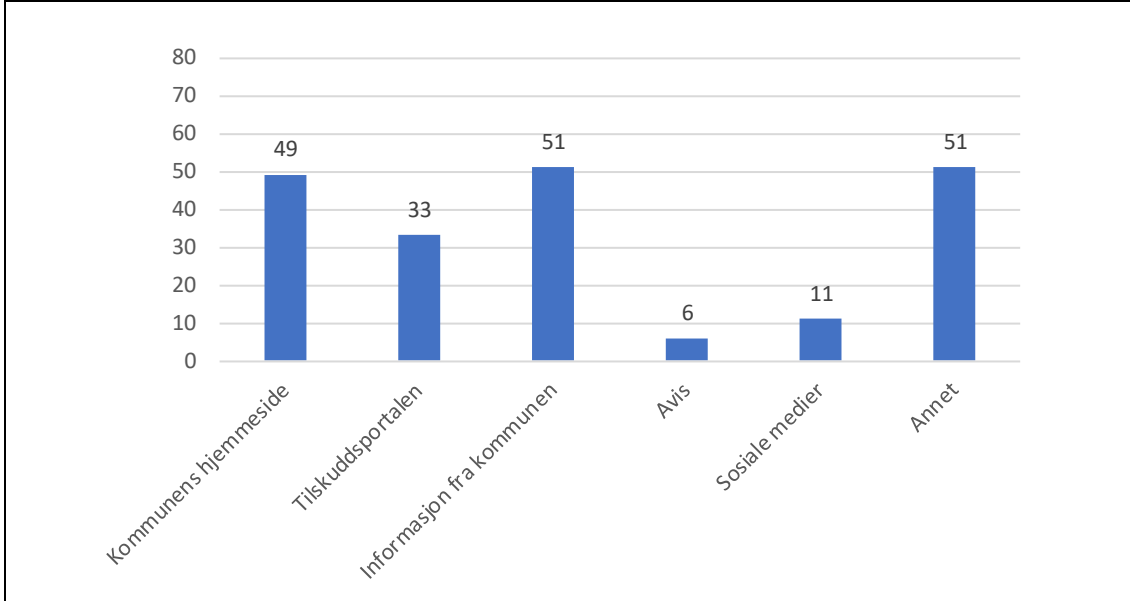
I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om hvordan de frivillige organisasjonene har blitt kjent med kommunens tilskuddsordninger. Resultatet vises i figur 12.

---

²⁸ Bydelsutvalgenes tilskuddsmidler, Kjøpt svar og tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner

²⁹ Kilde: Sak 12/19

Figur 12 – Hvordan ble du kjent med kommunens tilskuddsordninger? Kilde: Spørreundersøkelse 2019, i antall. (N= 130³⁰) Flere svar mulig.

Respondentene som har oppgitt kategorien *annet* har blant annet blitt kjent med kommunens tilskuddsordninger slik:

- Barne- og ungdomsorganisasjonenes kontaktutvalg
- Informasjon fra tidligere leder i organisasjonen
- Idrettsrådets nettsider
- Kontakt med andre organisasjoner

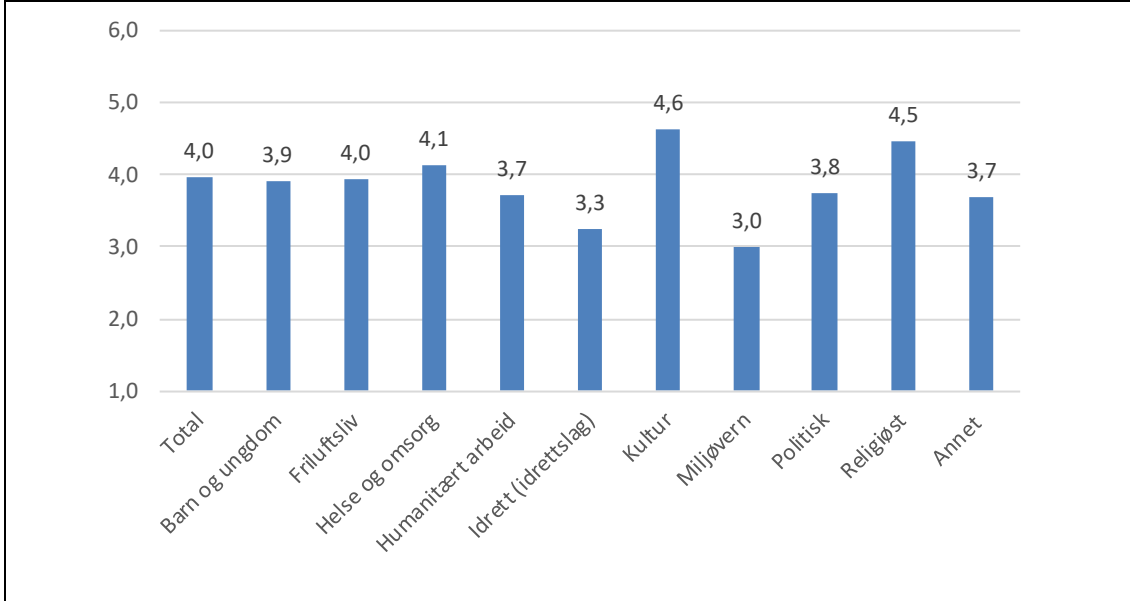
Flere av intervjuobjektene oppfatter at det for mange organisasjoner er tilfeldig om de får med seg tilskuddsordningene og at organisasjonene dermed ofte er avhengig av å ha frivillige og/ eller ansatte som følger med eller blir tipset om nye eller gamle ordninger. Organisasjoner som har mye utskiftninger i styrer, har utfordringer knyttet til at glemmer å søke på tilskuddsmidler. Leder for en av kommunens frivilligsentraler oppgir at hun er overrasket over hvor mange som ikke kjenner til bydelsutvalgenes midler når hun er ute og treffer lag og organisasjoner.

I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål ved om tilskuddsordningene som kommunen administrerer er tilgjengelige. Respondentene avgir her en gjennomsnittsscore på 4,0. 14 prosent av respondentene mener at tilskuddsmidlene i liten grad er tilgjengelige, det vil si at de avgir score en og to. Det er hovedsakelig respondenter innen idrett (idrettslag) og barn og unge som har avgitt score 1 og 2.

I figur 13 har vi splittet respondentene i forhold til hvilket formål de har.

³⁰ Respondentene hadde anledning til å sette flere kryss.

Figur 13 – I hvilken grad vil du si at tilskuddsordningene som kommunen administrerer er tilgjengelige? Organisasjonene er inndelt etter formål. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=126)

Av figuren ser vi at det er organisasjonene som har et kulturelt og religiøst formål som mener kommunens tilskuddsordninger er mest tilgjengelig. På motsatt side av skalaen finner vi idrettslag og organisasjoner som har miljøvern som formål.

Idrettslagene fikk i tillegg spørsmål om i hvilken grad vil du si at tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrerer er tilgjengelige. Her ble det avgitt en gjennomsnittsscore på 4,0, det vil si 0,7 høyere enn gjennomsnittsscoren idrettslagene ga til kommunen, jamfør figur 13 over.

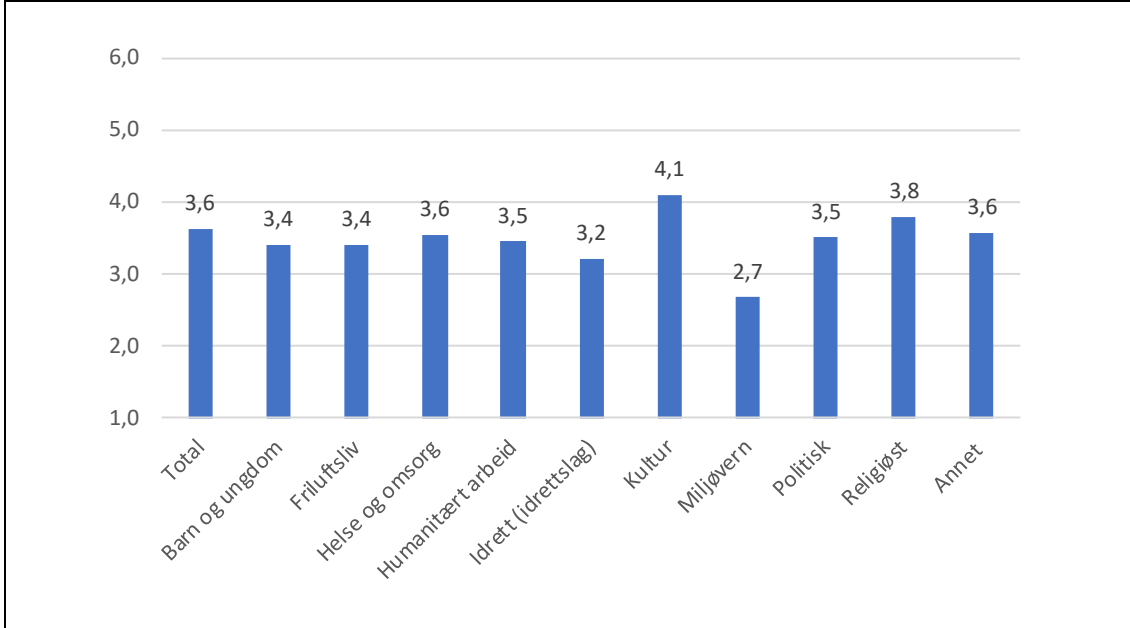
2.4.3 RETTFERDIG

- Tilskuddsordningene skal være rettferdige.

I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om i hvilken grad organisasjonene oppfatter tilskuddsordningene kommunen administrerer som rettferdige. Respondentene avgir her en gjennomsnittsscore på 3,6. I underkant av 20 prosent av respondentene oppgir at tilskuddsordningene i liten grad er rettferdige, det vil si avgir score en og to. Dette er hovedsakelig respondenter innen idrett (idrettslag) og barn og unge.

I figuren under har vi splittet respondentene ut i fra formål når det gjelder indikatoren *rettferdighet*.

Figur 14 – I hvilken grad vil du si at tilskuddsordningene som kommunen administrerer er rettferdige? Organisasjonene er inndelt etter formål. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=119)

Av figuren ser vi at organisasjonene med kulturelt formål oppfatter tilskuddsordningene som mest rettferdige. På motsatt ende av skalaen finner vi organisasjonene som har miljøvern som formål samt idrettslagene. Organisasjonene innen barn og unge samt friluftsliv avgir også en gjennomsnittscore som ligger under gjennomsnittet på 3,5. I spørreundersøkelsen fikk vi flere tilbakemeldinger knyttet til at kommunen bør behandle alle organisasjonene likt.

Idrettslagene fikk i tillegg spørsmål om i hvilken grad vil du si at tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrerer er rettferdige. Her ble det avgitt en gjennomsnittsscore på 3,7, det vil si 0,5 høyere enn gjennomsnittsscoren som idrettslagene ga til kommunen, jmfør figur 14 over.

Vi får opplyst av rådgiver for Ungdom og fritid at det er noen organisasjoner som ikke direkte omfattes av noen av tilskuddsordningene – eksempelvis en somalisk forening som arrangerer fotballturnering. De er ikke medlem av norsk Idrettsforbund og dermed får de ikke tilskudd som idrettslag, det er ikke en ren ungdomsforening og mest sannsynlig passer den heller ikke inn hos kultur. Vi får videre opplyst at det burde være en ordning som favner alle og stimulerer til gode ideer. Rådgiver for Ungdom og fritid opplyser at det ikke er medlemskap i seg selv som skal få støtte, men aktive medlemmer og at ordningen bygger på tillitt. Ubrukte midler fordeles per avholdt møte i organisasjonen, og på den måten honoreres de som har aktivitet.

Gjennom intervjuene har vi har fått flere eksempler på frivillige organisasjoner som arrangerer mange gode aktiviteter hvor det kan komme flere hundre deltakere men som har få betalende medlemmer og som dermed i utgangspunktet ikke får driftstilskudd. Organisasjonen *Open hands for you* er nevnt som eksempel flere ganger. Dette er en frivillig organisasjon som ønsker å bidra til en enklere og bedre hverdag for flyktninger og

innvandrere i Norge og tilbyr blant annet leksehjelp, damestyrketrening og mor og barn aktiviteter, men har få betalende medlemmer. På den andre siden har en eksempelvis svømmeclubber som får mange betalende medlemmer ettersom en blir medlem for ett år ved å ta et kurs på 12 ganger. Gjennom intervjuene med frivilligsentralene får vi opplyst av flere at det er vanskeligere å få folk inn i styrer nå enn før, og at utviklingen er mer aktiviteter og færre medlemmer. I spørreundersøkelsen fikk vi enkelte tilbakemeldinger knyttet til at det er vanskelig å starte opp når midlene fordeles ut ifra antall medlemmer.

Gjennom intervjuene har vi fått flere tilbakemeldinger knyttet til at det er uheldig at kommunen både er søker og saksbehandler for enkelte tilskuddsmidler i tillegg til at kommunen assisterer organisasjonene i søknadsprosessen.

Eksempelvis er leder for Eiganes og Tasta frivilligsentral saksbehandler for tilskuddene som bydelsutvalget i bydelen administrerer. I de øvrige bydelene er det fritidsleder med ansvar for bydelshus som er saksbehandler. I Eiganes og Våland bydelsutvalg har de ikke denne stillingen. På den måten blir kommunen konkurrenter med de frivillige organisasjonene da det også er interne som skal søke om samme midler. Samtidig hjelper frivilligsentralen de frivillige organisasjonene med å søke. Rutinen er at leder for frivilligsentralen skriver seg som inhabil i sakspapirene/ innstillingen hvis hun søker på midler, slik at det blir opp til politikerne å behandle søknaden. Saksfremlegget/ innstillingen må godkjennes av leder for alle kommunens frivilligsentraler før de sendes bydelsutvalget for videre behandling. Leder for Eiganes Tasta frivilligsentral oppgir at det positive med at denne oppgaven ligger hos henne er at det er en fin måte å ha kontakt med lag og foreninger på. Revisjonen har kontrollert fordelingen av tilskuddsmidler for Eiganes og Våland bydelsutvalg for perioden 2016-2019. Gjennomgangen viser at saksbehandler er registrert som inhabil i de tilfellene Eiganes og Tasta frivilligsentral har vært søker. Oversikten over tildelingene fremstår også rimelig.

Kommunen har siden 2010 tildelt fem millioner kroner årlig til helsefremmende og forebyggende arbeid. Målgruppen for tilskuddsordningen er frivillige organisasjoner, sosiale entreprenører og avdelinger/ fagstaber i kommunen. I 2018 ble det åpnet for at eksterne organisasjoner kunne søke på midlene. Revisjonen har kontrollert fordelingen i 2018 og 2019 og ca. halvparten av midlene er fordelt internt.

Idrettsavdelingen i kommunen administrerer tilskuddsordningen *Integrering i idretten*. Formålet med tilskuddet er å støtte idrettslag som arbeider med integrering i idretten i Stavanger innenfor sonene med dårlig levekårsscore. Det er satt av kr 400 000 til dette i 2019 og tilskuddet blir fordelt av idrettsavdelingen i første kvartal etter at de har mottatt plan fra idrettslagene over integreringsarbeidet i kommende periode. Brodd FK, SIF Fotball og Tjensvoll FK har fått innvilget tilskuddet de siste årene, i 2019 er også Sunde IL innvilget tilskudd. Sunde IL ble kontaktet per epost³¹ av kommunen med informasjon

---

³¹ 12.03.2019

om at den har et pågående integreringsprosjekt med tre samarbeidsklubber der de utbetaler tilskudd til idrettslag som driver integreringsarbeid, det vil si at en har spillere med minoritetsbakgrunn som kanskje trenger litt ekstra oppfølging/støtte med tanke på kjøp av utstyr, være med på turer o.l. Det opplyses videre om at tilskuddet er sett i sammenheng med levekårsundersøkelsen i Stavanger. Saksgangen er at Sunde IL blir bedt om å levere en skisse over hvilke integreringstiltak de planlegger i løpet av året og det opplyses om at de må levere rapport over gjennomførte tiltak på slutten av året. Andre idrettslag i samme områder er ikke kontaktet/ har ikke hatt mulighet for å søke. Vi får opplyst at fotball er den idretten med størst nedslagsfelt blant fremmedspråklige.

2.4.4 SAMORDNET

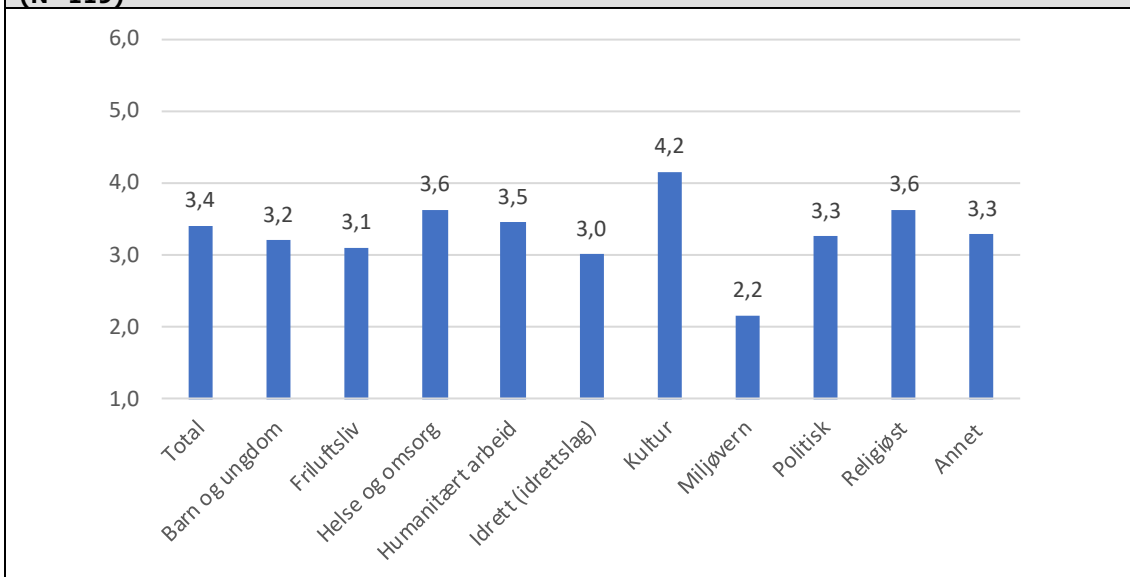
Revisjonskriterier:

- Tilskuddsordningene skal være samordnet.
- Det skal være enkelt for frivilligheten å søke og rapportere på tilskudd fra Stavanger kommune.

I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om i hvilken grad vil du si at tilskuddsordningene som kommunen administrerer er samordnet. Her avgir respondentene en gjennomsnittsscore på 3,4. 29 prosent av respondentene oppgir at tilskuddsordningene i liten grad er samordnet, det vil. 8 prosent oppgir at tilskuddsordningen i høy grad er samordnet, det vil si avgir score seks. Respondentene som avgir lavest score er hovedsakelig idrettslag og organisasjoner rettet mot barn og unge. De som er mest fornøyd, avgir score seks, er hovedsakelig organisasjoner med et kulturelt formål.

Figuren under viser fordelingen av respondentene ut ifra formål når det gjelder om tilskuddsordningene oppfattes som samordnede.

Figur 15 – I hvilken grad vil du si at tilskuddsordningene som kommunen administrerer er samordnede? Organisasjonene er inndelt etter formål. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=119)

Av figur 15 ser vi at organisasjonene som har et kulturelt formål avgir høyst gjennomsnittsscore på denne indikatoren. Organisasjonene som har miljøvern som formål avgir den desidert laveste gjennomsnittsscoren på denne indikatoren, score 2,2. Deretter følger idrettslag, friluftsliv og barn og ungdom, score fra 3,0 til 3,2.

Når det gjelder om tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrerer er samordnet, avgir idrettslagene en gjennomsnittsscore på 3,9. Idrettslagene gir 0,9 høyere gjennomsnittsscore til Idrettsrådet enn kommunen på indikatoren «samordnet», jamfør figur 15.

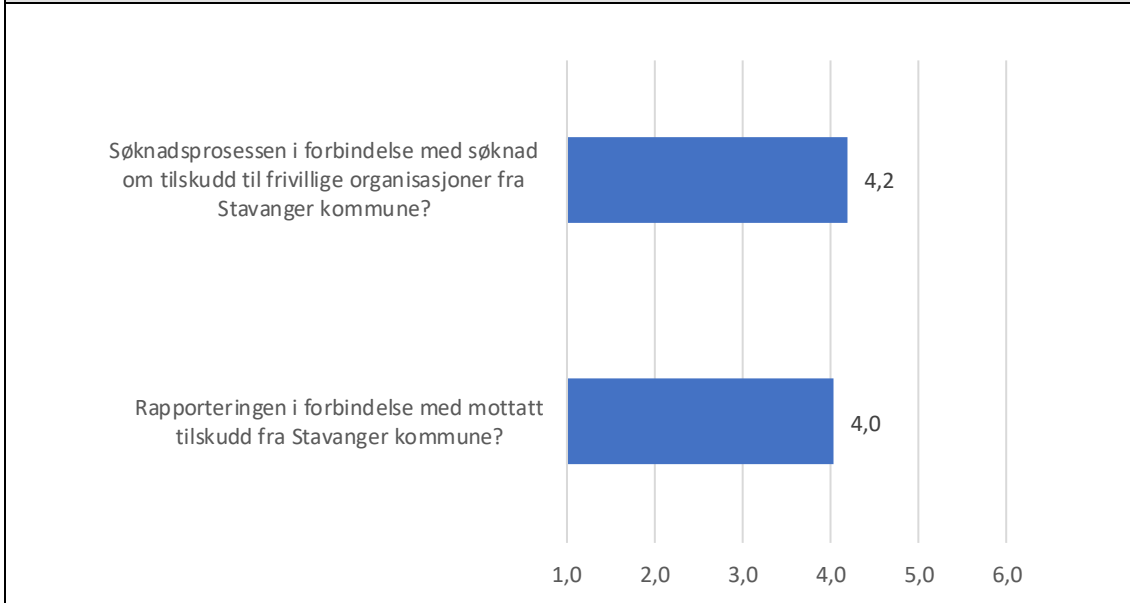
I intervjuene oppgis tilskuddsordningene av flere som den største utfordringen i forhold til om kommunen legger til rette for frivillig aktivitet. Det oppgis at det er ønskelig med en mer gjennomiktig ordning da det ikke er lett å finne frem i ordningene kommunen administrerer per i dag. Vi får videre opplyst at slik ordningene administreres per i dag oppleves det vanskelig for nye organisasjoner å komme på banen, eksempelvis *Open hands for you*, og det oppleves at administrasjonen i kommunen tar «trygge valg» ved fordelingen av tilskuddsmidler. Ettersom mye er skjønnsbasert er det ofte de organisasjonene som har ansattressurser og er ivrige som har størst mulighet for å få innvilget søknaden.

I spørreundersøkelsen og intervjuene fikk vi flere tilbakemeldinger knyttet til samordning av kommunens tilskuddsordninger. Punktene under oppsummerer tilbakemeldingene:

- *Kontakten med frivillig sektor er preget av tilfeldigheter, noe er fast og satt i system, men det er tilfeldig ut ifra hvem du treffer på. I utgangspunktet fins det gode tilskuddsordninger og engasjement i kommunen, men det er ikke satt godt nok i system.*
- *Det er flott med mange ulike støtteordninger for familier med økonomiske utfordringer. For alle hadde det vært bedre om NAV, Stavanger kommune og Stavanger Idrettsråd hadde en felles søknadsportal. Mange familier og idrettslag blir kastet rundt i en runddans når det skal søkes om støtte.*
- *Det må ryddes opp i et kaos av forskjellige støtteordninger, der noen tilfeldige organisasjoner har oversikt over hva det kan søkes om og tre forskjellige kommunalstyrer gir midler til samme organisasjon. Det ligger til rette for å få uttelling på samme formål/sak flere ganger. Det er ingen samordning eller kontrollfunksjon her. Kommunens egne folk/rådgivere har heller ikke oversikten over den totale bruken av penger til forskjellige formål - eks. inkludering, fattigdomsproblematikk. Utvalgene lever sine egen liv med sine egne penger og støtter opp om "gode" tiltak.*
- *Slå sammen tilskuddsordninger, nå kan det søkes flere plasser om samme type tiltak.*

I spørreundersøkelsen ba vi de frivillige organisasjonene om å rangere på en skala fra en til seks hvordan søknadsprosessen og rapporteringen i forbindelse med tilskudd fra Stavanger kommune oppleves. Resultatet fremkommer av figur 16.

Figur 16 – På en skala fra 1-6 hvordan oppleves søknadsprosessen og rapporteringen ifm. tilskudd fra Stavanger kommune. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=128 og 125)

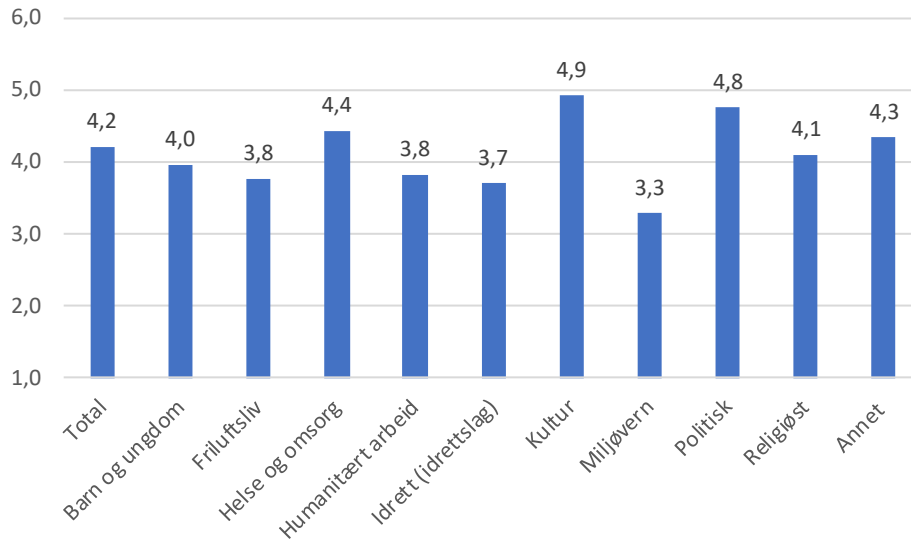

13 prosent av respondentene oppgir at de opplever søknadsprosessen i forbindelse med tilskudd fra Stavanger kommune som vanskelig. Det er hovedsakelig respondenter innen idrett og barn og ungdom som avgir score en og to. 22 prosent oppgir at de opplever søknadsprosessen som lett, avgir score 6. Dette er hovedsakelig respondenter innen kultur og, barn og ungdom samt helse og omsorg. Når det gjelder rapporteringen oppgir 15 prosent at den er mer eller mindre vanskelig, avgir en score på en og to. Det er hovedsakelig respondenter innen idrett og barn og ungdom som avgir score en og to. 16 prosent oppgir at de opplever rapporteringsprosessen som lett, avgir score 6. Det er flest respondenter innen kultur etterfulgt av barn og ungdom som opplever rapporteringen som lett.

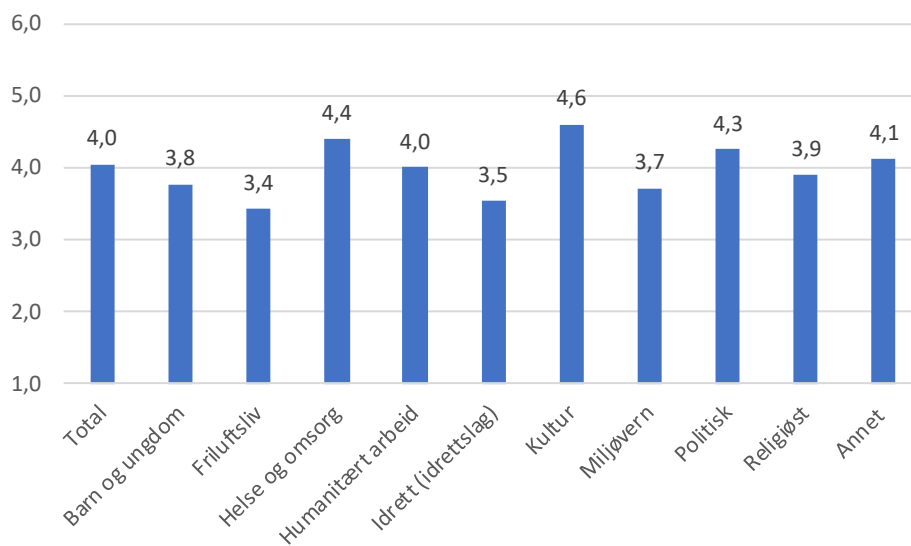
I figur 17 har vi splittet respondentene ut ifra formål.

Figur 17 - På en skala fra 1-6 hvordan oppleves søknadsprosessen og rapporteringen ifm. tilskudd fra Stavanger kommune – respondentene er fordelt etter formål. Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N=128 og 125)

Søknadsprosessen:

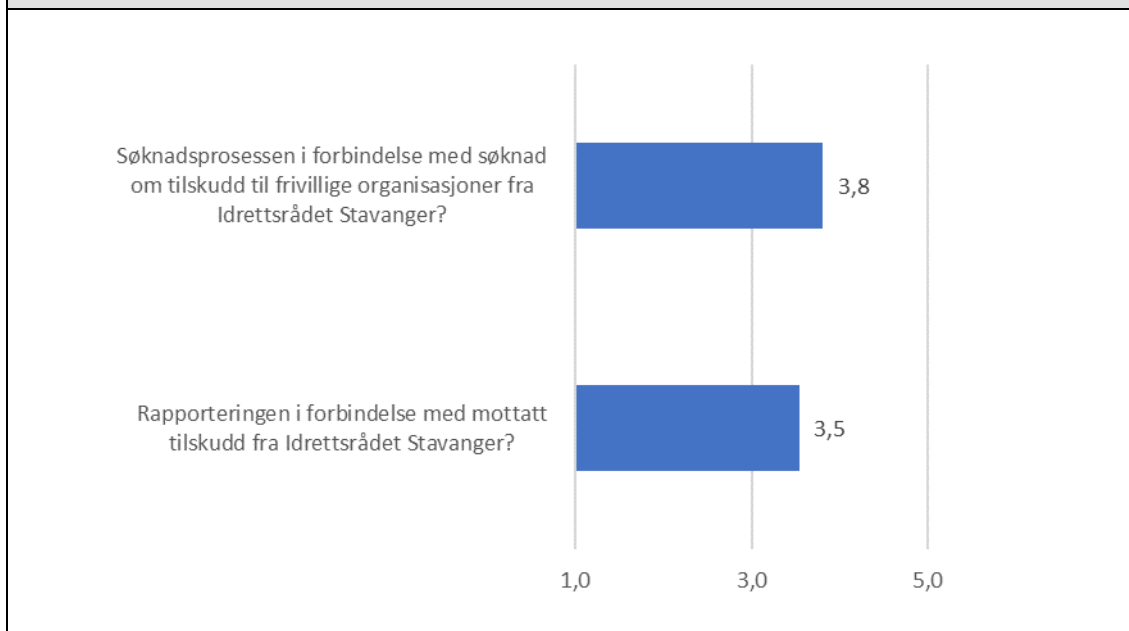
Rapporteringen:

Det er organisasjonene som har oppgitt at de har et kulturelt formål som er mest fornøyd med søknadsprosessen og rapporteringen, gjennomsnittsscore på 4,9 og 4,6. Når det gjelder søknadsprosessen er laveste gjennomsnittsscore gitt av organisasjoner som har miljøvern som formål samt idrettslag, henholdsvis 3,3 og 3,7. Organisasjonene som driver med friluftsliv samt idrett er minst fornøyd med rapporteringsprosessen, gjennomsnittsscore på henholdsvis 3,4 og 3,5.

De frivillige organisasjonene innen idrett (idrettslagene) fikk i tillegg spørsmål om å rangere på en skala fra en til seks hvordan søknadsprosessen og rapporteringen i forbindelse med mottatt tilskudd fra Idrettsrådet oppleves. Resultatet fremkommer under:

Figur 18 – På en skala fra 1-6 hvordan oppleves søknadsprosessen og rapporteringen ifm. tilskudd som Idrettsrådet administrerer? Kilde: Spørreundersøkelse 2019. (N = 48)

Tilbakemeldingen til Idrettsrådet om søknadsprosessen og rapporteringen er så å si identisk med tilbakemeldingen idrettslagene gir kommunen, kun 0,1 bedre når det gjelder søknadsprosessen.

Idrettsavdelingen i kommunen oppgir at søknadsprosessen etter at den har blitt elektronisk har blitt så lett at det ikke er nødvendig å arrangere kurs i forhold til det. Vi får opplyst at det kun et par ganger i året er idrettslag inne som har problemer med søknaden. Idrettsavdelingen er opptatt av at alle opplysningene i søknadsskjemaene er tatt med, ikke hvordan de er formulert. De oppgir videre at de er på tilbudssiden når det gjelder søknadsfrister ettersom nye ledere ofte ikke har fått informasjon om søknadsfrister, men hvis saken er politisk behandlet er det avgjort. Regelverket påpeker endringer og søkerne må sende inn det som kreves av dokumentasjon. Når en søker kommunalt driftstilskudd for idrettslag, administrert av Idrettsrådet, vil en automatisk søke om lokale aktivitetsmidler.

Rådgiver for Ungdom og fritid sender epost til alle organisasjonene som fikk tilskudd året før angående å søke driftstilskudd. Vi får oppgitt at det ikke er kvaliteten på søknaden som skal avgjøre om en organisasjon får innvilget tilskuddsmidler. Det er viktig å inkludere befolkningen med minoritetsbakgrunn som per i dag er underrepresentert. Prosessen må derfor være enkel slik at organisasjonene ikke mister motet underveis. Vi får oppgitt at slik ordningene administreres nå går søknader på kryss og tvers og det er ikke satt godt nok i system. Det er tidkrevende å søke, mye en må sette seg inn i før en søker, og deretter skal de rapportere.

Innen helse og velferd får vi opplyst at en av hovedutfordringene knyttet til tilskuddsordningene er tidshorizonten, at det må søkes hvert år og planlegges for ett år av gangen. Lenger plan ville gitt mer forutsigbarhet ettersom en er avhengig av midlene for å drive videre. Dette oppgis også av flere i spørreundersøkelsen i forhold til hva kommunen kan gjøre for å legge bedre til rette for samarbeid med frivilligheten.

I spørreundersøkelsen og intervjuene fikk vi flere tilbakemeldinger knyttet til kommunens tilskuddsmidler. Punktene under oppsummerer tilbakemeldingene:

- *Mange ulike typer søknader er en utfordring.*
- *Kommunen burde hatt en tilskuddsavdeling eller at servicetorget var tettere på.*
- *Urettferdig fordeling av midler.*
- *Søknadsprosessene er kompliserte og for mye krav om etterrettelighet.*
- *Gjør det lettere å finne søknadsskjemaene, og at informasjonen om søknadsskjemaene er korrekt.*

Kommunen har flere støtteordninger som behandles i ulike kommunalstyrer, men som er rettet mot samme målgruppe. Eksempelvis tilskuddsordninger knyttet til fattigdomsproblematikk³² og bydelsutvalgsmidler. Flere av intervjuobjektene opplyser at kommunen ikke har kontroll på hvilke andre tilskuddsmidler søker har fått innvilget i kommunen. Vi får opplyst at kommunen per i dag ikke har en søknadsportal som automatiserer en slik kontroll, slik at rutinen er at saksbehandler ved behov kontakter saksbehandlere for ordninger som kan være relevante. Bydelsutvalgsmidlene er i utgangspunktet ment å være midler til bydelene. Noen aktiviteter er bydekkende og enkelte organisasjoner søker midler fra alle utvalg. På bydelsutvalgsmidlene står det på søknaden at en skal registrere om en har søkt også på andre midler i kommunen. Hvis det ikke oppgis får vi opplyst at det kun er tilfeldigheter som gjør at det oppdages.

Revisjonen har gjennomgått flere tilskuddsordninger som er rettet mot fattigdomsproblematikk³³ ut ifra om noen organisasjoner får innvilget tilskudd fra flere kommunalstyrer/ ordninger knyttet til samme prosjekt/ arrangement og lignende. Gjennomgangen viser at et fotballag får innvilget tilskudd både fra kommunalstyret for kultur og idrett, kommunalstyret for levekår samt et bydelsutvalg. Revisjonen har kontrollert søknadene med vedlegg i forhold til hva tilskuddene skal finansiere.

TRUM

I mai 2019 startet Stavanger kommune et prosjekt med mål om å gjøre tilskuddsordningene enklere og bedre for frivillige lag, foreninger og organisasjoner. Prosjektet har fått navnet TRUM (treffsikre prosesser i forvaltning av utlyste midler) og kommunen har ansatt en prosjektleder. Mål for arbeidet i TRUM er³⁴:

- Å koordinere og samordne utlysninger på tvers av ulike seksjoner i kommunen

³² Eksempel på tilskuddsordninger knyttet til fattigdomsproblematikk: Integreringstilskudd - Idrettsavdelingen, Idrett+ - Idrettsrådet Stavanger, Tilskudd til integrering i regi av frivillige organisasjoner - Kommunalstyret for oppvekst (midler via IMDI).

³³ Idrett+, Integrering i idretten, midler fra IMDI til integrering i regi av frivillige organisasjoner og bydelsutvalgsmidler.

³⁴ Kilde: Stavanger kommune; samarbeidsmøte med frivillige organisasjoner 19.06.2019.

- Å effektivisere og kvalitetssikre arbeidet fra utlysning – tildeling – evaluering
- Å gi innbyggerne muligheter for å bidra i oppgaveløsning og gjøre tjenestene tilgjengelige
- Å sikre prosedyrer som gir oversikt og kontinuerlig læring for kommunen

Frivillige organisasjoner er invitert til å bidra i prosjektet gjennom blant annet å komme med innspill på dialogkafé, delta med tre medlemmer i prosjektgruppe, møte med ansatte i frivillige organisasjoner, delta i referansegruppe samt delta på samling for frivillighet.

2.4.5 KONTROLL AV TILSKUDDSMIDLER

Revisjonskriterier:

- Tilskuddene skal brukes i henhold til sin hensikt.

I forbindelse med regnskapsrevisjonen utfører revisor følgende kontrollhandlinger av blant annet driftstilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner samt idrettslag og tilskudd til administrative stillinger i barne- og ungdomsorganisasjoner:

- Fra et representativt utvalg med vedtak om tildeling av tilskudd kontrolleres at:
  - Det kun ytes tilskudd mottakeren er berettiget til.
  - Det foreligger tilstrekkelig med dokumentasjon i samsvar med retningslinjer/ regelverk.
  - Utbetalingen er i samsvar med vedtak og korrekt registrert i regnskapet.
- Fra et representativt utvalg av utbetalinger fra regnskapet kontrolleres at:
  - Utbetalingen er gjort i samsvar med vedtak.
  - Det kun ytes tilskudd mottakeren er berettiget til.
  - Det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon i samsvar med retningslinjer/ regelverk.

Driftstilskudd til idrettslag vedtas i kommunalstyret for kultur og idrett. I 2016 og 2017³⁵ ble det i forbindelse med regnskapsrevisjonen tatt et utplukk på ti stykker fra dette vedtaket. Kontrollhandlingene over er utført. Med dokumentasjon menes årsmøteinnkalling, årsmøteprotokoll, signert revisorgodkjent regnskap, årsmelding samt medlemsliste med fødselsdato. Det er kun avdekket et mindre avvik i 2016 og revisor bemerker at Idrettsrådet har gode rutiner for kontroll av medlemstall og alder, og at det innhentes medlemslister hvert år. Vi får opplyst at idrettslagene er opptatt av rettferdighet mellom lagene, slik at Idrettsrådet er strenge når det gjelder medlemslistene. Hvis en skal tas opp som idrettslag gjennom NIF må en ha revisorgodkjent regnskap og medlemsliste.

Driftstilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner vedtas i kommunalstyret for oppvekst. I 2016, 2017 og 2018 er det i forbindelse med regnskapsrevisjonen tatt et utplukk på seks stykker. Også her er kontrollhandlingene over utført. I 2016 ble det ikke avdekket

³⁵ Ettersom det kun er avdekket et mindre avvik på driftstilskudd til idrettslag de siste to årene og rutinene er vurdert til å fungere tilfredsstillende samt at Idrettsrådet synes å ha gode rutiner er det ikke gjennomført kontroll for 2018.

avvik mens i 2017 manglet to av regnskapene revisorgodkjenning, og i tre tilfeller var ikke antall medlemmer bekreftet av revisor. Revisjonen får opplyst at det sendes epost til alle søkere med en påminnelse om at regnskapet skal være revisorgodkjent og at medlemstallene skal bekreftes av revisor. I 2018 er ikke medlemstallene bekreftet av revisor i to tilfeller, ellers er det ikke avdekket vesentlige avvik. Revisor får opplyst at kommunen ikke har bedt om medlemslister fra noen av organisasjonene som har mottatt driftstilskudd i 2018 og at systemet baseres på tillit.

Kontroll av tilskudd til administrative stillinger i barne- og ungdomsorganisasjoner³⁶ i 2016, 2017 og 2018 - hvor det er tatt et utplukk på seks stykker - avdekket ingen vesentlige avvik i 2016 og 2017. I 2018 ble det avdekket at budsjett ikke er ettersendt i ett tilfelle, ellers ingen vesentlige avvik. Revisor får opplyst at det på grunn av et spesielt tilskuddsår med endring av retningslinjene for tilskuddet ikke har vært noen bestemt frist for ettersending.

I 2016, 2017 og 2018 er det kontrollert et utplukk på ti søknader om tilskudd til administrative stillinger til idrettslag. Kontrollen:

- I 2016 avdekket at i ett tilfelle hadde ikke idrettslaget mottatt utbetalingen, ved ett tilfelle var det kun søkt om tilskudd til 50 % stilling, mens utbetalingen svarte til en 100 % stilling. I ett tilfelle fant ikke revisor søknad eller vedlegg.
- I 2017 avdekket at midler for 2017 ble brukt til å dekke stillinger i 2016³⁷. I tillegg var det i tre tilfeller ikke mulig å finne dokumentasjonen som skal foreligge³⁸.
- I 2018 avdekket revisor store mangler i forhold til kravet om dokumentasjon. To av ti kontrollerte søknader inneholdt rapport for tidligere år. To manglet budsjett og en manglet stillingsinstruks.

I forbindelse med sammenslåingen av tilskuddet med tilskudd til administrative stillinger i barne- og ungdomsorganisasjoner i 2018 er kravet til dokumentasjon i retningslinjene endret.

For tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner har revisjonen i 2018 (tilskudd utbetalt i 2017) kontrollert om midlene er benyttet i henhold til oppdragsbrev samt om bilag som er ført på prosjektet tilhører prosjektet. Revisjonen konkluderte med at kommunens rapportering til IMDI er korrekt, men at det ble avdekket enkelte avvik i forhold til kommunens prosjektregnskap. Blant annet ble kr 10 000 innvilget til en forening som ikke var registrert i frivillighetsregisteret, med anmodning om registrering. Midlene ble utbetalt selv om foreningen ikke registrerte seg i løpet av 2017.

---

³⁶ I 2018 er det gjort vedtak om at midler til idrett og barne- og ungdomsorganisasjoner skal bli slått sammen til en felles pott. Retningslinjene ble endelig vedtatt i kommunalstyret for oppvekst 13.12.17, sak 99/17, og i kommunalstyret for kultur og idrett 13.12.17, sak 85/17.

³⁷ Dette er i strid med retningslinjene som sier at tilskuddet blir utbetalt i januar det aktuelle år. Dvs. at tilskudd for 2017 utbetales i januar i 2017.

³⁸ Dette betyr ikke nødvendigvis at dokumentasjonen ikke finnes, men at rutiner for å lagre vedlegg og dokumentasjonen ensartet kan forbedres,

Bydelsutvalgenes tilskuddsmidler krever ifølge retningslinjene at en i etterkant av mottatte midler skal avgi en rapport om bruken av midlene. Det skal ettersendes en økonomisk oppstilling av hvordan midlene er brukt og gis en kort beskrivelse av hvordan prosjektet er gjennomført. Revisjonen har kontrollert dette forhold for 12 tilfeldig utvalgte mottakere av bydelsutvalgsmidler i Eiganes og Våland bydelsutvalg samt Madla bydelsutvalg for våren 2018. Kontrollen viste at i halvparten av tilfellene har ikke bydelsutvalget mottatt rapport i etterkant. Vi får opplyst at det forventes at de som ikke har rapportert sender den sammen med neste søknad.

2.4.6 VURDERING

På kommunens hjemmeside under *frivillighet* finner en informasjon om tilskuddsordninger som de frivillige organisasjonene kan søke på. Oversikt over tilskuddsordningene er også tilgjengelig på tilskuddsportalen, men vi får opplyst at det kan forekomme lokale ordninger som det ikke informeres om her og at kommunens kvalitetssikring per i dag når det gjelder fullstendigheten av lokale tilskuddsordninger på tilskuddsportalen ikke er god nok. Oversikten over tilskuddsordninger på kommunens hjemmeside under *frivillighet* er ikke komplett. Per juni 2019 inneholder den blant annet ikke informasjon om tilskuddsordningen *Integrering i idretten* som administreres av idrettsavdelingen i kommunen. Det er informasjon om ordningen på hjemmesiden under *idrettsavdelingen*. Kommunens hjemmeside – *frivillighet* inneholder heller ikke informasjon om tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrerer, heller ikke informasjon om at Idrettsrådet administrerer tilskuddsordninger. Vi anbefaler kommunen å sette inn tiltak for å sikre at oversikten over tilgjengelige tilskuddsordninger på hjemmesiden *frivillighet* og tilskuddsportalen er komplett.

Totalt sett oppgir respondentene i spørreundersøkelsen at tilgjengeligheten til kommunens tilskuddsordninger er grei, gjennomsnittsscore på 4,0. Idrettslagene er under middels fornøyd med tilgjengeligheten til tilskuddsordningene og avgir sammen med organisasjoner med miljøvern som formål lavest score. Dette kan ha sammenheng med at tilskuddene som er rettet mot idrettslagene både administreres av idrettsavdelingen i kommunen og Idrettsrådet, samt at kommunens hjemmeside og tilskuddsportalen ikke er komplett når det gjelder tilskuddsordningene som er rettet mot idrettslagene.

Kommunen har utarbeidet mål og retningslinjer for alle tilskuddsordningene som det informeres om på hjemmesiden under *frivillighet* bortsett fra én ordning. For tilskuddsordningene som har elektronisk søknad må en logge inn via ID-porten for å se gjeldende retningslinjer og få informasjon om ordningen. For å gjøre informasjonen om tilskuddsordningene mest mulig tilgjengelig for søker bør retningslinjer og informasjon om ordningen være tilgjengelig uten å måtte logge seg inn.

Ut ifra retningslinjene krever tilskuddsordningen *Kontingenttilskudd for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner* ingen dokumentasjon i forbindelse med søknad eller rapportering i etterkant. De resterende ordningene vi har kontrollert krever at det vedlegges budsjett

og/ eller årsberetning samt regnskap fra året før. Kun tre av ordningene³⁹ som er kontrollert krever rapportering i etterkant av mottatt tilskudd. Funn fra regnskapsrevisjon og kontroll i forbindelse med prosjektet viser at organisasjonen i all hovedsak er flinke til å sende inn nødvendig dokumentasjon i forbindelse med søknad og at saksbehandler etterspør slik dokumentasjon hvis det mangler.

Det er positivt at i overkant av halvparten av tilskuddsordningene som er tilgjengelige på kommunens hjemmeside under frivillighet har elektronisk søknad og rapportering. Når søknaden er sendt til mottakende instans blir søknadsskjemaet derimot inaktivt og en må ta kontakt med mottaker hvis en ønsker å se innsendte opplysninger. Det er positivt at en har mulighet til å se tidligere søknader, men slik ordningen er nå med at en må etterspørre opplysningene og registrere opplysningene på ny ved neste søknad utnyttes ikke hele potensialet i å ha elektroniske søknader. Mange frivillige organisasjoner mener det ideelle vil være én søknads- og rapporteringsportal. De største forvalterne av tilskudd til frivillig sektor har allerede utviklet egne digitale søknads- og rapporteringsløsninger, f.eks. Norad, Barne-, ungdoms og familiedirektoratet og Miljødirektoratet. Løsningene er integrert med interne saksbehandlingssystem, og erfaringene er at saksbehandlingen blir raskere, sikrere og mer oversiktlig, både for tilskuddsforvalterne og organisasjonene. Saksbehandler innen barn og unge som behandler de elektroniske søknadene registrerer per i dag søknadene manuelt i et regneark. Vi vil anbefale kommunen å vurdere dagens søknads- og rapporteringsprosess med henblikk på å gjøre det enklest mulig for søker å registrere og lagre opplysninger samt gjøre saksbehandlingen i ettertid mer effektiv.

Spørreundersøkelsen viser at kommunen har et forbedringspotensial knyttet til hvorvidt tilskuddsordningene den administrerer oppleves som rettferdige. Idrettslagene og organisasjonene innen barn og unge avgir en gjennomsnittsscore som ligger under gjennomsnittet. Dette kan skyldes at det er noen organisasjoner som ikke direkte omfattes av noen tilskuddsordninger eller at de ikke har ressurser til å søke på alle mulighetene som foreligger. Idrettslagene opplever tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrerer som mer rettferdige enn de som administreres i kommunen. Revisjonens kontroll av tilskuddsmidler som både kommunen selv og de frivillige organisasjonene kan søke på viser ikke at noen interne blir forfordelt. Tilskuddsordningen *Integrering i Idretten* som administreres av Idrettsavdelingen i kommunen fordeles til idrettslag som holder til i områder som slår dårlig ut i levekårsundersøkelsen. Enkelte idrettslag i de utvalgte områdene blir invitert til å søke. Revisjonen anbefaler at alle idrettslag i områdene som slår dårlig ut i levekårsundersøkelsen får mulighet til å søke slik at en sikrer en mest mulig rettferdig fordeling av midlene.

---

³⁹ Bydelsutvalgenes tilskuddsmidler, Kjøpt svar og tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner

Respondentene i spørreundersøkelsen mener at kommunen har forbedringspotensial knyttet til om tilskuddsordningene den administrerer er samordnet. I spørreundersøkelsen og intervjuene har revisjonen fått mange tilbakemeldinger angående dårlig samordning av kommunens tilskuddsordninger. Flere oppgir at tilskuddsordningene som den største utfordringen i forhold til om kommunen legger til rette for frivillig aktivitet. Hvis en tar utgangspunkt i respondentgruppene som har flest respondenter er det idrettslagene og organisasjonene som er rettet mot barn og unge som er minst fornøyd med samordningen av kommunens tilskuddsmidler, mens organisasjonene som har et kulturelt formål er mest fornøyd. Dette kan ha sammenheng med at tilskuddene som idrettslagene kan søke på både administreres av Idrettsavdelingen i kommunen og Idrettsrådet. Idrettslagene oppgir at de opplever tilskuddsordningene som Idrettsrådet administrer som mer samordnet enn kommunens ordninger. Dette kan blant annet ha sammenheng med at når idrettslagene søker om driftstilskudd fra Idrettsrådet søker de automatisk om lokale aktivitetsmidler. For organisasjoner med barn og unge som formål er det nok ikke alltid like tydelig hvilke tilskuddsordninger som er bestemt for dem i tillegg til at det per i dag ikke er en standard søknadsprosedyre for alle kommunens tilskuddsordninger.

Spørreundersøkelsen viser at kommunen også har et forbedringspotensial i forhold til søknads- og rapporteringsprosessen tilknyttet tilskuddsmidlene. Det er hovedsakelig organisasjoner innen idrett og barn og unge som oppgir at de er lite tilfreds med søknads- og rapporteringsprosessen. Idrettslagene og organisasjonene innen barn og unge avgir også et lavere snitt totalt sett. Idrettslagene avgir en nokså lik tilbakemelding til Idrettsrådet som kommunen. Dette kan nok skyldes at det er mange ulike typer søknadsskjema og at informasjonen må fylles ut hver gang, selv om flere tilskuddsordninger har elektronisk søknadsskjema. Faktum at det er mange potensielle tilskudd å søke på samt at det kun søkes for ett år av gangen for de fleste tilskuddsordningene gjør prosessen tidkrevende.

Det er positivt at kommunen er i gang med et prosjekt innen barn og unge som har som mål å gjøre tilskuddsordningene enklere og bedre for frivillige lag, foreninger og organisasjoner. Revisjonen anbefaler kommunen å gjennomføre prosjektet for alle kommunens tilskuddsordninger slik at ordningene blir mer samordnet og dermed bidrar til en mer effektiv søknads- og rapporteringsprosess for de frivillige organisasjonene samt mer effektiv saksbehandling internt. Standardisert søknads- og rapporteringsportal med lagringsmuligheter vil mest sannsynlig lette arbeidet for organisasjonene samt medføre mindre tid for kommunens rådgivere til å veilede organisasjoner samtidig som saksbehandlingen vil bli mer effektiv.

Gjennomgangen viser at kommunen har flere støtteordninger som behandles i ulike kommunalstyresområder som er rettet mot samme målgruppe. I underkant av halvparten av de kontrollerte tilskuddsordningene finner vi informasjon om at søker skal opplyse om det søkes om andre tilskuddsmidler i kommunen. Kommunen har ikke kontroll på om organisasjonene får innvilget tilskudd flere ganger og det foreligger derfor en mulighet for

at de mest ressurssterke organisasjonene får innvilget tilskudd flere ganger. Vi får flere tilbakemeldinger knyttet til at det ligger til rette for å få uttelling på samme formål/ sak flere ganger. Dette er også bekreftet ved egen kontroll av tilskuddsmidler knyttet til fattigdomsproblematikk. Revisjonen har kontrollert søknadene med vedlegg i forhold til hva tilskuddene skal finansiere og er av den oppfatning at alle tre rettes mot samme type arrangement med noe ulik varighet. Revisjonen anbefaler at kommunen skaffer seg oversikt over hvilke tilskudd den enkelte organisasjon har fått innvilget, eksempelvis ved at en kan søke på organisasjonsnummer. Dette vil kunne effektivisere saksbehandlingen samtidig som en sikrer en mer rettferdig fordeling av tilskuddsmidlene.

Gjennomførte kontroller i regnskapsrevisjonen viser hovedsakelig at tilskuddene brukes i henhold til sin hensikt men at det til tider er mangel på dokumentasjon som skal sendes inn sammen med søknaden. Det er også avdekket avvik knyttet til kravet om innsendt rapport i etterkant av mottatt tilskudd.

Vedlegg 1

Om forvaltningsrevisjon

I kommunelovens [§ 77.4](#) pålegges kontrollutvalgene i fylkeskommunene og kommunene å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon. Forvaltningsrevisjon innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Lovens bestemmelser er nærmere utdypet i revisjonsforskriftens [kapittel 3](#) og kontrollutvalgsforskriftens [kapittel 5](#).

Revisjon i norsk offentlig sektor omfatter både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, i motsetning til i privat sektor hvor kun regnskapsrevisjon (finansiell-) er obligatorisk.

Rogaland Revisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon på oppdrag fra kontrollutvalget i kommunen. Arbeidet er gjennomført i henhold til [NKRF](#) sin standard for forvaltningsrevisjon, [RSK 001](#). Les mer på www.rogaland-revisjon.no.

Prosjektleder for denne rapporten har vært forvaltningsrevisor Therese Kristiansen. Den har blitt kvalitets-sikret av senior forvaltningsrevisor Svein Kvalvåg, fagansvarlig for forvaltningsrevisjon Christian J. Friestad og revisjonsdirektør Rune Haukaas..

Metode

Spørreundersøkelse

Spørreundersøkelsen er sendt til frivillige lag og organisasjoner som har mottatt tilskudd fra Stavanger kommune i 2018. Innen idrett er undersøkelsen sendt til alle idrettslag som er «medlem i» idrettsrådet Stavanger. Undersøkelsen er sendt til 366 frivillige organisasjoner og vi har fått svar fra 133, det vil si en svarprosent på 36 %.

Muntlige kilder

- Rådgiver frivillighet
- Leder Ungdom og fritid
- Rådgiver Ungdom og fritid samt BUK sekretær
- Avdelingsleder Frivilligsentraler
- Daglig leder Eiganes og Tasta frivilligsentral
- Daglig leder Storhaug frivilligsentral
- Daglig leder Madla frivilligsentral
- Daglig leder Idrettsrådet Stavanger
- Leder Bymilljø og utbygging, idrett
- Rådgiver Bymilljø og utbygging, idrett
- Leder Helse og velferd
- Prosjektleder Helse og velferd
- Aktivitets- og frivillighetskoordinator Stokka sykehjem
- Virksomhetsleder Stokka sykehjem
- Aktivitets- og frivillighetskoordinator Ramsvigtunet sykehjem
- Aktivitets- og frivillighetskoordinator Vågedalen sykehjem
- Leder og koordinator frivillige Skipper Worse Ågesentunet
- Prosjektleder Beredskap og samfunnsutvikling

Skriftlige kilder:

- Stortingsmelding nr. 10 (2018-2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig.*
- Stortingsmelding nr. 39 (2006-2007) «*Frivillighet for alle*»
- Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor
- «Hvordan lykkes i samarbeid mellom kommune og frivillighet?» Frivillighet Norge

Vedlegg 2 Plattform for samspill mellom frivillig og kommunal sektor**Tabell 1 – Overordnede prinsipper, plattform for samspill mellom frivillig og kommunal sektor**

1. Frivillig sektor er en uavhengig og selvstendig samfunnssektor som plasserer seg mellom næringslivet og offentlig sektor. Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og privat sektor skal baseres på likeverdig partnerskap, og gjensidig respekt for hverandres roller.
2. frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet, er samfunnsbyggende og spiller en viktig rolle i den nordiske demokratiske modellen.
3. frivillige organisasjoner er viktige for demokratiet ved å være pådrivere og gjennom å være kanaler inn i demokratiet for interessegrupper og engasjerte borgere.
4. frivillighet øker samfunnets sosiale kapital ved at tillit, identitet og samhold skapes i møter mellom mennesker.
5. Mangfoldet i frivillig sektor er en verdi i seg selv og en viktig årsak til høy deltakelse. Mangfoldigheten må ivaretas gjennom ulike typer virkemidler for ulike deler av frivilligheten.
6. Offentlig og frivillig sektor har ulike, men komplementære roller i samfunnet. Samarbeidet mellom sektorene må bygge på et prinsipp om at frivillig sektor skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester.
7. Det offentlige skal tilrettelegge for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer, som gir grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor.
8. Både kommunene og de ideelle aktørene som er omfattet her er ikke-kommerisielle aktører som ivaretar et samfunnsoppdrag basert på demokratiske prinsipper. Samfunnsmessige hensyn er viktige og må ivaretas innenfor gjeldende regelverk.

Vedlegg 3 Relasjonen mellom frivillig sektor og kommunen:**Tabell 2 – Relasjonen mellom frivillig sektor og kommunen**

1. Frivillig aktivitet skjer først og fremst i et lokalsamfunn, i en kommune. En aktiv og levende frivillig sektor er av grunnleggende betydning for et aktivt og levende lokalsamfunn. Kommunene må tilrettelegge for frivillig sektor, og bør derfor utvikle en egen lokal frivillighetspolitikk i dialog med frivilligheten lokalt.
  - Kommuner og frivillige organisasjoner på lokalt nivå kan inngå lokale samarbeidsplattformer hvor prinsippene for samarbeid nedfelles. En slik prinsipperklæring kan være etter mal av denne.

- En lokal frivillighetspolitikk bør inneholde virkemidler som tilrettelegger for frivilligheten. Eksempler på virkemidler kan være økonomisk støtte, infrastruktur/ lokaler/ møteplasser med universell utforming og kontakt- og informasjonsmuligheter innad i kommune.
  - Kommunene bør jevnlig sikre at de har oppdatert kjennskap til den lokale frivillighetens utfordringer, ressurser og utviklingsmuligheter.
  - Det bør utarbeides partnerskap mellom kommuner og frivillige organisasjoner der hvor dette er naturlig. Partnerskap vil sikre dialog og samarbeid mellom partene.
  - Kommunene bør ha en arena for kontinuerlig dialog med frivillig sektor. En slik arena kan være frivillighetsforum/ frivillighetsråd, der alle frivillige organisasjoner i kommunen inviteres til å delta.
  - Frivillig sektor bør involveres i planprosesser i de saker det er naturlig.
  - Frivillige organisasjoner er viktige for innovasjon i kommunene. Kommunene og frivillige organisasjoner bør drøfte hvordan man sammen kan finne nyskapende arbeidsformer og nye løsninger for utfordringer i lokalsamfunnet.
2. Frivillig sektor lokalt må ha en aktiv holdning overfor lokaldemokratiet og bidra til utvikling av nærmiljøet.
  3. Kommunene og frivillig sektor har mange arenaer for samarbeid om forebygging, helse og velferd, og det bør legges til rette for videre samarbeid der det er naturlig.
  4. Kommunene bør innenfor rammen av konkurranseregelverket inngå dialog med ideelle ikke-kommersielle aktører;
    - Der den ideelle aktøren kan bistå som en del av allerede eksisterende kommunalt tilbud
    - Om langsiktig samarbeid om levering av helse- og velferdstjenester

Vedlegg 4 Halvtidsevaluering av samhandlingsstrategien - juni 2017

Tabell 3 – Status – hovedmålene i planen

Mål	Strategi	Status
1. Systematisere innsatsen på hele frivillighetsfeltet i Stavanger kommune	Strategiplanen må være forpliktende i alle ledd. Det skal være en kommunal arbeidsgruppe som har ansvaret for samarbeid og samspill med de frivillige. Frivillighetskoordinator skal koordinere arbeidet på et overordnet nivå. Det etableres kontaktpersoner i hver fagstab på de områdene som er behandlet i planen. En representant fra	Arbeidsgruppen jobber for at det skal henvises til strategiplanen ved arbeid med saker som omhandler frivillighet både administrativt og ved saker som skal til politisk behandling. Ved planarbeid søkes det å få inn en vurdering av samarbeid med frivillig sektor inn i relevante kommunale planer. Arbeidsgruppen møtes hver annen måned.

	Internasjonalt kulturnettverk inviteres inn i arbeidsgruppen.	
2. Gi en oversikt over alle registrerte frivillige og foreninger	<p>Tilgang til Tilskuddsportalen.</p> <p>Oppdatert oversikt fra brønnøysundregistrene.</p>	<p>Alle lag og organisasjoner kan nå få tilgang til nettportalen Tilskuddsportalen Forening. De kommunalt ansatte har tilknytning til Tilskuddsportalen Premium. Kommunen har i et samarbeid med Cross Wall, som leverer Tilskuddsportalen, utviklet to nye funksjoner til portalen - Foreningskatalog og Aktivitetskatalog. Foreningskatalogen gir organisasjonene anledning til å registrere seg med formål og områder i byen hvor de er aktive, og gir dermed en god oversikt over foreningene i byen. 241 foreninger fra Stavanger har registrert seg. Aktivitetskatalogen gir foreningene anledning til å informere om aktivitetene sine, og fungerer som en kalender som viser sted og tid for aktiviteter som arrangeres i byen.</p> <p>Det er lagt ut en lenke til Frivillighetsregisteret på Stavanger kommunes hjemmeside. Der er det en fullstendig oversikt over de organisasjonene i Stavanger som er registrert i registeret. Antallet organisasjoner som er registrert her har økt betydelig siden planen ble skrevet. Så langt er det 748 foreninger fra Stavanger som er registrert i frivillighetsregisteret. Å være registrert her gir foreningen flere fordeler, blant annet tilgang til store tilskuddsordninger som momsrefusjon og grasrotandel.</p>
3. Utrede aktuelle arenaer for dialog og samhandling slik at kommunikasjonen mellom de frivillige og kommunene blir enklere.	<p>Felles plattform for kommunikasjon.</p> <p>Videreutvikle nettsiden Frivillighet.</p> <p>Forenkling av søknader og rapportering.</p>	<p>Tilskuddsportalen CrossWall er en viktig felles plattform for kommunikasjon og samhandling. Her kan frivillige lag og foreninger kommunisere seg imellom og samarbeide om felles prosjekter. Portalen benyttes av kommunen til å informere lag og foreninger om kurs, tilskuddsordninger og annet. Hver forening kan registrere flere brukere, og registrerte brukere får informasjon fra kommunen direkte til sin registrerte mailadresse.</p> <p>Det legges ut relevant informasjon for foreningene på nettsiden. På siden finnes blant annet informasjon om tilskuddsordninger, frivilligsentraler, Foreningskatalog, Aktivitetskatalog og en oversikt over frivillige organisasjoner med adresse i Stavanger.</p> <p>Eksisterende ordninger vurderes, både kriteriene for tildelig og saksbehandlingsrutiner. Det arbeides mot forenkling av søknads- og rapporteringsprosedyrene, og det skal vurderes et mer målrettet bruk av frivillighetsmidlene. Det må etterstrebes mest mulig forutsigbarhet i rammevilkårene og at støtten i størst mulig grad gis i form av frie midler som frivilligheten kan bruke til egen kjernevirksomhet. I 2016 har det blitt utarbeidet nye retningslinjer og søknadsskjemaer for driftstøtte og støtte til administrative stillinger for barne- og ungdomsorganisasjonene, og for driftsstøtte og støtte til aktiviteter for ImDi-midlene.</p>

	<p>Frivillighetsforum.</p> <p>Kurs og kompetanseheving.</p>	<p>Videre arbeid: Det er i 2017 startet med årlige evalueringsmøter med de organisasjonene som mottar betydelig støtte fra kommunen for å sikre en hensiktsmessig bruk av tilskuddsmidlene. Arbeidet med å forenkle søknads- og rapporteringsrutinene vil fortsette.</p> <p>Frivillighetsforumet fortsetter som en viktig arena for dialog og samhandling mellom de frivillige og kommunen. Dette er en arena hvor frivillige møter kommunalt ansatte som jobber innenfor samme område. Forumet holdes en gang per år.</p> <p>Kurs for både frivillige organisasjoner og kommunalt ansatte som jobber med frivillige har vært et prioritert satsingsområde. I 2016 ble det arrangert 7 kurs, fra 3 timers kurs på ettermiddagstid, til kurs om ledelse av frivillige som gikk over to hele dager. I 2017 arrangeres det 5 kurs før sommeren. Lag og organisasjoner har også i noen tilfeller blitt invitert til å delta på kurs for kommunalt ansatte.</p>
4. Vise hvordan Stavanger kommune verdsetter frivillig arbeid og tilrettelegger for større mangfold.	Stavanger kommune ønsker å gi de frivillige anerkjennelse.	Det arrangeres ulike felles dialogsamlinger, kurs og seminarer for frivillige. Frivillige som blir meldt inn for å gjøre en særlig innsats blir omtalt på nettsidene som «Månedens frivillige» og får en liten oppmerksomhet fra kommunen. Internasjonalt kulturnettverk er nå representert i arbeidsgruppen og har laget egne delmål som er kommet som et tillegg inn i planen.
5. Legge til rette for gode møteplasser	<p>Ny frivilligsentral.</p> <p>Frivillighetstorget.</p> <p>Naturdagen og miljø søndag.</p> <p>Innflytter til Stavanger.</p> <p>Kommunale lokaler.</p>	<p>Ny frivilligsentral er under etablering i Kvernevik, Madla bydel. Den vil åpne til høsten, og vil ha lokaler i bydelshuset i Kvernevik.</p> <p>Det første frivillighetstorget ble avviklet den 6. sept. 2014, og har nå blitt arrangert 3 ganger. Rundt 40 frivillige lag og foreninger deltar på arrangementet på Sølvberget, i regi av Internasjonalt kulturnettverk, Innvandrerrådet og Frivilligsentralene. Det deles ut en årlig Innvandrepris under arrangementet, der mangfold og inkludering er viktige stikkord.</p> <p>Naturdagen og miljø søndag har blitt viktige markeringer hvor frivilligheten er en viktig deltaker.</p> <p>12. juni 2017 holdes det første arrangementet i Hillevåg bydel. Ordfører vil være til stede, og det jobbes mot å lage en «mal» som andre bydeler kan bruke til sine arrangementer.</p> <p>Det er gjort en vurdering av lokalbruken både av Ungdom og fritid og av Idrettsavdelingen. Bydelshusene og idrettshallene er mye brukt. Det er mangel på salplass til trening og store sammenkomster. Det er noe ledig tid i gymsaleen på skolene. Det er også ledig tid til å holde mindre.</p>

Tillegg til planen som ble vedtatt av bystyret april 2015		
Innsats for alle		Innsats for alle er et valgfag i ungdomsskolen. I skoleåret 2016/2017 er det 4 skoler som har undervisning i faget. Faget tilbys der det er tilstrekkelig interesse blant elevene. Det er opprettet et faglig nettverk hvor lærerne i faget møtes for å diskutere strategier og dele erfaringer. Eiganes og Tasta frivilligsentral og frivillighetskoordinator deltar i dette nettverket. Målet er å bistå i den praktiske tilretteleggingen.
Sak til KKI hvor det vurderes ledige, kommunale lokaler som så langt som mulig stilles til disposisjon til frivillige lag og organisasjoner, Vurdering av økonomiske konsekvenser.		Punktet henger sammen med hovedmål 5 og strategier under dette. Det har vært flere forberedende samtaler, bl.a. med direktør PO og med ansatte på Stavanger kommunes kulturlokaler i Sandvigå. Det har så langt ikke vært kapasitet til å gjøre en fullgod utredning på dette punktet, men det vil bli prioritert i de siste to årene før planen skal rulleres. I sak til KKI 6/17: «Orientering om tildeling av skolelokaler 2017» fremgår det at alle som søkte har fått tilbud om treningstid.
Strategiplanen tilrettelegges for integrering av studentmiljøet og tilhørende organisasjoner.		Det er opprettet kontakt med leder for Stor, og det har vært flere møter med leder for studentorganisasjonene for å informere om mulighetene for organisasjoner i Stavanger. Frivilligsentralen på Eiganes og Frivillighetskoordinator deltok på frivilligtorget for studenter februar 2017. organisasjonene på Universitet inviteres til kurs som arrangeres i regi av Stavanger kommune.

Vedlegg 5 Retningslinjer for prisen til årets frivillighetskommune 2018

- Er frivillighetspolitikken utviklet i dialog med frivilligheten lokalt? (for eksempel gjennom ulike former for dialogmøter eller undersøkelser).
- Hvordan er frivillighetspolitikken forankret politisk? (Eksempler er frivillighetsmelding/plan/strategi, erklæring eller annet som er vedtatt politisk og inngår som en del av kommuneplanens samfunnsdel).
- Legger frivillighetspolitikken til rette for møteplasser? (Eksempler er årlige konferanser, dialogmøter eller frivillighetsarrangementer der politisk og/eller administrativ kommuneledelse og hele bredden av frivillige foreninger møtes).
- Har kommunen opprettet en fast møtestruktur der frivilligheten innen idrett, kultur, friluft, barn og unge, helse, innvandring, beredskap osv. er representert i et frivillighetsråd, frivillighetsforum e.l.?

Rogaland Revisjon IKS

Lagårdsveien 78
4010 Stavanger

Tlf 40 00 52 00
Faks 51 84 47 99

www.rogaland-revisjon.no